

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Μή ζητᾶς νὰ γίνωνται
τὰ πράγματα ὅπως τὰ
θέλεις, ἀλλὰ νὰ θέλῃς τὰ
πράγματα ὅπως γίνονται,
καὶ τότε θὰ εὐτυχήσῃς.

Ἐπικτήτης

ΕΤΟΣ 24ον

ΤΕΥΧΟΣ 135

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1979

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

Τηλέφ. 3246-837

H. P. Blavatsky	Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας	200
»	Ἡ φωνὴ τῆς σιγῆς. — Τὰ πρῶτα δῆματα στὸν Ἀποκρυφισμὸ	100
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	20
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	200
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	40
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	40
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	80
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	80
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	100
An. Besant:	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	100
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	100
J.J. van der Leeuw	Θεοὶ σὲ ἐξορία	40
Βενετοῦ — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	40
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου.	
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	250
»	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	200
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	150
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματᾶριο ἐνὸς Μύστου	250
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	100
Γεώρ. Μαλτέζου	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια	80
Κ. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 50, δεμ.	100
»	Μελετήματα ἄδ. 150, δεμ.	200
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ. 150, δεμ.	200
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	200
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α'	120
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	120
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμοῦρτι	150
»	Ὁ Ἰησοῦς	100
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	50
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	20
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Ὀμιλῖαι εἰς Α'	40
Πίναξ	Αἰώνιος Δείπνος	30
«ΙΛΙΣΟΣ»	Ἐπιλογὴ 1956 - 58, 1959 - 61, 1962 - 65, ἐκάστη χρυσ.	250
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	200
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»,	Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 79, ἕκαστος	150
Ἀποστείλατε τὸ ἀντίημον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.		
Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολὴ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 50)		
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 50		
ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 200. Ἐθελοντικῶς Δρχ. 300		
Ἐξωτερ. 300, Ἀεροπ. 500		

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΥΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 24ον ◆ Νοέμβριος — Δεκέμβριος 1979 ◆ ΤΕΥΧΟΣ 135

ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ
ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΝΟΜΠΕΛ

ἽΟδυσοέα ἽΕλύτη

ἽΑξιον ἔστί

(ἽΑπόσπασμα)

ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ τὸ φῶς. Καὶ ἡ ὥρα ἡ πρώτη
ποὺ τὰ χεῖλη ἀκόμη στὸν πηλὸ
δοκιμάζουν τὰ πράγματα τοῦ κόσμου

Αἶμα πράσινο καὶ βολβοὶ στῆ γῆ χρυσοὶ
Πανωραία στὸν ὕπνο της ἀπλωσε καὶ ἡ θάλασσα
γάζες αἰθέρος τις ἀλεύκαντες
κάτω ἀπ' τις χαρουπιές καὶ τοὺς μεγάλους ὄρθιους φοῖνικες

ἽΕκεῖ μόνος ἀντίκρισα
τὸν κόσμου
κλαίγοντας γοερά

ἽΗ ψυχὴ μου ζητοῦτε Σηματοδοτὸ καὶ Κήρυκα
Εἶδα τότε θυμᾶμα
τις τρεῖς Μαῦρες Γυναῖκες
γὰ σηκώνουν τὰ χέρια κατὰ τὴν ἽΑνατολὴ
Χρυσωμένην τῆ ράχη τους καὶ τὸ νέφος ποὺ Ἵαφῆραν
λίγο - λίγο σβήγοντας

δεξιᾶ. Καὶ φυτὰ σχημάτων ἄλλων

Ήταν ὁ ἥλιος μὲ τὸν ἄξονά του μέσα μου
 πολυάχτιδος ὕλος πού καλοῦσε. Καί
 αὐτὸς ἀλήθεια πού ἤμουνα. Ὁ πολλοὺς αἰῶνες πρὶν
 Ὁ ἀκόμη χλωρὸς μὲς στή φωτιά. Ὁ ἄκοπος ἀπ' τὸν οὐρανὸ
 Ἔνωσα ἤρθε κι ἔσχυφε
 πάνω ἀπ' τὸ λίκνο μου

Ἰδια ἡ μνήμη γινάμενη παρὸν
 τῆ φωνῆ πῆρε τῶν δέντρων, τῶν κυμάτων:

«Ἐντολή σου, εἶπε, αὐτὸς ὁ κόσμος
 καὶ γραμμένος μὲς στὰ σπλάχνα σου εἶναι
 Διάβασε καὶ προσπάθησε
 καὶ πολέμησε, εἶπε

«Ὁ καθεὶς καὶ τὰ ὄπλα του», εἶπε
 Καὶ τὰ χέρια του ἄπλωσε ὅπως κάνει
 νέος δόκιμος Θεὸς γιὰ νὰ πλάσει μαζὶ ἀλγηδὸνα κι εὐφροσύνη.

Πρῶτα σύρθηκαν μὲ δύναμη
 καὶ ψηλὰ πάνω ἀπὸ τὰ μπεντένια ξεκαρφώθηκαν πέφτοντας
 οἱ Ἑφτά Μπαλτάδες

κατὰ πῶς ἡ Καταιγίδα
 στὸ σημεῖο μηδέν ὅπου εὐωδιάζει
 ἀπ' ἀρχῆς πάλι ἓνα πουλι

καθαρὸ παλιννοστοῦσε τὸ αἷμα
 καὶ τὰ τέρατα ἔπαιρναν τὴν ὄψη ἀνθρώπου

Τόσο εὐλόγο τὸ Ἀκατανόητο

Ἦστερα καὶ οἱ ἄνεμοι ὄλοι τῆς φιλίας μου ἔφτασαν
 τ' ἀγόρια μὲ τὰ φουσκωμένα μάγουλα
 καὶ τίς πράσινες πλατιές οὐρές ὅμοια Γοργόνες

καὶ ἄλλοι γέροντες γνώριμοι παλαιοὶ
 ὀστρακόδερμοι γενειοφόροι

Καὶ τὸ νέφος ἐχώρισαν στὰ δύο. Καὶ αὐτὸ πάλι στὰ τέσσερα
 καὶ τὸ λίγο πού ἀπόμεινε φύσηξαν καὶ ξαπρόστειλαν στὸ Βορρᾶ

Μὲ πλατὺ πάτησε πόδι στὰ νερὰ καὶ ἀγέρωχος ὁ μέγας Κούλες

Ἦ γραμμὴ τοῦ ὀρίζοντα ἔλαμψε
 ὀρατὴ καὶ πυκνὴ καὶ ἀδιαπέραστη

ΑἴΤΟΣ ὁ πρῶτος ὕμνος.

ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ἀλήθεια πού ἤμουνα. Ὁ πολλοὺς αἰῶνες πρὶν
 Ὁ ἀκόμη γλιωρὸς μὲς στὴ φωτιά. Ὁ Ἀχειροποίητος
 μὲ τὸ δάχτυλο ἔσυρε τὶς μακρινὲς
 γραμμιὲς
 ἀνεθαίνοντας κάποτε ψηλὰ μὲ ὀξύτητα
 καὶ φορὲς πιὸ χαμηλὰ οἱ καμπύλες ἀπαλὲς
 μία μέσα στὴν ἄλλη

στεριὲς μεγάλες πού ἔνωσα
 γὰ μυρίζουνε χῶμα ὅπως ἡ νόηση

Τόσο ἦταν ἀλήθεια
 πού πιστὰ μ' ἀκολούθησε τὸ χῶμα

ἔγεινε σὲ μεριὲς κρυφὲς πιὸ κόκκινο
 καὶ ἄλλου μὲ πολλὲς μικρὲς πευκοθελόνες
 Ἔστερα πιὸ νωχελικὰ

οἱ λόφοι οἱ κατωφέρεις

ἄλλοτε καὶ τὸ χέρι ἀργὸ σὲ ἀνάπαυση
 τὰ λαγκάδια οἱ κάμποι

κι ἄξαφνα πάλι θράχοι ἄγριοι καὶ γυμνοὶ
 δυνατὲς πολὺ παρορμήσεις

Μιὰ στιγμή πού ἐστάθηνε νὰ στοχαστεῖ
 κάτι δύσκολο ἢ κάτι τὸ ὑψηλό:
 ὁ Ὀλυμπος, ὁ Ταύγετος
 «Κάτι πού νὰ τοῦ σταθεῖ δογηθὸς
 καὶ ἀφοῦ πεθάνεις» εἶπε

Καὶ στὶς πέτρες μέσα τράβηξε κλωστὲς
 κι ἀπ' τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς ἀνέθεσε σχιστόλιθο
 ἕνα γύρο σ' ὅλη τὴν πλαγιά τὰ πλατιά στερέωσε σκαλοπάτια
 Ἐκεῖ μόνος ἀπίθωσε

κρῆνες λευκὲς μαρμάρινες
 μύλους ἀνέμων
 τρούλους ρόδινοὺς μικροὺς
 καὶ ψηλοὺς διάτρητους περὶ στεριῶνες

*Αρετὴ μὲ τὶς τέσσερεις ὀρθὲς γωνίες

Κι ἐπειδὴ συλλογίστηκεν ὥραια πού εἶναι, στὴν ἀγκαλιά ὁ ἕνας τοῦ
 ἄλλου

γέμισαν ἔρωτα οἱ μεγάλες γούρνες
 ἀγαθὰ σκύψανε τὰ ζῶα μοσχάρια καὶ ἀγελάδες
 σὰ νὰ μὴν ἦτανε στὸν κόσμο πειρασμοὺς κανένα
 καὶ νὰ μὴν εἶχαν γίνεῖ ἀκόμη τὰ μαχαίρια

«Ἡ εἰρήνη θέλει δύναμη νὰ τὴν ἀντέξεις» εἶπε
καὶ στροφή γύρω του κάνοντας μ' ἀνοιχτὸς παλάμιες ἔσπειρε
φλόμους κρόκους καμπανοῦλες
ὄλων τῶν εἰδῶν τῆς γῆς τ' ἀστέρια
τρυπημένα στὸ ἓνα φύλλο τους γιὰ σημεῖο καταγωγῆς
καὶ ὑπεροχῆ καὶ δύναμη

ΑΥΤΟΣ

ὁ κόσμος ὁ μικρός, ὁ μέγας!

Στις πολλές ψυχές ἀντικρούζοντας τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς θείας ὁμορφιάς, καὶ ἀπὸ κάθε ψυχὴ ξεχωρίζοντας τὸ θεῖον ἀπὸ τὶς κηλίδες ποὺ πῆρε στὸν κόσμο, ὁ ἔραστής ἀνέρχεται στὴν ὕψιστη ὁμορφιά, στὴν ἀγάπη καὶ τὴ γνώση τῆς Θεϊότητος, μὲ σκαλοπάτια ὁ αὐτὴ τὴν κλίμακα τῶν πλασμένων ψυχῶν.

Ralph Waldo EMERSON

Διαλογισμός για τὸ παιδί

Είμαι μέλος τῆς παγκοσμίου οἰκογενείας.

Ἐκληρονόμησα αὐτὸν τὸν κόσμο ἀπὸ τοὺς προηγηθέντας... κατέχω χώρο καὶ χρόνο γιὰ πολὺ σύντομο διάστημα. Κατέχω αὐτὸν τὸν κόσμο, σὰν παρακαταθήκη γιὰ τοὺς ἐπόμενους. Ἡ ζωὴ μου — μὲ τοὺς ἄλλους — μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν κόσμο πρὸς τὴν Εἰρήνη, παρὰ γιὰ τὴν σύγκρουση, τὴν ἐλπίδα, παρὰ γιὰ τὴν ἀπελπισία, τὴν ἐλευθερία, παρὰ τὴ σκλαβιά.

Μπορῶ, μὲ τοὺς γύρω μου, νὰ κάμω τὴν Ἀδελφότητα τοῦ Ἀνθρώπου ζῶσα πραγματικότητα. Ἀφιερώνω τὸ πρόθυμο πνεῦμα μου σ' αὐτὸν τὸν σκοπὸ. Ἐλάτε νὰ τὸν πραγματοποιήσωμε μαζί.
(Ὁργάνωσις τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὸ Παιδί)

Κάθησε κάτω σὰν ἓνα μικρὸ παιδί, ἔσο ἔτοιμος νὰ παρατήσῃς προκατασκευασμένες ἰδέες, ἀκολούθησε ταπεινὰ τὴν φύση, ἀλλιῶς δὲν πρόκειται νὰ μάθῃς τίποτε.

Τ. Η. Χάξλεϋ

Ἐλπίζω πὸς αὐτὸ τὸ ἔτος τὰ μεϊδιάματα τῶν παιδιῶν θὰ φωτίσουν τὸν κόσμο, καὶ θὰ μᾶς δώσουν πεποίθησι στὸν ἀγῶνα μας γιὰ εἰρήνη καὶ πρόοδο.

Τὸ παιδί εἶναι ἡ ἀθωότητα τοῦ κόσμου, τὸ θαυμάσιο κεφαλόβρυσο, ἀπὸ ὅπου τὰ ἔθνη ἀντλοῦν ἐνέργεια, θάρρος καὶ χαρά. Ἀπὸ τοῦ παιδιοῦ τὴν ἀπορία καὶ τὴν περιέργεια πηγάζει ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἀλλαγὴ, χωρὶς τὴν ὁποίαν, ὁ κόσμος μας θὰ εἶχε γεράσει καὶ ρυτιδωθεί.

Βαλερὺ Ζισκὰρ ντ' ΕΣΤΑΙΝ
Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΑΙ ἘΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸν τελευταῖο καιρό, πολὺς λόγος γίνεται γιὰ τὸν θεσμό τῆς βασιλείας, γενικὰ καὶ εἰδικότερα, ἂν θὰ πρέπει ἡ ἔκκλησία νὰ ἐκφωνεῖ ὀρισμένες φράσεις καὶ εὐχές, οἱ ὁποῖες, φανερά ἢ συγκαλυμμένα, ἀναφέρονται στοὺς βασιλεῖς.

Ἐπειδὴ νομίζω, ὅτι δὲν δόθηκε ἰκανοποιητικὴ ἀπάντηση ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ἐπάνω στὸ ζήτημα αὐτό, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη:

Ἐντολὴ τοῦ θεοῦ ἰδρυτοῦ καὶ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Πατέρων εἶναι νὰ προσευχόμεσθε «ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξουσιῶν» Γι' αὐτό, στὰ παλαιοχριστιανικὰ κείμενα γίνεται λόγος γιὰ τοὺς ἄρχοντες τοῦ λαοῦ. Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ὅμως μῆταν στὴ λειτουργία καὶ τὶς ἄλλες ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες, παρείσακτα κείμενα, τὰ ὁποῖα φανερά ἢ συγκαλυμμένα, ὁμιλοῦν γιὰ τὸν θεσμὸ τῆς βασιλείας. Ἐνδεικτικὰ, ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

1) Τὸ πολυχρόνιο τοῦ βασιλιά. Τὸ λεγόμενο «πολυχρόνιο», ἀρχικὰ ἦταν ἕνας ὕμνος τοῦ αυτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου πού τὸν ἔψαλλαν οἱ πραιτωριανοὶ καὶ οἱ ὑποτακτικοὶ του στὶς ἐπίσημες ἐμφανίσεις του, ὅπως π.χ. στὸν ἵπποδρομο καὶ ἄλλου Ἀργότερα, εἰσήλθε στὰ λειτουργικὰ κείμενα. Ἐδῶ γίνεται λόγος καθαρὰ καὶ ξάστερα γιὰ τὸ θεσμὸ τῆς βασιλείας, καὶ μάλιστα ὀνομαστικῶς.

2) Ἡ μυστικὴ εὐχὴ πού διαβάζεται κατὰ τὴν ἁγία Ἀναφορὰ καὶ περιέχει τὴν ἑξῆς παράγραφο: «... ὑπὲρ τῶν πιστοτάτων καὶ φιλοχριστῶν ἡμῶν βασιλέων, παντὸς τοῦ παλατιοῦ καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν. Δὸς αὐτοῖς, Κύριε, εἰρηνικόν

τὸ βασίλειον ...» Καὶ ἐδῶ φαίνεται ὀλοκάθαρα, ὅτι γίνεται λόγος γιὰ τὴν βασιλεία, ὄχι μὲ τὴν μεταφορικὴ ἔννοια, ἀλλὰ γιὰ τὸν θεσμὸ τῆς βασιλείας.

3) Τέλος, ἔρχομαι στὸν ὕμνο «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου..» Θέλω νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴ σας στὰ ἑξῆς σημεῖα: «Νίκας τοῖς βασιλεῦσι, κατὰ βαρβάρων δωρούμενος καὶ τὸ Σὸν φυλάττων διὰ τοῦ σταυροῦ σου πολίτευμα».

Ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι μὲ τὴν λέξη «Βασιλεῦσι» ἐννοεῖται γενικὰ ὁ θεσμὸς τῶν ἀρχόντων καὶ οἱ ἰθύνοντες νομίζω ὅτι κάνουν λάθος. Ἐννοεῖ τοὺς βασιλεῖς, μὲ τὴν ἔννοια πού ἔχει επικρατήσῃ ὁ ὄρος. Ἐπίρρωση αὐτῆς τῆς θέσεώς μου ἀποτελοῦν καὶ τὰ συμφραζόμενα «Σὸν... Πολίτευμα». Ἐδῶ ὑποκρύπτεται ὁ θεσμὸς τῆς ἐλέω Θεοῦ βασιλείας, δηλαδὴ βασιλιάς ὁ Θεὸς καὶ δικό του πολίτευμα εἶναι ἡ βασιλεία, ἡ ὁποία — τάχα — προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεό. Γι' αὐτό, πολὺ σωστά, καὶ πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὴ Μεταπολίτευση πολλοὶ ἱερεῖς καὶ ψάλτες τὸ εἶχαν τροποποιήσει ὡς ἑξῆς: «... νίκας τοῖς εὐσεβέσι κατ' ἐναντίων δωρούμενος...»

Αὐτὴ τὴν ἔννοια στοὺς ὄρους δίνει καὶ ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς θείας λατρείας, ὅταν ὀρίζει νὰ παραλείπονται οἱ κατωτέρω ἐκφράσεις, γιὰ νὰ μὴ σκανδαλίζεται ὁ λαός: α) Τὸ Πολυχρόνιο, β) αἱ μνημονεύσεις τῶν βασιλέων κατὰ τὴν Μεγάλῃν Εἴσοδον, εἰς τὰ «Εἰρηνικά» καὶ τὴν «Ἐκτενὴ», γ) τὸ «Σῶσον, Κύριε τοὺς βασιλεῖς» κατὰ τὰς Ἀρχιερατικὰς λειτουργίας, τρισσευομένου τοῦ «Κύριε, σῶσον τοὺς εὐσεβεῖς».

Ἐπίσης, διαφωνῶ καὶ μὲ τὴν ἄποψη ἐκείνων ποὺ ὑποστηρίζουν, ὅτι οἱ ὄροι «βασιλεὺς, βασιλεία, βασιλεῖον», δὲν θὰ πρέπει νὰ μεταβληθοῦν γιατί τάχα, ἔχουν μεταφορική σημασία καὶ ὑποδηλώνουν γενικά τοὺς ἄρχοντες. Τὸ ζήτημα δὲν λύνεται μὲ λογοπαίγνια, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν πραγματικότητα. Τί ἐννοεῖ ὁ λαός, ὅταν χρησιμοποιοῖ τοὺς ὄρους βασιλεὺς καὶ βασιλεῖον. Γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία δὲν πρέπει νὰ κάνει χρῆσιν αὐτῶν τῶν ὄρων, διότι σκανδαλίζεται ὁ λαός. Ἐνας καὶ μόνος βασιλεὺς ὑπάρχει, καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν «Βασιλεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς». Ἀποδειξη αὐτῆς τῆς θέσεως ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἱστορικὸ γεγονός, ὅτι οἱ Ἰσραηλίται στὴν ἀρχὴ δὲν ἠθελαν τὸν θεὸν τῆς Βασιλείας, γιατί τὸν θεώ-

ροῦσαν προσβολὴ ἐναντίον τοῦ βασιλέως - Θεοῦ. Ἔτσι, ἔχουμε τὸν θεσμό τῶν Κριτῶν. Ἀργότερα ὁμως φαίνεται, ὅτι ἐπεκράτησαν σκοτεινὲς εὐνάμεις καὶ ὁ Σαμουὴλ βρεθῆκε στὴν ἀνάγκη νὰ χρίσει βασιλιά τὸν Σαούλ.

Συγκεφαλαιωτικά: Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει θέση μὲ τὰ πολιτικὰ τοῦ κόσμου, οὐτόν, γιατί κατὰ τὸν Ἀποστόλο Παῦλο, «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιππ. 3 20). Ὅσοι προσπαθοῦν μὲ τεχνάσματα ἢ σοφιστεῖες ν' ἀποδείξουν τὸ ἀντίθετο, ἄς εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ προσπάθειά τους εἶναι καταδικασμένη ἐκ τῶν προτέρων σὲ ἀποτυχία. Εἴτε τὸ θέλουμε, εἴτε δὲν τὸ θέλουμε, ἡ ἱστορία γυρίσει σελίδα...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΥΡΟΜΑΛΛΗΣ
καθηγητῆς

Τροφή γιὰ τὴ Σκέψη

Ὁ θεράπων τῆς ἀνθρωπότητος δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζη τὰ ἀνθρώπινα ὄντα στὴν πορτα του, οὔτε νὰ ποτίζει φανταστικά μὲ συμπάθεια κήπους μακρινούς, ἐνῶ φυτὰ στὴν ἐξώθυρά του ξηραίνονται ἀπὸ ἀνομβρία.

ANNI MIEZANT

Ξέχασε τὸν ἑαυτὸ σου, καὶ σκέψου τὰ ἄστρα, τὸν ἀπέραντον οὐρανο, τὰ ἀγρολουλουδα, τὶς θαυμάσιες ἀλήθειες ποὺ μπορεῖς νὰ ἐννοῆς, τὴν συμπάθεια, τὴν ἐνθάρρυνση ποὺ μπορεῖς νὰ προσφέρῃς σὲ κάποιον δευτερον, μὲ ἄλλα λογία σκέψου ὅ,τιδήποτε πλὴν τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ τῶν ἀναγκῶν σου.

N. ΣΡΙ ΡΑΜ

Κάθε ἐπιτυχὴς ἐπιστημονικὴ ἀνακάλυψις κάνει τὶς παλαιότερες ἀντιλήψεις κυριαρχίας νὰ φαίνονται ὄλο καὶ περισσότερο ἀνόητες.

Σεφ ANTONY HNTEN

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, μένει κατὰ αἰῶνιο πῶς μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀφή μας καὶ ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη αὐταπάτη.

ΑΑΜΠΕΡΤ ΑΙΝΣΤΑΙΝ

Μήνυμα τῶν

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΟΥ

Ἦταν μεγάλος κυνηγός, ἐξάσιος καὶ φημισμένος:
Εἶχε λογχίσει τὴν ἀρκούδα, χτυπήσει ἐλάφια καὶ λαγούς.
Ψηλὰ πετοῦσαν τὰ γεράκια του καὶ σὰν μολύβι ἐπέφταν
σὲ ζῶα καὶ πουλιά, γιὰ τὸν Οὐμβέρτο, πρῶτον μέσ' στοῦς
κυνηγούς.

Στὴ θεία Λειτουργία παρίστατο κι' ἀμέσως γιὰ κυνήγι
θὰ ξεκινούσε, σμίγοντας τροπάρια μ' ἐλπίδες γιὰ μεγάλη
λεία,
τὸν Θεὸ τῶν κυνηγῶν ἐπικαλούμενος, τῆς μάχης τὸν Θεὸ,
μὴν ξέροντας τὸν Κύριο γιὰ τῆς ζωῆς τὴν εὐλογία.

Σ' αὐτὸν τὸν ἄνδρα ἔτυχε μιὰ ἡμέρα Χριστουγέννων
τὸν δρόμο νὰ τοῦ κόψη ξαφνικὰ ἓνα εὐγενὲς ἐλάφι,
καθὼς ἐκάλπαζε ὀλομόναχος, καὶ ἀμέσως μ' ἓνα σάλπισμα
ἐκάλεσε, χωρὶς νὰ δώση ἀπάντηση τῶν συγκυνηγῶν του τὸ
συνάφι.

Τὸ ἐλάφι στάθηκε μπροστὰ του, γυάλιζαν τὰ μάτια του,
ἔπειτα ἔτρεξε βαθεῖα στοῦ δάσους τὰ πλεχτὰ δεντράκια
κι' ἔφτασε σ' ἓνα ξέφωτο, καὶ πίσω του ὁ Οὐμβέρτος,
ὅπου σ' ἓνα πράσινο πλαίσιο μαγικὸ λαλοῦσαν τὰ πουλάκια

Στάθηκε τὸ ἐλάφι μας καὶ τὸ ἄλογο τότε ὀρθώθηκε
ἀφρίζοντας στὰ χαλινά, μὲ θλέμμα τρομαγμένο,
καθὼς ἀπὸ τοῦ ἐλαφιοῦ τὰ κέρατα φάνηκε ὀλόλαμπρο
κι' ἀστραφτερὸ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ σ' ἀχτίδες τυλι-
γμένο.

«Οὐμβέρτο, ἀκούσθηκε φωνὴ ἀπαλή, τί σου ἔχω κανωμένα,

Χριστουγέννων

ΑΙΓ. ΟΥΜΒΕΡΤΟΥ

καί στά μικρά τὰ πλάσματα δίνεις πληγές σ' έμένα,
Πόσες φορές θά χρειασθῆ, Ουμβέρτε, νά πεθανω
μέ τῆ μορφή τῶν ζῶων μου σ' ένα σταυρό έπάνω,
Τό όραμα τοῦ τόπου αὐτοῦ, ποτέ νά μὴν ξεχάσης!»
Καί σ' ένα νέφος ξαφνικό έχάθη τὸ έλάφι καί τοῦ Σταυροῦ
ἡ δόξα
κι' απόμεινε άφανος ὁ κυνηγός μέ τ' άργυρά του τόξα...

Καί τὰ πουλιά έχάθηκαν, σιωπῆ εἶχε βασιλέψει,
όταν ὁ Ουμβέρτος άνοιξε τὰ τρομαγμένα μάτια
βρεγμένα άπό τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας τὰ τέλη,
νά θυσιάση θελοντας καί πλούτη καί παλάτια.

Άχ, πῶς δέν τὸ εἶχε οὔτε στιγμή συλλογισθῆ, ποτέ του,
ότι τὸν Κύριο εἶχε βαλθεῖ στά πλάσματα του νά ματώνει
καί τῆς ζωῆς τὸν χορηγός, μέ καθε τρόπο φοβερό,
μέ σκοτωμούς καί μέ πληγές, 'Εκεῖνον νά σταυρώνῃ!

“Όλα τριγύρω φάνηκαν, ὄλα πῶς σκοτεινιάζουν,
καὶ τῶν ἐθνῶν ὁ Δικαστὴς σ’ ὀλόχρυσο ἕνα θρόνο
νὰ καταγγέλλη ἔνοχους ἀπέναντί Του ὄλους
ποῦ προξενοῦν στὰ πλάσματά του πόνο.

Τὴν φοβερὴ αὐτὴ στιγμή, πρῶι τῶν Χριστουγέννων,
τὸ “Άγιο Βρέφος εἶχε γεννηθεῖ καὶ στὴ δική του τὴν καρδιά,
Τὴ σάλπιγγα καὶ τὸ σπαθί του πέταξε καὶ ἀφίππευσε
τὸ ἄλογό του ἀφήνοντας νὰ πλανιέται μέσα στὰ κλαδιά.

«᾿Ω Ζωή, ἀνέκραξε, ζούσα ὡς τώρα νὰ πληγῶν!»
«᾿Ω Ἀγάπη, τώρα θὰ δοθῶ σὲ σένα.
᾿Ω Χριστέ μου, ποῦ ἡ οἰκουμένη ὄλο Σὲ σταυρώνει,
διδασέ με τὸν Σταυρὸ νὰ μοιραστῶ μὲ Σένα!»

Βαθειὰ στὸ δάσος ἔχτισε κελλί μοναχικὸ
κι’ ἔζησε μὲ τὴν προσευχή, γιὰ τὴν Ἀγάπη σὲ ὄλους,
ἀπὸ τὰ χέρια του ἔπαιρναν πουλάκια τὴν τροφή
καὶ ὄλων τῶν ζῶων ἔμαθε τὴ γλώσσα τὴν κρυφή.

Καὶ λένε πῶς ἐδίδαξε, σὰν τοῦ Θεοῦ τὸ στόμα,
τὴ μία καὶ μοναδική σ’ ὄλον τὸν κόσμον ἀλήθεια,
σ’ ὄλη τὴ γῆ, τὰ οὐράνια, τὰ ἐπάνω καὶ τὰ κάτω,
νὰ τὸ φλογίζη δυνατὰ τ’ ἀνθρώπινα τὰ στήθεια,
Νὰ αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ἴδιος νὰ ματῶν
γιὰ κάθε πόνο καὶ πληγὴ ποῦ ἀπλώνεται στὸν κόσμον
καὶ ἡ Σταυρωμένη Ἀγάπη τὰ δικά του χέρια νὰ καρφῶν.

Στοῦ πόνου τὸ Σταυρὸ τὴν κάθε ἡμέρα ὁ ἄνθρωπος ν’ ἀνέβη,
σκέψεις καὶ λέξεις καὶ ἐνέργειες ἐναντία στὴν Ἀγάπη
ὁ ἴδιος νὰ τίς νιώθη σὰν καρφιά στὸ σῶμα του ἐπάνω
καὶ ἀπόφαση νὰ ἔχη ὀριστική μὲ ποιά πλευρὰ θὰ πάη
Μὲ ἐκείνους ποῦ σταυρώνουνε ἢ στὸν Σταυρὸ ἐπάνω..

Τοῦ αἰδ. C. W. Scott - Moncrieff
ἀπὸ τὸ παγκόσμιο «The Theosophist»

ΣΗΜ. Ὁ ἅγιος Οὐμβέρτος (655—727), σὲ ἡλικία 12 ἐτῶν, ἀκολουθώντας τὸν πατέρα του σὲ κυνήγι, εἶδε μιὰ ἀρκούδα νὰ τὸν πνίγει. «Θεέ μου, εἶπε, βοήθησέ με νὰ τὸν σώσω». Τὴν ἐλόγησε καὶ τὴν ἐξουδετέρωσε. Γι’ αὐτὸ τὸ περιστατικὸ θεωρεῖται προστάτης τῶν κυνηγῶν. Ἐνυμφεῦθη τὴν ἀνεψιὰ τοῦ ἐπισκόπου Λεζέ, Φλοριβάνα. Μετὰ ἔξαετῆ συζυγικὸ βίο, ἡ Φλοριβάνα πῆγε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν ἐτοιμοθάνατη βασίλισσα Ματθιλδη. Ὁ Οὐμβέρτος, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ κυνηγιοῦ καὶ τῶν ἐπακολούθων διασκεδάσεων, διάγει βίον ὄχι καὶ τόσο ἠθικόν,

μέ τη συντροφιά τῶν αὐλικῶν. Μία ἡμέρα Χριστουγέννων, προτιμᾷ, ἀντί τῆς ἐκκλησίας, τὸ κυνήγι. Κατὰ τὸν θρύλο, συνάντησε ἕνα ελάφι μ' ἕνα φωτεινὸ σταυρὸ ἀνάμεσα στὰ κέρατά του καὶ ἄκουσε τὴν μυστηριώδη φωνή, ποὺ τὸν καλοῦσε ν' ἀλλάξῃ ζωή. Ἐν τῷ μεταξύ, πεθανε ἡ σύζυγός του καὶ κλείσθηκε γιὰ ὀκτῶ χρόνια σ' ἕνα ἔρημικὸ μοναστήρι. Κατὰ τὴν διάρκεια προσκυνήματός του στὴ Ρώμη, στοὺς ταφούς τῶν Ἀποστόλων, ὁ πάπας Κωνσταντῖνος Α' τὸν ὀρίζει διάδοχο τοῦ ἐπισκόπου Λαμβέρτου. Διηγοῦνται ὅτι, ὄχι μόνον μετέστρεψε εἰδωλολάτρεις στὸν Χριστιανισμό, ἀλλὰ ἔκαμε καὶ θαύματα περιέργα. Ἐσθῆσε μιά πυρκαγιά διὰ τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ, διέλυσε ἀνομβρία με τὴν εὐλογία του καὶ ἐθεράπευσε πολλούς, ἰδίως νευρασθενεῖς καὶ λυσσοδηκτοὺς. Σέ τέτοιες ασθένειες, τὸν ἐπικαλοῦνται καὶ σήμερα, διανεμὸν δε ἀρτίδια γιὰ προφυλαγῆ.

Ποιὸς θὰ τολμήσῃ νὰ πῆ «Αὐτὸ εἶναι Θεοσοφία καὶ ὄχι ἄλλο»; Ἐνας ἀληθῆς σπουδαστὴς θὰ πῆ: Αὐτὸ εἶναι Θεοσοφία, καθὼς ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἐπιστήμη σήμερα. Αὐριο ἐλπίζω νὰ ξέρω περισσότερα καὶ νὰ τροποποιήσω, βεβαίως, πολλὰ ἀπὸ ὅσα σήμερα ξέρω.

ΤΖΟΡΤΖ ΑΡΑΝΤΑΙΗΛ

Ὅπως τὸ νόμισμα ἔχει δύο ὄψεις γιὰ τὴν ὑπαρξή του, ἔτσι καὶ ἡ ζωὴ ἔχει δύο πλευρές: ἀντικειμενικὴ καὶ ὑποκειμενικὴ. Βλέποντας τὸ περιβάλλον μας σὰν ἀντικείμενα, βλέπομε συμπεριφορὰ καὶ συμβαίνοντα σὲ ὀρισμένο χρόνο. Ὅταν ὅμως σκεφθοῦμε ὅτι αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα ἔχουν καὶ ὑποκειμενικὴ πλευρὰ καὶ προσπαθήσουμε νὰ τὴν διακρίνομε, ἐγκαθιστοῦμε μίαν σχέσιν. Ἡ δική μου πείρα γιὰ σένα καὶ ἡ δική σου γιὰ μένα συναντῶνται σὲ κάποιον ἐπίπεδο ἔστω καὶ ἂν ἐμεῖς δὲν τὸ συνειδητοποιοῦμε. Τὸ ἐπίπεδο αὐτὸ μπορεῖ νὰ μεταμορφώσῃ μερινῆς ἀπὸ τὶς πράξεις μας σὲ κάποιον χρόνο, σὲ πράξεις τοῦ ΤΩΡΑ. Ἡ σχέσις ἔχει ὑπαρξὴ μονάχα στὸ παρὸν ΤΩΡΑ.

ΡΙΚΚΟ ΣΤΡΕΪΦ

Γεν. Γραμματεὺς Θ.Ε. Ἑλβετίας

Τὰ ὀκτὼ θανάσιμα ἁμαρτήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου

Ἠδονὴ χωρὶς Συνείδηση
Ἐπιστήμη χωρὶς Ἀνθρωπισμὸ
Βιομηχανία χωρὶς Ἠθικὴ
Θρησκεία χωρὶς Πραγματικότητα
Εὐφύια χωρὶς Χαρακτήρα
Ἑγεία χωρὶς Ἔργασία
Πολιτικὴ χωρὶς Ἰδεώδη
Κυβέρνηση χωρὶς Θεό.

(Theosophy in New Zealand)

Ἔ Ξ Ὑ Π Ν Α !

ἜΩ, Ξύπνα!

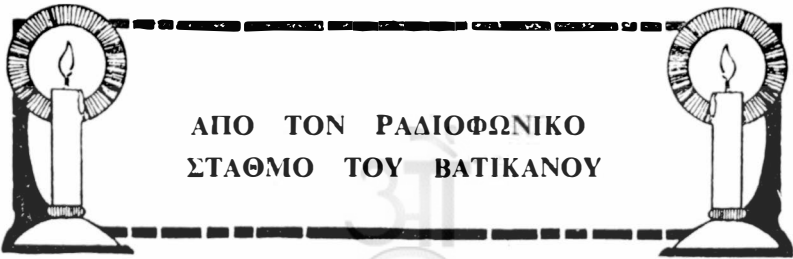
ἜΩ καρδιά μου! Τὸ Ἐπέρτατο πνεῦμα,
ὁ Μέγας Διδάσκαλος, εἶναι κοντά σου:
Ξύπνα, ὦ Ξύπνα!

Τρέχα στὰ πόδια τοῦ Ἀγαπημένου,
γιατὶ ὁ Κύριος ἴσταται δίπλα
στὴν κεφαλὴ σου.

Κοιμήθηκες ἀναρίθμητους αἰῶνες,
δὲν θὰ ξυπνήσης
αὐτὸ τὸ πρωινό;

ΚΑΜΠΠΡ

(Ἰνδὸς ποιητῆς 19ῆ αἰῶνος)

« ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ » τοῦ Ἰησοῦ

Ο ΡΑΔΙΟΣΤΑΘΜΟΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ μετέδωσε (8 Μαΐου) μιὰ συνέντευξη με τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό!

Ὁ ραδιοσταθμὸς τοῦ Βατικανοῦ παρουσίασε τὴ συνέντευξη με τὸν ἀκόλουθο τρόπο:

«Τὰ στούντιο τοῦ Βατικανοῦ εἶναι συνηθισμένα νὰ φιλοξενοῦν μεγάλες προσωπικότητες. Βραβεῖα Νόμπελ, καλλιτέχνες, θεολόγους, καθηγητές, καρδινάλιους, γιὰ νὰ μὴν πούμε ἐπίσης καὶ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν παπα, πού ὄχι σπάνια μιλάει ἀπὸ τὰ μικρόφωνα μας. Σήμερα, με σχετικὴ ἀμηχανία, βρισκόμαστε στὴν ἀνάγκη νὰ πάρουμε συνέντευξη ἀπὸ μιὰν προσωπικότητα, πού δὲν μπορούμε νὰ πούμε ὅτι εἶναι ἀσχετὴ με τὸ περιβάλλον, τέτοια ὅμως πού νὰ μᾶς ἐπηρεάζει ὅπωςδήποτε συναισθηματικὰ καὶ λογικὰ. Πράγματι, ἔχουμε τὴν μεγάλη τιμὴ νὰ σᾶς παρουσιάσουμε μιὰ συνέντευξη με... με τὸν Χριστό. Τὴν ἐπιμελήθηκε ὁ Πάολο Καπούτσι, με τὴν βοήθεια — γιὰ τὶς ἀπαντήσεις τῆς ἔξαιρητικῆς οὐτῆς προσωπικότητας — τοῦ καθηγητοῦ Ζὰν-Γκαλοτ, τοῦ Γρηγοριανοῦ Πανεπιστημίου, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μελετητὰς τῆς Χριστολογίας».

Ἡ «δημοσιογραφικὴ ἐπιτυχία» ἦταν συνταρακτικὴ καὶ γι' αὐτὸ τὸν λόγο τὸ περιοδικὸ «Ἐσπρέσο» ἀπέφασισε νὰ κάνει με τὴν σειρά του τὴν ἴδια συνέντευξη Ἀνέθεσε τὴν ἀποστολὴν στὸν Δημοσιογράφο Τζιοβάνι Μαριότι.

Αἱ ἀπαντήσεις τοῦ Βατικανοῦ εἶναι ὅλες ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια, ἐνῶ τὸ περιοδικὸ καὶ ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα θρησκευτικὰ κείμενα (ἀπόκρυφα).

Ὁ ἀναγνώστης θὰ προσέξει, ὅτι οἱ ἀπαντήσεις πού δίνει ὁ Ἰησοῦς τοῦ «Ἐσπρέσο», εἶναι παράδοξες καὶ μαχητικὲς, ἐνῶ τὸ Βατικανὸ εἶναι συμβιβαστικὲς καὶ εἰρηνικὲς. Εἶναι ματαίω νὰ διερωτηθοῦμε ποιὲς ἀπὸ τὶς δύο εἶναι οἱ πιὸ ἀυθεντικὲς. Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὶς δύο ἀπαντήσεις μπορεῖ, παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ ρίξει ἔμμεσα φῶς στὴν μορφή τῆς μεγάλης προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ: Πρόκειται γιὰ ἕναν ἄνδρα ὄριμο, ἐλεύθερο, με ἀλληλσυγκρουόμενες ἀπόψεις, ἕναν ἄντρα πού κανεὶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποιοῖσει ὑστερόβουλα. Εἶναι δηλαδὴ, ἕνας πραγματικὸς Δάσκαλος.

Ἀκολουθεῖ τὸ κείμενο τῶν δύο «συνεντεύξεων». Στὶς ἀπαντήσεις, ἡ πρώτη εἶναι τοῦ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ, ἡ δευτέρη εἶναι τοῦ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

ΕΡ.: Ἰησοῦ, ποτὲ δὲν ἀπέφυγες ὅποιον σοῦ ἀπηύθυνε ἐρωτήσεις. Ἀπάντησες πάντα σὲ ὄλους, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, ἂν θυμούμαι καλά. Παίρνω λοιπὸν τὸ θάρρος νὰ σὲ ρωτήσω καὶ γὰ καί. Καὶ γιὰ νὰ ἀρχίσουμε: Σ' ἀρέσει τὸ ὄνομα «Ἰησοῦς»;

1. Μοῦ ἀρέσει ἡ ἔννοια αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ποῖν σημαίνει «ὁ Θεὸς σώζει».

2. Τὰ ὀνόματα εἶναι στὸν κόσμον γιὰ νὰ ἐξαπατοῦν. (Εὐαγγέλιο τοῦ Φιλίππου, 11).

ΕΡ.: Τί αἰσθάνεσαι ὅταν βλέπεις τὸ ὄνομά σου γραμμένο ἐπάνω σὲ μπλοῦζες καὶ σὲ μπλου - τζίνς;

1. Εἶπα μιά μέρα: "Ὅταν ὑψωθῶ ἀπὸ τὴν γῆν, θὰ τοὺς πάρω ὄλους μαζί μου. (Ἰωάννης, 12, 32).

2. "Ὅταν θὰ πάψετε νὰ ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ντροπή, ὅταν θὰ βγάλετε τὰ ρούχα σας καὶ θὰ τὰ βάζετε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια σας, ὅπως κάνουν τὰ παιδιά, τότε θὰ δεῖτε τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ χωρὶς κἀνένα φόβο. (Εὐαγγέλιο τοῦ Θωμᾶ 37).

ΕΡ.: Πολὺς κόσμος κυκλοφορεῖ μὲ τὸ διακριτικό. «Ὁ Ἰησοῦς σ' ἀγαπᾷ».

1. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ διακρίνονται ὡς μαθηταὶ μου: "Ἄν ἀγαπιούνται μεταξύ των. (Ἰωάννης 13, 35).

2. "Ὅ,τιδήποτε λένε γιὰ μένα εἶναι μίζερο καὶ ἀνάρμοστο. (Πηρᾶ - ξις τοῦ Ἰωάννη, 99, 2).

ΕΡ.: Ὑποστηρίζεις καὶ σὺ τὴν ἄποψη, «κάντε ἔρωτα, ὄχι πόλεμο;»

1. Καμμιά ἀγάπη δὲν εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἐκφράζεις δίνοντας τὴ ζωὴ σου γιὰ τοὺς φίλους σου. (Ἰωάννης, 15, 13).

2. Μὴν πιστεῦτε ὅτι ἐγὼ ἤρθα γιὰ νὰ φέρω τὴν εἰρήνη στὴν γῆ. Δὲν ἤρθα γιὰ νὰ φέρω εἰρήνη, ἀλλὰ μάχαιρα. (Ματθαῖος, 10, 34).

ΕΡ.: Ποιοὶ εἶναι οἱ φίλοι Σου;

1. Ἐσεῖς εἶστε φίλοι μου, ἂν κάνετε αὐτὸ ποὺ σᾶς παραγγέλλω. (Ἰωάννης, 15, 14).

2. "Ὅποιος δὲν εἶναι ἐναντίον μου, εἶναι μαζί μου. (Μάρκος, 9, 40).

ΕΡ.: Καὶ ἐχθροὺς, ἔχεις;

1. Τὸν σατανᾶ, ἀλλὰ τὸν εἶδα σὰν ἀστραπὴ νὰ πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανό. (Λουκᾶς, 10, 18).

2. "Ὅποιος δὲν εἶναι μὲ μένα, εἶναι ἐναντίον μου. (Ματθαῖος, 12, 30).

ΕΡ.: Ποιὰ εἶναι ἡ ἄποψή σου γιὰ τὴν εὐτυχία;

1. Εὐλόγημένος ὅποιος ἀκούει τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἐφαρ-

μωζει. (Λουκᾶς, 11, 28).

2. Ἡ θεία χάρις χορεύει. Θέλω νὰ παίξω μὲ φλάουτο, χορεύετε ὅλοι Ἀμήν. (Ἀπὸ τὸν Πασχαλινὸ χορὸ τοῦ Ἰησοῦ. Πρῶξις τοῦ Ἰωάννη, 95).

ΕΡ: Τί πράγμα εἶναι κατὰ τὴν γνώμη Σου ἡ ἀνθρώπινη παραφροσύνη, γιὰ τὴν ὁποία τόσος λόγος γίνεται τελευταία;

1. Ὅποιος πέφτει σὲ ἁμαρτία, γίνεται σκλάβος της. (Ἰωάννης 7, 34).

2. Ὄταν τοὺς δύο τοὺς κάνετε ἓνα, ὅταν τὸ ἐσωτερικὸ μέρος τῶν πραγμάτων τὸ κάνετε ἐξωτερικὸ καὶ ἀντίθετα, τὸ πάνω κάτω, ὅταν τὸν ἄνδρα καὶ τὴ γυναῖκα τοὺς κάνετε ἀνθρώπους ἑνὸς μόνου φύλου, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει οὔτε ἄνδρας οὔτε γυναῖκα... τότε θὰ μπείτε στὴν Βασιλεία τῶν Ὑψιῶν (Ἐὐαγγέλιο τοῦ Θωμᾶ, 22).

ΕΡ: Τί θὰ ἐλεγες γιὰ ἓνα νέο πού παίρνει ναρκωτικά;

1. Ὅποιος πίνει ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερὸ θὰ ξαναδιψήσει. Ὅποιος πιεῖ ἀπὸ τὸ νερὸ ποῦ θὰ τοῦ δώσω ἐγώ, δὲν θὰ ξαναδιψήσει ποτέ. (Ἰωάννης, 4, 13).

2. Τὸ νοῦμερο Δώδεκα χορεύει ψηλά. Ἀμήν. Τὸ Ὅλον συμμετέχει στὸ χορὸ. Ἀμήν... Ὁ δρόμος εἶμαι ἐγώ γιὰ σένα πού κάνεις τὸ «Ταξίδι». (Πρῶξις τοῦ Ἰωάννη, 95).

ΕΡ: Καὶ γιὰ τοὺς φανατικούς τῶν ὄπλων, τὰ πιστόλια Ρ. 38 καὶ τὶς βόμβες Μολότωφ, τί ἔχεις νὰ πεῖς;

1. Ὅποιος μὲ μαχαίρι τραυματίζει, μὲ μαχαίρι σκοτώνεται. (Ματθαῖος, 26, 52).

2. Στὸν μαθητὴ φτάνει νὰ εἶναι ὅπως ὁ δασκαλὸς του καὶ στὸν ὑπὴρέτη ὅπως ὁ κύριός του. (Ματθαῖος 10, 25).

ΕΡ: Τί γνώμη ἔχεις γιὰ τὴν ἐλευθερία;

1. Ἄν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ σᾶς ἀπελευθερώσει, θὰ εἴστε ἀληθινὰ ἐλεύθεροι. (Ἰωάννης, 8, 36).

1. Μὴν ὀνομάσετε κανέναν «πατέρα» σ' αὐτὴ τὴ γῆ. Στὴ γῆ δὲν ὑπάρχουν παρὰ τύραννοι. (Φράσις τοῦ Ἰησοῦ πού ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Κλήμη τὸν Ἀλεξανδρέα).

ΕΡ: Ποῖός εἶναι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος πού διατρέχει σήμερα ἡ Δημοκρατία;

1. Κάθε βασίλειο πού εἶναι ἐσωτερικὰ διηρημένο, βαδίζει πρὸς τὴν καταστροφή, καὶ τὰ σπίτια γκρεμίζονται τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο. (Ματθαῖος, 12, 25).

2. Στους τελευταίους καιροὺς θὰ ῥθοῖν μερικοὶ νὰ κηρύξουν θυσίες, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι δὲν θὰ θυσιαστοῦν... Θὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ ἀπαρνηθοῦν τὶς τιμητικὲς διακρίσεις, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι δὲν

θά τις απαρηθοῦν. Θὰ πλησιάσουν τοὺς πλουσίους καὶ θὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς. Θὰ φερθοῦν φιλικὰ στοὺς κυβερνῶντες καὶ σκληροὶ στοὺς ταπεινοὺς. Αὐτοὶ ἀκριβῶς εἶναι οἱ φίλοι τῶν δαιμόνων, ἀλλὰ ἐχθροὶ τοῦ φιλεῖσπλαχνου Θεοῦ. (Ἀραβικά ρητὰ τοῦ Ἰησοῦ, Ρ.Ο. XIX, 539, 108).

ΕΡ.: Ὑπάρχει κανένα φαγητὸ πού νὰ σ' ἀρέσει ιδιαίτερα;

1. Ἡ τροφή μου εἶναι νὰ κάνω τὴ θέληση Αὐτοῦ πού μὲ ἔστειλε καὶ νὰ ἐκτελέσω τὸ ἔργο Του. (Ἰωάννης, 4, 34).

2. Τὸ ὦμό κρεμῦδι εἶναι ἐξαιρετικό. (Ἀπὸ ἕναν Πάπυρο πού δὲν ἐκδόθηκε ἀκόμη καὶ πού τὸν ἔστειλε ὁ καθηγητὴς Τάτζβιλ).

ΕΡ.: Ποιὰ εἶναι τὰ ἐλαττώματα πού μπορεῖς νὰ συγχωρέσεις;

1. Ὅλα τὰ ἀμαρτήματα θὰ συγχωρεθοῦν στοὺς ἀνθρώπους, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀμάρτημα κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. (Ματθαῖος, 12, 31).

2. Ἡ ἀγάπη καλύπτει ἕνα μεγάλο ποσοστὸ ἀμαρτημάτων. (Ρητὸ πού ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Κλήμη τὸν Ἀλεξανδρέα. Πρωτρεπτικός, III, 12, 91, 3).

ΕΡ.: Δηλαδή;

1. Τὸ φῶς ἦρθε στὸν κόσμο καὶ οἱ ἄνθρωποι προτίμησαν τὸ σκοτάδι ἀπὸ τὸ φῶς, γιὰ τὴν ἐργασία τους ἦταν πονηρά. (Ἰωάννης 3, 19).

2. Ἐνας ἄνθρωπος πού δὲν προσπαθεῖ, εἶναι ἀνίκανος. (Συριακὴ διδασκαλία 2, 8).

ΕΡ.: Ποιὲς ιδιότητες ἐκτιμᾷς ιδιαίτερα στοὺς φίλους σου;

1. Νὰ εἶναι ὁ λόγος σας: Ναί, ναί. Ὁχι, ὄχι. (Ματθαῖος 5, 37).

2. Αὐτὸς πού δὲν ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του ὅπως ἐγώ, δὲν μπορεῖ νὰ γίνεи μαθητὴς μου (Εὐαγγέλιο τοῦ Θωμᾶ, 55).

ΕΡ.: Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σου γιὰ τὴς συγκρούσεις καὶ εἶδ καὶ γιὰ τὴς συγκρούσεις πού ἔχουν μεταβληθεῖ σὲ σύστημα;

1. Εὐλογημένοι ἐκεῖνοι πού φέρνουν τὴν εἰρήνη, γιὰ τὴν αὐτοὶ θὰ ὀνομαστοῦν Υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. (Ματθαῖος 5, 9).

2. Ἦρθα γιὰ νὰ χωρίσω τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὴν κόρη ἀπὸ τὴν μητέρα της, τὴν νύφη ἀπὸ τὴν πεθερά της: Ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου θὰ εἶναι οἱ δικοὶ του. (Ματθαῖος, 10, 35—36).

ΕΡ.: Ποιὰ γνώμη ἔχεις γιὰ τὸν σημερινὸ κόσμο;

1. Δὲν ἦρθα γιὰ νὰ καταδικάσω τὸν κόσμο, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν σώσω. (Ἰωάννης, 12, 47).

2. Για μένα ο κόσμος αξίζει όσο μια πέτρα ή όσο μια κοπριά.
(Αραβικά ρητά του Ήσού, Ρ. Ο., XIX, 568, 158).

ΕΡ.: Ποιά είναι η γνώμη σου για την πολιτική κατάσταση;

1. Ἀποδώστε στὸν Καίσαρα τὰ τοῦ Καίσαρος, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ στὸν Θεό. (Ματθαῖος, 22, 21).

2. Ἦρθα γιὰ νὰ καταργήσω τὶς θουσίες, καὶ ἂν δὲν σταματήσετε νὰ κάνετε θουσίες, ἡ κατάρα μου θὰ σᾶς χτυπήσει ἀλύπητα.
(Ἀπὸ ἀπόκρυφα κείμενα).

ΕΡ.: Ποιά συμβουλή θὰ μᾶς εδίνες τώρα;

1. Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε. (Ματθαῖος, 26, 41).

2. Ἀσχοληθεῖτε μὲ τοὺς ἑαυτούς σας. (Συνοπτικὰ Εὐαγγέλια).

ΕΡ.: Ἄκουσες γιὰ κείνη τὴν γυναῖκα, ποὺ δὲν θέλησε νὰ κάνει ἔκτρωση, ἔστω καὶ ἂν κινδύνευε νὰ χάσει τὰ νεφρά της;

1. Γυναίκα, μεγάλη εἶναι ἡ πίστη σου. (Ματθαῖος, 15, 28).

2. Θὰ ῥθεῖ μιὰ μέρα, κατὰ τὴν ὁποία θὰ εἴστε ἀναγκασμένοι νὰ πεῖτε: Εὐλογημένοι... οἱ κοιλίες ποὺ δὲν γέννησαν καὶ τὰ στήθη ποὺ δὲν ἔδωσαν γάλα. (Λουκᾶς, 23, 29).

ΕΡ.: Ἄν ἐρχόσουν σήμερα στὸν κόσμο, θὰ ἔλεγες διαφορετικὰ πράγματα;

1. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θὰ ξεπεραστοῦν, ἀλλὰ τὰ λόγια μου ποτέ. (Ματθαῖος, 24, 35).

2. Ἐχῶ κάτι νὰ πῶ, ἀλλὰ δὲν ἔχω κανένα στὸν ὁποῖο θὰ τὰ πῶ. (Ψαλμοὶ τῶν Μανιχαιστῶν, ψαλμοὶ τοῦ Ἡρακλεῖδη II, 28).

ΕΡ.: Ποιά είναι ἡ μεγαλύτερή σου ὑπόσχεσις;

1. Θὰ εἶμαι μαζί σας ὅλες τὶς μέρες ὡς τὸ τέλος τοῦ κόσμου.
(Ματθαῖος, 28, 20).

2. Σὲ ὅποιον ἔχει, θὰ δοθοῦν κι' ἄλλα καὶ σὲ ὅποιον δὲν θὰ ἔχει, θὰ τοῦ ἀφαιρεθοῦν καὶ τὰ λίγα ποὺ ἔχει. (Μάρκος, 4, 25).

“Ένα πολύτιμο βιβλίο

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

άνθολογία από τις όμιλίες και τὰ βιβλία του
1926 — 1966

Ἐπιλογή ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ φιλόσοφος τῆς ἑσωτερικῆς
ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀτόμου
γιὰ μιὰ νέα Ἀνθρωπότητα

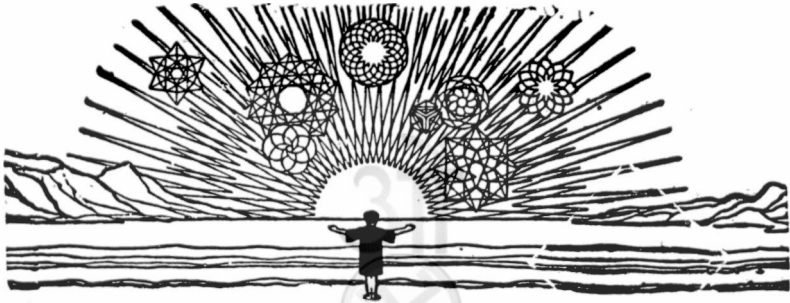
εἶναι τώρα στὴ διάθεσι ὄλων τῶν πνευματικῶν
Ἑλλήνων μὲ τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο

Ἀποστέλλεται ἐλεύθ. ταχ. τελῶν
ἀντὶ δρχ. 150

Ὁ Κρισμαιοῦρτι ὑποδεικνύει τὴν ὁδὸ τῆς Ἀλήθειας

420.320.000.000 "Ετη...

Συμφώνησαν οί αστρονομοί, επί τέλους,
για την θεωρία τής Μεγάλης Έκρηξης
τής Δημιουργίας του Σύμπαντος,
άν και μερικοί πιστεύουν πάντα
ότι τὸ σύμπαν ταλαντεύεται
φθάνει σ' ένα ὄριο καί πάλι συστέλλεται—
κρίμα που δεν ἔστρεψαν ποτέ τή σκέψη τους
στίς παλιές Γραφές τῶν Ἰνδιῶν!

Ἐκεῖ περιγράφεται ἡ δημιουργία
ὡς ἡ Ἀναπνοή του Βράχια,
μιά μεγάλη Ἐκπνοή
καί ἔπειτα τὸ αντίθετο, ἡ μεγάλη εἰσπνοή—
Ὁ τρομερός μέγας κύκλος του Κάλπα,
μέ Μανθάνταρα τήν ἐκδήλωση
καί Προλαγία τὸν καιρὸ του ἐφησυχασμοῦ.

* Ἀπίστευτο, πὼς ἤξεραν στα χρόνια τὰ παλιὰ
τήν ἀνεξιχνίαστη κυκλική διαδικασία:
Τὸ φθασίμο του σύμπαντος στήν ὑπαρξη
καί τήν ἐπιστροφή του στήν ἀναπαυση!
Καί ἴσως αἱ ἀρχαῖαι Ἰνδικαὶ Γραφαὶ
νά ἐπιφυλάσσουν ἀπαντησεῖς
σέ γρίφους ἄλυτους γιά μᾶς,
ἀνταιμιβί στής προαισθήσεως τήν ζήτηση...

RAE CARR

(Theosophical Journal)

Ἡ καρδιά καὶ ἡ λογικὴ

Τοῦ αἰδ. ΖΑΝΟΥ ΓΟΥΓΟΥΤΑ
Ὁρθοδόξου ἱερέως εἰς Η. Π. Α.

Ἡ ἀνθρώπινη μυστικοπαθὴς ψυχικὴ δίψα γιὰ ἐσωτερικὴ λύτρωση καὶ εὐτυχία, ποὺ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ γνωρίσματα τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοξείων, ὅταν μὲ τὴν Χριστιανικὴ Ὁρθοξεία μεταφραστεύθηκε στὸ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΨΥΧΟΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ κλῆμα, ἔχασε πολλὴ ἀπὸ τὴν δξύτητά του καὶ γεῦσιν του, διότι ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΙΚΗ ἀπαιτεῖ νὰ ἔχη τὸν λόγον τῆς ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη στὴν καρδιά...

Τὸ Βυζάντιον δαπάνησε πολὺ αἶσθημα γιὰ νὰ φιμώσῃ τὸν ΝΟΥΝ.

Στὴν πνευματικὴ ἀνάλυση ἡ ΛΟΓΙΚΗ εἶναι τὸ ΦΩΣ στὰ σκοτεινὰ μονοπάτια τῆς καρδιάς. Συχνὰ αὐτὸ τὸ ΦΩΣ τὸ σβήνουν οἱ καταγιγίδες τῆς καρδιάς. Τώρα ὅμως, μὲ τὴ δωρεὰν παιδεία καὶ τὴν πρόοδο τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν μέσων πνευματικῆς ἐπικοινωνίας, μέσα στὴν Ἐκκλησία δὲν μπαίνει πλέον μόνον ἡ πίστις, ἀλλὰ καὶ ἡ ΓΝΩΣΙΣ.

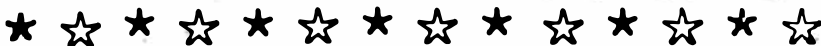
Γιὰ τοῦτο, ὡς Κληρὸς, πρέπει νὰ ἔχωμε, πλὴν τῆς Θεολογικῆς καταρτίσεως, ψυχοκοινωνικὴν καὶ πλήρη γνῶσιν τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα μὴ χαθῆ μέσα στὴ Ζούγκλα!

Αἱ ἀντιγνωμίαι στὰ ὀρθοξευτικὰ «πιστεύω» ξεκίνησαν ἀπὸ τίς ἡμέρες τοῦ Ἰησοῦ καὶ δὲν πρόκειται νὰ λείψουν, καθὼς δὲν θὰ λείψουν καὶ αἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἡλίου, ἀλλὰ ὁ Ἡλιος εἶναι ἐκεῖ, καὶ ΗΛΙΟΣ εἶναι Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ποὺ σκοπεῖ νὰ βοηθᾷ τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀξιοποιεῖ τὸν ἑαυτόν του ὡς παιδὶ τοῦ Θεοῦ. Τὸ παιδὶ αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ὄρφανὸ ἀπὸ ζῶσαν Χριστιανικὴν πίστιν, διότι θὰ τὸ σπαράξουν οἱ λύκοι τῆς ἀπελπισίας καὶ ἡ εὐθύνη εἶναι δική μας.

Μάλιστα σὰν σκεφθοῦμε ὅτι στὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα τὸ Ἐκκλησίασμα ξέπεσε στοὺς 2%—ναί! δύο στοὺς ἑκατὸν πηγαίνουν στὴν Ἐκκλησία, ἐνῶ στὴν ἄθρησκομμουνιστικὴ Ρωσία τὸ Ἐκκλησίασμα εἶναι 10%.

Εὐτυχῶς, ἐδῶ στὴν Ἀμερικὴ τὸ Ἐκκλησίασμα εἶνε 35% μὲ ἀκμάζοντας τοὺς 510 Ἑλληνορθοδόξους ναοὺς μας καὶ ἀγρυπνοῦσαν τὴν Σεθασμιωτάτην Ἀρχιεπισκοπὴ μας.

Rev. Zanos Gougoutas
2171 McCormick
Detroit Mi 48236, U.S.A.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Η
περιοδικού «ΙΛΙΣΟΣ»
Α' Τριετίας (1956 - 1957 - 1958)

'Από τὰ κυριώτερα περιεχόμενα :

'Αντ. 'Αδριανόπουλος	Γένοι' οίος ἔσοι μαθῶν
»	'Η Ἑλληνικὴ Θεοδοσία
»	'Υποθήκαι Βιοτικῆς
'Ιω. 'Α. Βασιλῆς	'Αγοραῖαι μαντεῖαι καὶ ἐπικίνδυνος
»	πνευματισμός
»	Μεγαλόπρεπες ψυχῆς σὲ μορφῆς ταπει-
»	νῶν ἀνθρώπων
»	Βαθειῆς ἀλήθειες ἀπὸ στόμα ἀπλοῦ κοῦ
»	ἀνθρώπου
»	Καλωσύνη καὶ γνωστικὰ ἐπιτεύγματα
»	τοῦ ἀνθρώπου
»	Τὰ λυτρωτικὰ φτερὰ τῆς ἀνθρώπινης
»	ψυχῆς
»	Στυρ. Νάγος, ὄριμο παιδί τῆς Γῆς
Hel. Zahara	Διαταραξίς καὶ Γαλήνη
C. Zanarajajasa	Νετὶ - Νετὶ
Χρῖστος Θηβαῖος	Περὶ ἀληθείας
Δημ. 'Α. 'Ιωαννίδης	'Η Πυθαγόρειος φιλοσοφία
»	Οἱ φιλόσοφοι ἀλχημισταὶ
»	Μορφαὶ - Ἰδιότητες - Νόμοι
»	'Η Ἰνδικὴ Σοφία
»	Οἱ Καβειροὶ
»	Οἱ Ἑλευσίνιοι
»	Οἱ Ὀρφικοὶ
Νικ. Καρβούνης	Τὸ λαοῦτο τοῦ ἀγγέλου
R. Kipling	'Ο Μαθητὴς
Krishnamurti	Συνομιλίαι στὴν Ἑλλάδι
»	Γιὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καὶ τοῦ
»	πνεύματος
»	Γιὰ μιὰ ἔσωτερικὴ ἀτομικὴ ἐπανά-
»	σταση
»	'Ομαδικὸς καὶ ἀτομικὸς κόσμος χωρὶς
»	εἰρήνην
»	Τρεῖς εὐσεβεῖς ἐγωισταὶ
»	'Απόνθισμα οὐμιλιῶν 1927—1934

- Νικ. Λούβαρις Ὁ «Διδάσκαλος τῆς Δικαιοσύνης» καὶ
τὸ Τάγμα τῶν Ἑσσαιῶν
- Κ. Μελισσαρόπουλος Τὸ ἄνθος τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ
» Οἱ Ροδόσταυροι
» Ἡ ἀποψις τῆς Μετενσαρκώσεως
» Πληροφοριακὸ σημεῖωμα γιὰ τὸν
» Κρῖσμαοῦρτι
» Ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ
- Rohit Mehta Ἐντολαὶ Χριστιανικοῦ Μυστικισμοῦ
Σπυρ. Νάγος Ὁ Διόνυσος
Κωστῆς Παλαμᾶς Σοφία - Δύναμη - Ὁμορφιὰ καὶ Ἄ-
γάπη
- N. Sri Ram Ἐν τὸ πᾶν
» Ὁ ἄνθρωπος
» Ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα
» Ἀδελφότης στὴν καθημερινή ζωὴ
» Γιὰ τὸν Κρῖσμαοῦρτι
- Χρ. Ριζόπουλος Κωστῆς Παλαμᾶς (Θεοσοφικὲς ἐπι-
δράσεις)
» Ζαχαρίας Παπαντωνίου (Ἵπερβατικὲς
ἀνησυχίαι).
» Γεώργιος Ἀθάνας (Μεταφυσικὴ ἄρ-
νησις)
» Ἄγγελος Σικελιανὸς (Ὀρφικὴ Μύη-
σις)
» Διονύσιος Σολωμὸς (Ποιητὴς τῆς Πέ-
στεως)
» Ἀνδρέας Κάλβος (Ἀντίλαλοι τῆς Βί-
βλου)
» Νίκος ἸΚαζαντζάκης (Προφήτης Παν-
ελευθερίας)
» Κωνστ. Καβάφης (χωρὶς πνευματοδο-
ξία)
» Ἄριστ. Προβελέγγιος (Κοσμογονικὰ
προβλήματα)
- Ἄγγ. Σικελιανὸς Γιατὶ βαθειὰ μου δόξασα...
» Ἱερὸ Ὁδὸς
- Ἄλ. Τζαζόπουλος Ὁ Ἰλιός, πνευματικὸν κέντρον τῆς
ἀρχαιότητος

Μία μέρα ζωῆς μὲ τοὺς Γιόγκι
Ἑλενα Πετροβόνα Μπλαβάτσκι
Χένρυ Στήηλ Ὀλκοττ
Ἄννα Φράνκ

Β' Τριετίας (1959 - 1960 - 1961)

Γ. Αναγνωστόπουλος	Ύψις
Ίω. Α. Βασιλῆς	Στοχασμοὶ μπροστά σ' ἓνα λίκνο
»	Σιβυλλικοί ψήθυροι στοὺς Δελφούς
»	Ὁ Ἰπποτισμὸς σὰν ἀνθρωπιστικὸς θε-
»	σμός
»	Ὁ ἄνθρωπος
»	Ἐπλησίασα τὴν Ἀχερουσία...
Η. Ρ. Blavatsky	Τὸ Κλειδί τῆς Θεοσοφίας
Car. Gjellerup	Ὁ προσκυνητὴς Καμανῦτα
Δημ. Ἰ. Ἰωαννίδης	Ἡ μετενσάρκωσις καὶ ἡ ἀρχαία Ἑλ-
»	ληνικὴ Φιλοσοφία
»	Ἐμπειροκλής ὁ Ἀκραμανθῖνος
»	Οἱ Ἀτομικοὶ φιλόσοφοι
»	Παρμενίδης ὁ Ἐλεάτης
»	Ἰσημερία καὶ τροπαὶ
»	Οἱ «ἐπικοινωνεῖς» μὲ τὸ ὑπερέτερον
»	Οἱ Δελφοὶ
Νίκος Καρούνης	Θεοσοφία καὶ σύγχρονη σκέψις
»	Ὁ Γκαῖτε ὡς Μυστικὸς
»	Πρὸς τὰ Ἀρχέτυπα
Rud. Kipling	Ἄν...
Κων. Κιτριλιάρης	Σωκρατικὴ Γνώσις καὶ Ἀρετὴ
»	Ἄνθρωπος καὶ ἀνθρωπισμὸς
Zohn Coats	Ποῖος ζηταεὶ τὴν εὐτυχία;
Krishnamurti	Φιλοδοξία - Φόβος
»	Δημιουργικὴ εὐτυχία
»	Περιμένε με, ὦ φίλε...
J. van der Leeuw	Κατάκτησις τῆς πραγματικότητος
Νικ. Λούβαρις	Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ραμακρίσνα
Μελισσάνθη	«Εἰρήνη πᾶσι»
»	Τὸ τραγούδι τοῦ κόσμου
Κ. Μελισσαρόπουλος	Δημ. Γαλανὸς ὁ Ἀθηναῖος καὶ αἱ μετα-
»	φράσεις του τῶν Ἰνδικῶν
»	Ἐξέλιξη ἢ Ἀνακύκλιση;
»	Μοναδικὴ ἢ κάθε στιγμή
»	Ἡ Μεταφυσικὴ στοὺς «Παραλλήλους
»	Βίους» τοῦ Πλουτάρχου
»	Ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς
R. Mehta	Συγχρούσεις τοῦ αἰῶνα μας

Σπυρ. Νάγος	Ἡ Θεὰ Ἀφροδίτη
»	Ἐποθέται
Νεχροῦ	Στὰ παιδιὰ ἔλου τοῦ κόσμου
Ἕσκαρ Οὐαίλδ	Τὸ ἀηδόνι καὶ τὸ τριαντάφυλλο
Οὐσπένσκυ	Διάλογος Διδασκάλου - Μαθητοῦ
N. Sri Ram	Ποιὸς θὰ μᾶς διδάξῃ τὴν σοφία
»	Συζήτησις τρελλῶν
»	Ἀνανέωσις τῶν ἑαυτῶν μας
Χρ. Ριζόπουλος	Οἱ Ὀλύμπιοι
»	Πλύσις ἐγκεφάλου
»	Δέηση στὸ Φάληρο
»	Μισαλλοδοξία σὲ κοιμητήρια
Ἄλμπ. Σβάιτσερ	Κάτι περισσότερο
Κ. Στεφανίδης	Ἀνατολή καὶ Δύσις
Στέφαν Τσβαίχ	Τὰ μάτια τοῦ αἰώνιου ἀδελφοῦ
	Ἐπάρχει ζωὴ μετὰ θάνατον;
	Ὁ Βούδδας καὶ τὸ πρόβατο
	Ἀσκησις διαλογισμοῦ
	Γιόγκα Ἀδελφότητος
	Μετενάρκωσις καὶ Κάρμα

Γ' Τετραετίας (1962 - 1965)

Ἰω. Ἀ. Βασιλῆς	Τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Μυστήρια
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου
»	Ἄυτο - μυητική
Βολταῖρος	Ἐλευθερία σκέψεως
Νικηφ. Βρεττᾶκος	Ἀτομικὴ Ἐποχὴ
Ἰω. Ν. Δάμπασης	Φερεκῦδης
»	Παρμενίδης
Πυθ. Δρουσιώτης	Μεγάλοι Θεοὶ
Αἰμ. Ἰβου	Ράνερ Μαρία Ρίλκε
Δημ. Ἰωαννίδης	Αἱ «Ἰδέαι» κατὰ Πλάτωνα
»	Ἐν τὸ Πᾶν
»	Ἡ Ἀκρόπολις
»	Ἡ Θεὰ Ἀθηνᾶ
»	Τὰ Αἰγίσθενα
»	Τὸ Ἀμφιάρειον
»	Τροφόνιον
»	Θεοσοφία καὶ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα
»	Ἑλληνικὴ Μυθολογία καὶ ἔσωτερικισμὸς
»	Ἡ Ἀριθμολογία τῶν Πυθαγορείων
»	Τὸ ἄτομον τῶν φιλοσόφων

Κ. Καβάφης	Ἡ διορία τοῦ Νέρωνος
Ν. Κοζαντζάκης	Ὁ Ζορμπᾶς
Κ. Κοκρόβιτς	Ζωή
Ὁδ. Κοσμόπουλος	Ἡ Πυροβολία
Ἄπ. Κουκουβίνος	Σκέψεις γιὰ τὴ ζωὴ
Ἰω. Κουτσοχέρας	Ἡ ἀγάπη
Κρισναμοῦρτι	Χωρὶς καλωσύνη καὶ ἀγάπη δὲν ἔχει κανεὶς ἀνατροφή
»	Ἡ ἥσυχη μικρὴ φωνὴ τῆς συνειδήσεως
»	Ὅταν ὁ νοῦς εἶναι γαλήνιος
»	Φοινικὸ
»	Συνομιλία μὲ τὸν Κάρλο Σουαρές
»	Συνέντευξις μὲ τὸν J. Davidge
Τζέρολντ Λέβιν	Ὁ χρυσὸς κανόνας
Μελισσάνθη	Ἐλευθερία
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος	Ἵπάρχει θάνατος;
»	Θεοσοφία
»	Παρατεκτονικαὶ ἐργασίαι κατὰ τὴν κα- τοχήν
»	Ἡ ὀρθὴ λειτουργία τῆς Θεοσοφικῆς
»	Ἑταιρείας
»	Ἡ ἐξέλιξις τῆς Ψυχῆς καὶ τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον
»	Ὁ ἀληθινὸς πολιτισμὸς
»	Ὁ Ἄτοκρυφισμὸς ὑπάρχει; Ποιῆς δυ- νατότητες ἔχει;
»	Τὶ περιμένεις;
»	Εἶναι καλὸς
»	Περὶ χορτοφαγίας
»	Τὸ δρομαλακί τῆς εὐτυχίας
»	Ἡ Σοφία
»	Ἡ πρὸς τὰ ἔσω στροφή
»	Εὐρώπη
»	Ἡ μορφή τοῦ Χριστοῦ
»	Ἄρμονία
»	Τὰ περιστέρια
»	Ἐξίσωση
»	Βέβαιη γνώση
»	Μαθητὲς τοῦ Πλάτωνα
»	Γνώσι σαυτὸν
»	Πανθειστικὸ ἀνάγκροσμα
»	Περὶ σαρκοφαγίας
»	Φύσις Ἁγία
»	Οἱ ἄνθρωποι διὰ τὰ ξέρον. ...
»	Ἄπὸ τὸ βιβλίον τῶν ὠρῶν

» Ἀρ. Μικροῦτσικος

» Ν. Χάγερ - Μπουφίδης

» Κορνηλία Μύλλερ

» Παῦλος Νιρβάνας

» Οὐόλτ Οὐίτμαν

» Ἐλένη Παλαιοδημοποῦλου

» Κωστῆς Παλαμάς

»

»

»

» Σαράντος Παυλέας

»

» Παν. Παναγιωτοῦνης

» Μιλτ. Παπαδημητρίου

» Ζαχ. Παπατωνίου

» Πλοῦταρχος

» Ἀρ. Προβελέγγιος

» Ράινερ Ρίλκε

»

Χρῖστος Ριζόπουλος	Γιατί καὶ πῶς ἡ Ἄννι Μπέζαντ ἔγινε θεόσοφος
»	Ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου
Ἄμπ. Σβάιτσερ	Ἄνθρωποι καὶ ζῶα
Ἄγγ. Σικελιανός	Προφητεία τοῦ Ἡσαΐα
»	Ἡ μετάληψη τοῦ Ἐλευσίνιου κινεώνα
Σοφοκλῆς (μετ. Ἰ. Γρουπάρι)	Ὁ ὕμνος στὸν ἄνθρωπο
Νιλακάντα Σρί Ράμ	Τὸ σῦμπαν καὶ ὁ ἄνθρωπος
»	Περὶ κρεοφαγίας
»	Ἐνότης
»	Ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τοῦ πύργου
»	Ὁ ὀρθὸς τρόπος προσεγγίσεως τοῦ Θεοσοφικοῦ ἔργου
»	Γνάνα-Γιόγκα καὶ Ράτζα-Γιόγκα
Εὐ. Τσιτσώνης	Ἡ ψυχὴ καὶ ἡ σχέσις τῆς πρὸς τὴν φύσιν
Ἄλεξ. Τζαζόπουλος	Τί εἶναι ὁ Τεκτονισμὸς
Ἄρης Χατζηδάκης	Διπλοῦν κέρασ
»	Ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους
Μαγικὴ λέξις	
Ἀπὸ τὴν ὀμιλίαν ἐπὶ τοῦ ὄρουσ κατὰ Ματθαῖον	
Τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ Θωμᾶν	
Ἰνδικὴ σοφία	
Νιρβάνα	
Περὶ Μετενσαρκίσεως	
Θάνατος καὶ Ἀθανασία	
Ἡ Ἰνδία τιμᾶ τὴ μνήμη τῆς Ἄννι Μπέζαντ	
Ἡ ἱστορικὴ συνάντησις Πάπα - Πατριάρχου	
Συνέδριον εἰς Ἀθήνας Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας	
Ἡ Φωνὴ τῆς Σιγῆς	
Γιόγκα	
Γιόγκα Ἠθικῆς	

Ἐκαστος τόμος χρυσόδετος

Δρχ. 250

Γιὰ τοὺς συνδρομητῆς τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Δρχ. 200

Εἰδικῆς ἐκπτώσεις Δεκεμβρίου 1979

Νέους Ρυθμούς

Ἐπιφυλλίς τοῦ Νίκου ΚΑΡΒΟΥΝΗ

(Πρώτα 6 Ἰανουαρίου 1932)

«Τὸ κρυμμένο πνεῦμα κρούει τὴν θύραν τοῦ παρόντος... Θέλει νὰ ξεπεταχθῆ, γιατί τὸ σημερινόν τὸ καθεστώς εἶνε μόνον ἓνα περίβλημα, πού κρύβει στους κόλπους του ἓναν πυρῆνα διαφορετικόν ἀπὸ ἐμείνον πού θά τοῦ ἐταίριαζε».

Hegel

Τὴν περασμένην τὴν ἀνοιξιν — τὸν Μάρτιον καὶ τὸν Ἀπρίλιον — ὁ «διανοούμενος» κόσμος ἐπανηγγύρισε τὴν μνήμην δύο μεγάλων πνευματικῶν δημιουργῶν: τοῦ Γκαίτε τὸν Μάρτιον, τοῦ Σαίξπηρ τὴν 23ην Ἀπριλίου, ὅταν ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου θεάτρου τοῦ Σαίξπηρικοῦ εἰς τὴν μικρὰν πόλιν τοῦ Στρατφορντ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Αἰθβον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ μέγας Ἄγγλος δημιουργός.

Μέσα εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος ὑπῆρξαν μεγάλοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ζωντανές καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἀποδείξεις τῆς δυναμικότητος του. Γενναῖα συντονισμένοι μετὰ τὸν μέγαν ρυθμὸν τῆς Ζωῆς, — τῆς μιᾶς καὶ αἰωνίας, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται τὰ πάντα κ' ἔξω ἀπὸ τὴν ὁποίαν τίποτε δὲν ὑπάρχει, τῆς Ζωῆς, πού ὅ,τι λέγεται Πνεῦμα καὶ ὅ,τι λέγεται Ἔλη εἶνε ἀπλῶς δύο ὁμοτιμες ἐκδηλώσεις τῆς — ἀέραια συγχωνευμένοι μετὰ τὴν ἀπεραντοσύνην τῆς, ἐδημιούργησαν μαζί τῆς, στὴν ἀέριαν δημιουργίαν τῶν πάντοτε νέων μορφῶν, τῶν πάντοτε νέων ἐκφράσεων καὶ ἐκδηλώσεων. Ἡ πραγματικὴ σφραγὶς τῆς μεγάλης δημιουργίας εἶνε ἡ συνειδητὴ συνεργασία μετὰ τὴν Ζωὴν, πέραν ἀπὸ τὸν ἀνύπαρκτον διὰ τὴν αἰωνιότητα χρόνον, ἔξω ἀπὸ καθε τεχνικὸν κανόνα, πού εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀσυντονιστῶν μετὰ τὸν μέγαν ρυθμὸν τῆς Ζωῆς πού δὲν μποροῦν νὰ ἐννοήσουν τοὺς νόμους τῆς καὶ τοὺς τρόπους τῆς.

Εἶνε καὶ ὁ Γκαίτε καὶ ὁ Σαίξπηρ τόσοι γνωστοὶ στοὺς πολλοὺς «διανοουμένους» ἀνθρώπους ἀπὸ τὶς ἀφθονες βιογραφίες των, ἀπὸ τὰ διαβάσματα καὶ τῶν ἔργων των καὶ ὅσων ἄλλοι ἔγραψαν γι' αὐτὰ, ὅσον καὶ ἄγνωστοι στὴν βαθυτερεῖα των οὐσίαν, τὴν πραγματικὴν. Γίνονται καὶ οἱ δύο — ὅπως καὶ ὅλοι οἱ πραγματικοὶ

δημιουργοί— εύκολότερα, άμεσώτερα, βαθύτερα, γονιμώτερα, νοητοί στην μεγάλην μάζαν του άπρόσωπου πλήθους που βλέπει ένα δράμα των, που άκούει ένα ποιήμά των, διότι αυτή ή άπρόσωπη ανθρώπινη μάζα βρίσκεται πλησιέστερα στην άληθινή τή Ζωή από εκείνους που ξεχωρίζουν, με την έπαρσιν τής ρηχής κατά μέρος γνώσεως, τον έαυτόν τους ως ύποκειμένον για να την αντιμετωπίσουν ως άντικείμενον. Η μάζα δέν κάμνει αυτόν τον όλέθριον χωρισμόν. Παραδίδεται άνεπιτήδευτα, άπονήρευτα, χωρίς «διανόησιν» —αυτό που λέμε συνήθως «διανόησιν» και που είνε, τς περισσότερες φορές, άπλή προδοσία τής σκέψεως τής άληθινής, στείρος άκροβατικός συλλογισμός— παραδίδεται με ειλικρίνειαν και ευθύτητα στον παντοδύναμον ρυθμόν τής Ζωής, όταν τον άκούη μέσα στα δημιουργήματα των Άνθρώπων.

Δέν πρόκειται, βέβαια, να ξαναγυρίσουμε τώρα εις όσα έγράφησαν για τον Γκαίτε — ουσιαστικά και άνούσια, άξια και άνάξια. Άλλ' έπειδή ο πανηγυρισμός τής μνήμης του Σαίξπηρ, επί παρουσία των αντιπροσώπων έβδομήντα έθνών, έπέρασε κάπως άπαρατήρητος και δέν είχε την γενικότητα του πανηγυρισμού του Γκαίτε, πριν προχωρήσωμεν εις μίαν σειράν σκέψεων επάνω σ' αυτούς, ως θυμηθούμε τί ειπεν ο Γκαίτε για τον Σαίξπηρ — τί έβαλε γι' αυτόν στο στόμα ενός δημιουργήματός του, του «Βίλεμ Μάιστερ»:

«Δέν θυμάμαι κανένα βιβλίον, κανέναν άνθρωπον, κανένα συμβάν τής ζωής να μου έχη κάμει τόσο μεγάλην εντύπωσιν, όσον τα έργα του Σαίξπηρ. Φαίνονται σαν να είνε έργον κάποιας ουράνιας μεγαλοφυΐας που έπλησίασε τους ανθρώπους για να άποκαλύψη σ' αυτούς. Δέν είνε ποιήματα! Θαρρεί κανείς πως βρίσκεται μπροστά στα πελώρια άνοικτά βιβλία του περωμένου, επάνω από τα όποια φυσουσανά ο τυφών τής άκαθεκτης ζωής που τους ανακατεύει κάπου-κάπου τα φύλλα μεγαλοδύναμα. Από την δύναμιν και από την τρυφερότητά των, από τον σάλον και από την ήρεμίαν των τόσον εξίσταμαι, τόσον άφαρπάζομαι, ώστε προσμένω με πόθον τον καιρόν που θα ξαναβρεθώ εις μίαν τέτοιαν κατάστασιν ψυχής, που να με σπρώξη να τον διαβάσω πάρα πέρα. Όλας τας προαισθήσεις που είχα κάποτε για τους ανθρώπους και για την τύχην, τας βρίσκω να εκπληρώνονται και ν' αναπτύσσονται στα έργα του Σαίξπηρ. Φαίνεται σαν να μάς άποκαλύπτη όλα τα αινίγματα, χωρίς όμως, κανείς να μπορή να πη: έδω ή εκεί βρίσκεται ή λέξις τής λύσεώς των. Οι άνθρωποι του φαίνονται να είνε άνθρωποι φυσικοί και όμως δέν είνε. Αύτα τα μυστηριώδη πλάσματα τής φύσεως που ζωντανεύουν μπροστά μας στα δράματά του, μοιάζουν σαν κάποια ρολόγια, που ο δίσκος των και το περίβλημά των είνε από κρύσταλλον, κ' έτσι, ενώ δείχνουν τó πέρασμα των ώρων, επιτρέπουν συγχρόνως να βλέπη κανείς τον μηχανισμόν του τόξου και των τροχών, που τα βάζουν εις κίνησιν. Οι λίγες ματιές που έρριξα στον Σαίξπηρ με παροτρύνουν, περισσότερον

ἀπὸ κάθε τί, νὰ κάμω γρηγορώτερες προόδους εἰς τὸν κόσμον τὸν πραγματικὸν καὶ ν' ἀναμιχθῶ εἰς τὴν δίνην τῶν πεπρωμένων πού τὴν κυριεύω, γιὰ νὰ μπορέσω κάποτε, ἂν μοῦ δοθῇ ἡ δύναμις, νὰ γεμίσω μερικὰ ποτήρια ἀπὸ τὸν ἀπέραντον ὠκεανὸν τῆς φρυσεως τῆς ἀληθινῆς καὶ νὰ τὰ προσφέρω, ἀπὸ τὴν σκηνήν, στὸ δικασμένο τὸ κοινὸν τῆς πατρίδος μου».

* * *

Ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Γκαίτε ἐξέφρασαν, ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπον του, γενναῖα καὶ ἄφοβα τὴν πολύτροπην, τὴν αἰωνίαν καθολικὴν Ζωὴν, συνδημιουργοὶ τῆς συνειδητοῦ. Τὰ ἔργα των, ὅπως ὅλα τὰ δημιουργήματα τὰ ἀληθινά, δὲν ἀνήκουν εἰς καμμίαν προνομιοῦχον τάξιν «διανοητικὴν». Ἀνήκουν εἰς τὴν μεγάλην μᾶζαν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δίδονται ἀπ' εὐθείας, χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τῶν σοφῶν ἐρμηνευτῶν, τῶν προδοτικῶν κριτικῶν. Ἡ ἀνθρωπότης, ὡς ἓνα αἰωνόβιον, ἀθάνατον, διαρκῶς ἀνανεούμενον σύνολον, εἶνε ἡ ὑψηλότερα ἐκδήλωσις τῆς Ζωῆς ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν πλανήτην μας. Καὶ ἀληθινὰ μεγάλος δημιουργὸς εἶνε ἐκεῖνος πού συντονίζεται συνειδητῶ πρὸς τὸν ρυθμὸν τῆς Ζωῆς ὡς ἄτομον, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπότης. Κατὰ συνέπειαν, πρὸς τὴν ἀπρόσωπην μεγάλην μᾶζαν τῶν ἀνθρώπων καθε καιροῦ ἀπευθύνονται καὶ πρὸς αὐτὴν ἀνήκουν, ὅσα ἀπὸ τὴν ἄπειρην δυναμικότητα αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς ἀνθρωπότητος ἐξεπήρασαν «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν, σοὶ προσφέρωμεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα» — θὰ μπορούσαν νὰ ποῦν πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα, δηλαδὴ πρὸς τὴν Ζωὴν, οἱ μεγάλοι ἀνὰ τοὺς αἰῶνας δημιουργοὶ.

Ἄς μὴ φοβηθῇ κανεὶς, ὅτι ἡ μᾶζα δὲν ἔχει τὴν διανοητικὴν τὴν προπόνησιν, τὴν πνευματικὴν τὴν κατάρτισιν γιὰ νὰ προσδεχθῇ τὴν μεγάλην αὐτὴν προσφορὰν. Ὅσοι τὸ πιστεύουν ἀποδεικνύουν ἄπλως ὅτι βρίσκονται οἱ ἴδιοι πραγματικῶς εἰς κατώτερον ἐπίπεδον ἀπὸ τὴν μᾶζαν. Καὶ ἀσφαλῶς βρίσκεται πολὺ χαμηλότερα τῆς Ἀνθρωπότητος ὅποιος, φανερὰ ἢ ἀνομολόγητα, φαντάζεται ὅτι τὰ διπλώματά του, αἱ οἰαιδήποτε κατὰ μέρος γνώσεις του, τοῦ δίδουν καμμίαν ἀνωτερότητα, καμμίαν ὑπεροχὴν ἐπάνω εἰς τὴν μᾶζαν τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τῆς ἐρμηνεύσῃ τὴν φωνήν, τὸν ρυθμὸν τῆς Ζωῆς. Τὰ πλήθη πού ἀντικρύζουν τὴν πλατεῖαν Φύσιν, εἰς ὅλην τὴν μεγαλειώδη πραγματικότητα καὶ τὴν ἀντικρύζουν ἅπλα, μὲ τὴν ἀπονήρευτην ἀπὸ καμῶματα διανοητικὰ καὶ «φιλολογίας» ἡσυχίαν τῆς βαθειᾶς, φυσικῆς εὐχαριστήσεως· τὰ πλήθη πού ρουφοῦν μὲ διάπλατα στήθη τὸν δροσερὸν ἀέρα τοῦ πελάγους ἢ τὸν μεθυστικὸν ὡσάν θεῖο κρασί ἀέρα τῶν ψηλῶν βουνῶν, δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἐξηγητῶν, κριτικῶν, ὁδηγῶν, ἐρμηνευτῶν, γιὰ νὰ πάρουν ὅ,τι τοὺς προσφέρει ἀπ' εὐθείας ἡ Ζωή. Ἡ διεστραμμένη, ὁμῶς, «διανόησις» τῆς λεγομένης «πνευματικῆς ἀριστοκρατίας» ρέπει νὰ μονοπωλήσῃ καὶ τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν ὁ πνευματικὸς ὁ καπιταλισμὸς δὲν εἶνε

ὀλιγώτερον καταπιεστικός καὶ ἀπάνθρωπος ἀπὸ τὸν ἄλλον. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐσκέπτοντο διαφορετικά, ἀνθρωπινότερα. Ἡ πνευματικὴ τῶν, ἡ καλλιτεχνικὴ τῶν παραγωγὴ δὲν ἦτο κτῆμα κομμιαῖς «πνευματικῆς», ἢ «καλλιτεχνικῆς» ἀριστοκρατίας, λίγων «ἐκλεκτῶν». Ἐδίδετο ἀπλόχερα καὶ ἀνεπιφύλακτα πρὸς τὸν Δῆμον. Οἱ στίχοι τοῦ Ὅμηρου ἦσαν κτῆμα κοινὸν καὶ τοὺς ἐμάθαιναν ὅλα τὰ παιδιὰ στὰ σχολεῖα, μαζὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὴν γυμναστικὴν. Ὁ Ἡρόδοτος ἐδιάβαζε τὸ σύγγραμμά του πρὸς τὸν στίβον καὶ τὰς κερκίδας τοῦ σταδίου τῆς Ὀλυμπίας, ὅπου ἐμαζεύετο ὅλη ἡ Ἑλλάς. Ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Ἀριστοφάνης ἐπικοινωνοῦσαν ἀμεσώτατα μὲ τὸν Δῆμον, εἰς τὰ θέατρα μὲ τὰς χιλιάδας τῶν θέσεων, καὶ ἡ μᾶζα δ ἔ ν ἔ π λ ῆ ρ ω ν ε διὰ νὰ τοὺς ἀκούσῃ — εἶναι γνωστὴ ἡ ὑπόθεσις τῶν «θεωρικῶν» — ἀλλ' ἐπλήρωσε ἡ Πολιτεία γιὰ νὰ ἔρχεται ὁ Δῆμος εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἀξιόους δημιουργούς. Ὁ Φειδίας, ὁ Ἴκτινος, ὁ Πραξιτέλης δὲν ὠργάνωναν «ἐκθέσεις» τῆς παραγωγῆς τῶν, δὲν εἶχαν ἀτομικιστικὴν ἐκδήλωσιν, ἐγκεντρικὴν ἔκφρασιν, προσωποπαγῆ παραγωγὴν. Ἐδημιουργοῦσαν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἐξέφραζαν τὸν βαθύτατον παλμὸν τῆς ζωῆς τῆς Ἀνθρωπότητος πρὸς τὸ σύνολόν της. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐκδήλωσις εἶνε τόσον πολὺ ἀ ν θ ρ ῶ π ι ν η, τόσον ἀληθινὴ, τόσον νέα καὶ δροσερὴ πάντοτε, τόσον πέραν ἀπὸ τὰ δεσμά τοῦ χρόνου, ὅσον καὶ ἂν, κατ' ἀνάγκην, ἔπρεπε νὰ ἔχη τὴν σφραγίδα μιᾶς ἐποχῆς.

* * *

Κάθε μεγάλη ἀνθρώπινη παραγωγὴ, κάθε πραγματικὴ συνδημιουργία τοῦ Ἀνθρώπου μὲ τὴν Ζωὴν, πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα ὡς πρὸς σύνολον πρέπει ν' ἀπειθύνεται. Ἡ μεγάλη πνευματικὴ δημιουργία τοῦ Ἀνθρώπου εἶνε ἀμέσως μετακοινωνήσιμος εἰς τὴν μᾶζαν — εἶνε αὐτὸ τὸ ἀκραιφνέστερον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀληθείας της. Ἀκατανόητα εἰς τὴν μᾶζαν εἶνε τὰ λεγόμενα «ἐκλεκτά» κατασκευάσματα, πὺν οἱ ἀξιοθρήνητοι κατασκευασταὶ τῶν τὰ προορίζουν γιὰ τοὺς ὀλίγους. Ἀρρωστα, ψεύτικα, θλιμμένα, τερατόμορφα παρασκευάσματα παραστρατημένης «διανοήσεως», ἀποχαλινωμένης αἰσθηματικότητος, ἀπουσίας κάθε ἰσοσταθμίσεως νοῦ καὶ σισθήματος, ἀρνήσεως κάθε ἁρμονίας, πὺν εἶνε ὁ βασικὸς νόμος τῆς Ζωῆς. Ἡ ἀληθινὴ ὅμως, ἡ μεγάλη, ἡ πραγματικὴ δημιουργία εἶνε κατανοητὴ στὴν μᾶζαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ἀποκρίνεται — συνειδητῶς αὐτῇ ἀποκρίσις μερικῶν ἀτόμων πὺν ἔ ξ ε π ἔ ρ α σ α ν τὴν ἀτομικότητά των πρὸς τὴν συνείδησιν τῆς ὁλότητος — εἰς τὴν ἀδιάκοπην, τὴν ἀχόρταγην, τὴν ἀκατανίκητην ἀνάγκην της.

Εἶνε ἡ σημερινὴ μας ἡ ἐποχὴ μίᾶ ἐποχὴ μεταβατικῆ. Τὸ νέον πνεῦμα — ἡ συνειδητῶς συνισταμένη μεγαλοδυνάμων ἀναγκῶν τῆς ἐξελικτικῆς δημιουργίας τῆς Ζωῆς — «κρούει τὴν πύλην τοῦ Παρόντος». Σποραδικὰ συμπτώματα μιᾶς νέας, ἀδέσμευτης ἀπὸ παρὰδόσεις καὶ παλινοὺς κανόνας ἐκφράσεως πληθύνονται ὁλοένα —

πιστοποιήσεις και αυτά σημαντικώταται τῆς μεγάλης μεταβολῆς. Ἀπ' ὅλες τῖς τέχνες ἡ ἀρχιτεκτονική, ἀκριβῶς διότι εἶνε σύνθεσις πολλῶν ἄλλων, ἀλλ' εἶνε συγχρονος καὶ ἐνερμονισμὸς μὲ τὴν γνώσιν νόμων φυσικῶν, προμηνύει καταφανέστερα τοὺς νέους ρυθμοὺς μιᾶς Τέχνης ἐλευθερωμένης ἀπὸ ἀρχαῖα δεσμά. Στὴν ἐκδήλωσίν τῆς ἐπικρατεῖ ὁλοένα πνεῦμα ὁμαδικόν, τὸ πνεῦμα τοῦ συνόλου, ὄχι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀτομικοῦ. Καθαρόγραμμοι ὄγκοι συμμετρικοί, ἡσυχες ἐπιφάνειες, συνολα ἀρχιτεκτονικά προωρισμένα γιὰ τὰς ἀνάγκας μιᾶς ὁμαδικῆς ζωῆς, μιᾶς ὁμαδικῆς ἐργασίας, ἀρχίζουν νὰ ἐμφανίζονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπὸ καιρόν. Κῦβοι, ἡρεμοὶ ὄγκοι γεωμετρικοὶ πολυκατοικιῶν, ἐργοστασίων, οἰκοδομῶν κοινῆς χρησιμότητος, χωρὶς τὴν ἀνυπόφορην καὶ ἐξευτελιστικὴν ρητορείαν τοῦ περιττοῦ, τοῦ «κομποῦ», τοῦ ψευτικοῦ, τοῦ ἀχρήστου. Τολμηρὰ ἀναπετάγματα πρὸς τὰ ὕψη, ἀναπετάγματα τῆς ἀτελιγνώσεως τοῦ Ἄνθρωπου πού δαμάζει τὴν Φύσιν καὶ θέτει τοὺς νόμους τῆς στὴν ὑπηρεσίαν του, ἀναπετάγματα ἀφοβῆς δημιουργικῆς συνειδήσεως. Ὅχι μυστικοπαθεῖς ὄρμαι γιὰ νὰ ξεφύγῃ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Μητέρα Γῆν πρὸς ἕναν οὐρανὸν τοῦ ἐπενόησεν ἡ δειλία του ἀπέναντι τῆς Ζωῆς ὄχι τὰ ἐναγώνια βέλη τῶν γοθικῶν κωδωνοστασίων πού ἀναπηδοῦν πρὸς τὰ ἀνυπαρκτὰ μυστήρια καὶ πρὸς τὴν θλίψιν τῶν συννεφιασμένων οὐρανῶν.

Κατὰ τὸ παρὸν μιλεῖ ἀκόμη ἡ μισοπνιγμένη φωνὴ τῆς μάζας, ὁλοένα καθαρώτερη, μὲ τὰς ἀρχιτεκτονικὰς αὐτὰς ἐκδηλώσεις. Ὅταν ἡ μάζα αὕτη ἐλευθερωθῇ ἀπ' ὅλα τὰ δεσμά της, ὅταν ἀνακτήσῃ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά της ἐπάνω στὴν ζωὴν, τότε θὰ ὑπάρξουν οἱ συνειδητοὶ δημιουργοὶ πού θὰ ἐκφρασοῦν δολοκληρωτικὰ μὲ τοὺς νέους ρυθμοὺς τῆς Ζωῆς πού καταστρέφει πάντοτε τὰ χθεσινὰ καὶ πάντοτε ἀναδημιουργεῖ νεώτερα καὶ τελειότερα καὶ συνθετώτερα δημιουργήματα. Τότε, ὅπως εἰς ὅλες τῖς εὐτυχησμένες μεγάλες ἐποχὰς τῆς σταδιοδρομίας τῆς Ἀνθρωπότητος, οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ ἔχουν καιρὸν νὰ σταματοῦν θανμαστικά μπροστὰ στον Σαίξπηρ ἢ στὸν Γκαίτε. Θὰ κραδαίνωνται ἕως τὸ βάθος τοῦ εἶναί των, ὡς σύνολον, ἀπὸ τὸν γόνιμον ὄργασμὸν μιᾶς νέας πλουσίας δημιουργίας. Θ' ἀναζητοῦν ἄφοβα καὶ ἐλευθερὰ νέους ρυθμοὺς, μέσα εἰς τὸ αἰώνιον Παρὸν τῆς Πραγματικότητος.

Ν. ΚΑΡΒΟΤΝΗΣ

Ἐὰ ν

δὲν ἐστείλατε ἀκόμη τὴν συνδρομὴ τοῦ 1979,
Σᾶς παρακαλοῦμε νὰ τὸ πράξετε ΤΩΡΑ
καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμε.
Δρχ. 200 μὲ ΕΠΙΤΑΓΗ Ταχυδρομικῆ

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

ΟΙ ΑΗΣΤΗΣ

(Συνειδησιακοί διάλογοι)

- Μιά φωνή : 'Ανατέλλουμε κάθε μέρα.
- "Άλλη φωνή : Καί κάθε μέρα δύουμε.
- Ήχώ στο βάθος : Τήν κάθε μέρα τήν ανατέλλουμε καί κάθε μέρα δύουμε.
- Μιά φωνή : Κάθε μέρα θεμελιώνουμε τὸ θάρρος μας.
- "Άλλη φωνή : Κάθε μέρα θεμελιώνουμε τὸ θάρρος μας.
- Ήχώ στο βάθος : Κάθε μέρα θεμελιώνουμε τὸ θάρρος μας. καὶ κάθε μέρα θεμελιώνουμε τὸ θάνατό μας.
- "Άλλη φωνή : 'Ο νεκρὸς εἶναι ἕνα τεμάχιον ἀπὸ τὸν ἀπόλυτο χώρο καὶ τὸν ἀπόλυτο χρόνο.
- "Άλλη φωνή : 'Ο νεκρὸς εἶναι ἕνας ἀπέραντος χώρος κι ἕνας ἀπείρος χρόνος.
- Ήχώ στο βάθος : 'Ο νεκρὸς εἶναι ἀκίνητος, ὅπως ἕνας ἀπέραντος χώρος κι ἕνας ἀπείρος χρόνος. Γι αὐτὸ ἡ κίνησή του δὲ φαίνεται, παρὰ μαντεύεται.
- Μιά φωνή : "Ίσως εἴμαστε ζωντανοί.
- "Άλλη φωνή : "Ίσως εἴμαστε πεθαμένοι.
- "Άλλη φωνή : "Ίσως εἴμαστε καὶ τὰ δύο, ζωντανοὶ μαζί καὶ πεθαμένοι.
- Φωνή τοῦ βάθους : Τὸ κλειδί γυρίζει στήν κλειδαριά του καὶ ὁ ἦχος εἶναι ξερός, ὅπως σ' ἕνα κενὸ πηγάδι μιὰ ξερὴ κραυγή.
- "Άλλη φωνή : Στὰ μάτια μας ἀποκρίνεται τὸ φῶς καὶ τὸ σκοτάδι.
- Ήχώ στο βάθος : Στὰ μάτια μας ὑπάρχει τὸ φῶς καὶ τὸ σκοτάδι, ὁ θάλαμος ὁ σκοτεινὸς τῶν ὀφθαλμῶν μας εἶναι ἀπέραντος χώρος καὶ χρόνος γεμάτος εἶδωλα χωρὶς τέλος, ἕνας χώ-

ρος και χρόνος, όπου άτέλειωτα τὰ εἶδωλα τῆς μνήμης και τῆς λήθης μας γεννιῶνται.

- Ἄλλη φωνή : Ἡ φωνή μας εἶναι μεγάλο δάκρυ στὸν οὐρανό.
- Ἄλλη φωνή : Τ' ἀστέρια τὰ θεατὰ και τ' ἀθέατα, κι ἐκεῖνα ποὺ ζοῦν κι ἐκεῖνα ποὺ πεθαίνουν, εἶναι μεγάλα δάκρυα στὸν οὐρανό.
- Ἥχῳ στὸ βάθος : Ὁ οὐρανὸς γεμίζει τὸ κενὸ με τ' ἀσημένια του δάκρυα.
- Μιά φωνή : Εἶμαι ἕνας κοντινὸς οὐρανός.
- Ἄλλη φωνή : Εἶμαι ἕνας μακρινὸς οὐρανός.
- Ἄλλη φωνή : Εἶμαι ἕνας κοντινὸς κι ἕνας μακρινὸς οὐρανός κι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα μεγάλο Σύμπαν, ἕνα μεγάλο ἄθροισμα ἀπὸ τ' ἄπειρα Σύμπαντα.
- Ἄλλη φωνή : Κι ὁ ἥλιος εἶναι μιὰ μεγάλη πορφυρὴ παπαρούνα, νὰ ναρκώνει τὴν ψυχὴ σὰν ἕνας ἐξαισιος λωτὸς στὴ χώρα τῆς μεγάλης τῶν Λωτοφάγων, γιὰ νὰ ξεχνᾶμε τὴν πρώτη μας Πηνελόπη και τὴν πρώτη μας τὴν Ἰθάκη.
- Ἄλλη φωνή : Καὶ τὰ δέντρα εἶναι ὑπάκουες ἄρπες νὰ τις παιζει τ' ἀγέρι τοῦ βουνοῦ, τὸ ἀγέρι τῆς θάλασσας.
- Ἄλλη φωνή : Κι ἐμεῖς στέκουμε σ' ἕνα ξερὸ πηγάδι και φωνάζουμε γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἀκούει καμιά μας ἡχώ, οὔτε ἡ ἡχώ τῆς ἐρήμου.
- Ἄλλη φωνή : Τρέχουμε ἐδῶ γυρεύοντας χρήματα.
Τρέχουμε ἐδῶ γυρεύοντας δικαιώματα.
Τρέχουμε ἐδῶ φορτωμένοι ἰδανικά, φορτωμένοι καθήκοντα και χρήματα και χρήματα και χρήματα!
- Πολλές φωνές μαζί : Καὶ χρήματα, χρήματα, χρήματα.
- Μιά φωνή : Γιὰ νὰ κάνουμε ἐκκολαπτικές μηχανές, τραπεζες και κτήματα και γαίεις μεγάλες και καταστήματα και ἰδρύματα και μαγαζιά και φιληδονία και τοκογλυφία και φθόνο και ἐριδὰ και μεγάλα, πολὺ μεγάλα ὄπλοστασία, γιὰ νὰ ἰσχυροποιήσουμε τῆς κατοχῆς τους τὸ φάντασμα.
- Μιά φωνή : Κλίνετε δεξιά.
- Ἄλλη φωνή : Κλίνουμε δεξιά.
- Ἄλλη φωνή : Κλίνετε ἀριστερά.
- Ἄλλη φωνή : Κλίνουμε ἀριστερά.

- "Αλλη φωνή : Ὑποκριθεῖτε πῶς κλίνετε δεξιά.
- "Αλλη φωνή : Ὑποκρινόμαστε πῶς κλίνουμε δεξιά.
- "Αλλη φωνή : Ὑποκριθεῖτε πῶς κλίνετε ἀριστερά.
- "Αλλη φωνή : Ὑποκρινόμαστε ὅτι κλίνουμε ἀριστερά.
- Μεγάλο μεγάφωνο
στο δάθος : Κι ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ συντηροῦμε τὰ συσσωρευμένα μας ἀγαθὰ, γιὰ νὰ μαζεύουμε χρήματα καὶ μ' αὐτὰ ν' ἀγοράζουμε τὴν ἐξουσία καὶ τ' ἄλλα τ' ἀγαθὰ.
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Τὴν ἐξουσία καὶ τὰ χρήματα:
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Χτυποῦνε τὴν πόρτα τους καὶ τοὺς ἀνοίγουμε καὶ τὰ προσκυνοῦμε.
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Τὰ παίρνουμε στὰ χέρια μας καὶ μὲ τὴ φωτιά τους γεμάτη καπνὸ καίμε τὸ θεό μας.
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Σκοτώνουμε τὸν ἄγγελο, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν θεό. Σκοτώνουμε τὸν οὐρανὸ μας.
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Καὶ μ' ἓνα χέρι πῆλινο ραπίζουμε τὸ θεό μας, ἓνα θεὸ πένητα καὶ ταπεινὸ.
- "Αλλο μεγάφωνο
στο δάθος : Καὶ γιὰ τὰ χρήματα κάνουμε τὴ γῆ μας ἓνα σφαγεῖον ἀπέραντο.
- "Αλλη φωνή : Σκοτώνουμε τὸν ἄνθρωπο καὶ παίρνουμε τὶς μπότες του καὶ τὶς φοροῦμε.
- "Αλλη φωνή : Εἴμαστε ληστές. Μπαίνομε στὰ σπίτια τῶν ἄλλων καὶ τὰ κατοικοῦμε. Διώχνουμε τοὺς οἰκοδεσπότες κι ἀρπάζουμε τὶς περιουσίες τους, γιὰ νὰ θυμώσει ὁ μεγάλος Οἰκοδεσπότης καὶ στείλει τὰ οὐράνια τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ μᾶς συντρίψει, ὅπως συντρίβονται μὲ τὴν ὄρμη τοῦ σιδερένιου του χεριοῦ ὅλα τὰ σκευὴ τοῦ κεραμέως.
- Φωνὴ στο δάθος : Ὅλοι οἱ ληστές εἶναι ληστές καὶ γι' αὐτὸ στο τέλος καταστρέφονται.
- Φωνὴ στο δάθος : Ὅλοι οἱ ληστές ὀφείλουν νὰ καταστρέφονται, κ' αὐτοκαταστρέφονται στο τέλος.
- Φωνὴ στο δάθος : Μὲ λίγη καλὴ φρόνηση,
- Φωνὴ στο δάθος : Μὲ λίγη καλὴ κατανόηση,
- Φωνὴ στο δάθος : Μὲ λίγη καλὴ θέληση,
- Φωνὴ στο δάθος : Μὲ λίγη καλὴ τύχη,

Φωνή στο βάθος : Μπορούσε να γίνει ο κόσμος ένας τόπος μιάς πανανθρώπινης γιορτής και να ναι ο κόσμος και ούρανος, να φορεί τα χελιδόνια του τα γαλανά κι εκείνα να φορούνε τὸ πτέρωμα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας στὸ σώμα τους, κι εκείνα να φορούνε τὰ γαλανὰ χελιδόνια, νὰ ἔχουν τυλιγμένο τὸ κεφάλι τους μὲ τὸ ἐπίσημο τὸ μαύρο τους κολάρο καὶ νὰ ναι τὸ γοργὸ τὸ σώμα τους σὲ μιὰν ἀστραπὴ γαλάζια κεντημένο.

Ἄλλη φωνὴ στὸ βάθος : Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ κατεβάσουμε τὸ φόβο μας στὸ Μηδέν.

Ἄλλη φωνὴ στὸ βάθος : Ἴδεστε πῶς τὰ πτηνὰ ζυγιαζοῦν τὰ φτερά τους, πῶς κοβοῦν τὸν ἀνεμὸ τους τὸν ἀντίθετο μὲ τὸ πιὸ σκληρὸ φτερό τους, μὲ τὴν ἐμψυχη μηχανὴ που κατοικεῖ στὸ στήθος τους καὶ στὴ δύναμη τῆς φτερούγας τους Ἴδεστε τὰ πῶς γοργὰ πηγαίνουν ἀνω καὶ κάτω μὲ τὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς, μὲ τὴν γρηγοράδα τοῦ βέλους Ἴδεστε τὰ πῶς κατοικοῦν τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν καθὲ βαρύτητα νικοῦν καὶ τὴν καθὲ τους ἔλξη κυβερνοῦνε, ἐτσι ὥστε κίνηση καὶ βαρύτητα νὰ ἰσοδυναμοῦνε.

Μεγάλῃ φωνῇ στὸ βάθος : Κι ἐμεῖς τὸ φόβο μας δὲ θα τὸν νικησοῦμε.

Ἄλλη φωνὴ τοῦ βάθους : Κι ἐμεῖς τὸ φόβο μας δὲ χρειάζεται στὸ Μηδέν νὰ τὸν κατεβάσουμε, στὸ Μηδέν ἐπὶ τέλος κατεβασμένον νὰ τὸν ἰδοῦμε.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Τόμος Α'

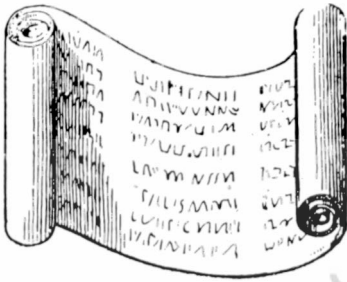
**Άπο τήν Προϊστορία
μέχρι τήν Άναγέννηση:**

Τόμος Β'.

**Άπο τήν Άναγέννηση
ώς τούς σημερινούς**

Α' Τόμος δρχ. 120

Β' Τόμος » 120

Μ Υ Θ Ο Δ Ο Γ Ι Ι Α

Συλλογή ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 248)

25. Προηγουμένως ο Ζεύς, για να τιμωρήσει τους ανθρώπους, έστειλε στον Προμηθέα σαν παγίδα την Πανδώρα, νέα γοητευτική, που την έπλασε από λάσπη ο Ήφαιστος και την στόλισαν η Άθηνά, η Άφροδίτη, οι Χάριτες και ο Έρμης. Η Πανδώρα κρατούσε στα χέρια ένα μυστηριώδες κουτί. Από την Πανδώρα γεννήθηκε το «όλεθριον των γυναικών γένος» — όπως γράφει ο Ήσιόδος — από το όποιο υποφέρουν οι θνητοί. ● Προμηθεύς, δύσπιστος για τα δώρα των θεών, απέκρουσε την Πανδώρα και το κουτί της. Άλλά ο αδελφός του Έπιμηθεύς, έρωτευθείς την Πανδώρα, την πήρε γυναίκα του και άνοιξε το κουτί των θεών. Τότε ανεπήδησαν από μέσα και σκορπίστηκαν στους τέσσαρες άνεμους όλα τα κακά, που από τότε καταδυναστεύουν το ανθρώπινο γένος. Στο βάθος του κουτιού απόμεινε μονάχα η Έλπίδα.

26. Ο Άσκληπιός, γιός του Άπόλλωνος και της νύμφης Κορωνίδος, μαθητής του κενταύρου Χείρωνος, διδάχτηκε από τον Πατέρα του και τον δάσκαλό του την ιατρική, με τόση επιτυχία, ώστε επανέφερε στη ζωή τον Γλαύκο, γιό του Μίνωος, και τον Ίππόλυτο, γιό του Θησέως. Άλλά ο Πλούτων παραπονέθηκε στον Δία, ότι του έπαιρνε τους υπηκόους του και ο Ζεύς κατακεραύνωσε τον Άσκληπιό. Ο Άπόλλων, για να εκδικηθή τον θάνατο του γιού του, σκότωσε τους Κύκλωπες, που είχαν κατασκευάσει τον κεραυνό.

27. Ο Πλούτος, γιός της Δήμητρας, είχε δηλώσει κατά τη νεότητά του, ότι σκόπευε να ανταμείβη μόνον τη γνώση, την εργασία και την άρετή. Άλλά ο Ζεύς τον τύφλωσε, για να μοιράζη τα αγαθά του αδιάκριτα στους ανθρώπους. Από τότε, ο Πλούτος παριστάνεται σαν γέροντας και τυφλός.

28. Ἡ Ἥως ἢ Ἐως, σύζυγος τοῦ Αἰόλου καὶ μητέρα τῶν ἀνέμων, ἀγάπησε τὸν κυνηγὸ Τιβωνό, περιφρόνημα γιὰ τὴν ἄμορφιά του, καὶ παρακάλεσε τὸν Δία νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ἀθανασία. Ὁ Ζεὺς τοῦ τὴν παραχώρησε. Ἀλλὰ ἡ Ἥως δὲν εἶχε ζητήσει γιὰ τὸν Τιβωνό καὶ τὴν αἰώνια νεότητα. Ἔτσι, ὁ Τιβωνὸς ἔφθασε στὸ ἔσχατο γῆρας καὶ ἔγινε ἀξιολύπητος, μέχρις ὅτου ὁ Ζεὺς τὸν λυπήθηκα καὶ τὸν μεταμόρφωσε σὲ τζιτζίκι.

29. Ἡ Δημήτηρ, ἀναζητώντας τὴ θυγατέρα της, ἔφθασε στὸ ἀνάκτορο τοῦ Κελεοῦ στὴν Ἐλευσίνα, ὅπου τῆς δόθηκε ἄσυλο καὶ ὅπου ἀνέλαβε τὴν ἀνατροφὴ τοῦ βρέφους Δημοφῶντος. Κατὰ τὴ νύχτα, ἡ Δημήτηρ τὸν ἄλειψε μὲ ἀμβροσία καὶ τὸν κρατοῦσε γυμνὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴ φωτιά, γιὰ νὰ τὸν καθαρῇ ἀπὸ τὰ γῆινα στοιχεῖα καὶ ἔτσι νὰ τὸν κἀνῃ ἀθάνατον. Ἀλλὰ μιὰ νύχτα, ἡ μητέρα τοῦ βρέφους Μετάνειρα, εἶδε τὸν Δημοφῶντα ἐπάνω ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ μὲ δυνατὲς φωνές, πῆρε τὸ βρέφος ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Δήμητρος. Ἔτσι, ὁ Δημοφῶν ἔχασε τὴν εὐκαιρία νὰ γίνῃ ἀθάνατος.

30. Ὁ Ἄδμητος, βασιλεὺς τῶν Φερῶν, ἔλαβε σὲ γάμο τὴν κόρη τοῦ Πελίου Ἀλκησιτι, ἀφοῦ — σύμφωνα μὲ τὴν ἀπαίτηση τοῦ πεθεροῦ του — ἔξυξε στὸ ἄρμα του λέοντες καὶ ἀρκουδες, τοὺς ὁποίους ἐξημέρωσε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀπόλλωνος, ποὺ ἔβασκε τὰ ποιμνία τοῦ Ἀδμήτου, ἐξόριστος ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο γιὰ τὸν φόνο τῶν Κυκλώπων. Ἀργότερα, ὁ Ἀπόλλων πέτυχε ἀπὸ τὶς Μοῖρες τὴν ἀθανασία τοῦ Ἀδμήτου, μὲ τὸν ἔρο, ὅτι ὁ πατέρας του ἦ ἡ μητέρα του ἦ ἡ γυναῖκα του, θὰ δεχόταν νὰ πεθάνῃ ἀντὶ γι' αὐτόν. Οἱ γονεῖς τοῦ Ἀδμήτου ἀρνήθηκαν νὰ θυσιάσθουν. Ἀλλὰ ἡ γυναῖκα του Ἀλκησιτις, πρόθυμα καὶ ἀδίστακτα, δέχτηκε νὰ πεθάνῃ. Κατέβηκε ἐκούσια στὸν Ἄδη, γιὰ νὰ χαρίσῃ στὸν σύζυγό της τὴν ἀθανασία.

31. Οἱ Διόσκουροι, Κάστωρ καὶ Πολυδεΐκης, γιοὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λίδας καὶ ἀδελφοὶ τῆς ὠραίας Ἑλένης, ἦσαν πολὺ ἀγαπημένοι ἀναμεταξύ τους. Ὁ Κάστωρ ἦταν θνητός, ὁ Πολυδεΐκης ἀθάνατος. Σὲ μιὰ μάχη, ὁ Κάστωρ πληγώνεται καὶ πεθαίνει. Ὁ Πολυδεΐκης παρακαλεῖ τὸν Δία νὰ μὴν τὸν χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφό του. Ὁ Ζεὺς τοῦ προσφέρει τὴν ἐκλογὴ τῆς μοίρας του. Ἡ νὰ ἀποφύγῃ τὰ γηρατεῖα καὶ τὸν θάνατο, ζώντας αἰώνια στὸν Ὀλυμπο, πλησίον τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρη, ἢ νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχη τοῦ ἀδελφοῦ του, περνώντας ἀλληλοδιάδοχα τὸ μισὸ τῆς ζωῆς του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, καὶ τὸ ἄλλο μισὸ στὸν οὐρανό. Ὁ Πολυδεΐκης μοιράζεται τὴν ἀθανασία του μὲ τὸν ἀδελφό του καὶ οἱ δυνὸ Διόσκουροι γίνονται προστάτες ἐκείνων ποὺ κινδυνεύουν σὲς τρικυμίες.

32. Ὁ Σειληρός, γιὸς τοῦ Ἑρμῆ ἢ τοῦ Πανός, γέροντας κον-

τός και παχύς, φαλακρός, εϋθυμος και σκώπτης, πάντοτε μεθυσμένος και τρικλιζοντας, φίλος και σύντροφος του Βάχχου, είχε κοιμηθῆ κάποτε κοντά σὲ μιὰ πηγή, ὅπου ὁ Μίδας, βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, εἶχε χύσει ἐπιτήδες κρασί γιὰ νὰ προσελκύσῃ τὸν Σειληνὸ πρὸς τὰ ἐκεῖ. Οἱ χωριάτες βρῆκαν τὸν Σειληνὸ, τὸν στόλισαν μὲ στεφάνους ἀπὸ ἄνθη καὶ τὸν ἔφεραν στὸν βασιλιά του. Ὁ Μίδας τὸν κράτησε δέκα μέρες, προσφέροντας πλούσια συμπόσια, καὶ ἔπειτα τὸν ἔστειλε στὸν Βάχχο. Ὁ Θεὸς, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τὸν ρώτησε τί θέλει γιὰ ἀμοιβή, καὶ ὁ Μίδας ζήτησε τὸ χρυσίμα: ὅ,τι πιάνει στὸ χέρι του, νὰ γίνεται χρυσάφι. Ἔτσι καὶ ἐγένε. Ἀλλὰ γρήγορα ὁ Μίδας μετανόησε, γιατί τοῦ ἦταν πιά ἀδύνατο νὰ φάῃ. Ἡ τροφή, μόλις τὴν ἄγγιζε, γινόταν ἀμεσῶς χρυσάφι, κι' ἔτσι ὁ Μίδας κινδύνευε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πείνα. Ἀναγκάστηκε, λοιπόν, νὰ παρακαλέσῃ τὸν Βάχχο νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνο πρόνομο — ὅ,τι πιάνει νὰ γίνεται χρυσάφι.

33. Ὁ Τάνταλος ἦταν βασιλεὺς τῆς Λυδίας, πλούσιος καὶ εὐτυχιμένος. Οἱ θεοὶ τοῦ παραχώρησαν τὸ πρόνομο νὰ παρακάθεται στὰ συμπόσιά του. Ὁ Τάνταλος, ἀπὸ τὸ πλούσιο τραπέζι τῶν θεῶν, ἔκλειψε λίγο νέκταρ καὶ ἀμβροσία, γιὰ νὰ φέρῃ στοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ὁ Προμηθεὺς τὴ φωτιά, ἀποκαλύπτοντας ἔτσι θεῖα μυστικά στὸ ἀνθρώπινο γένος. Τὸν ἀνακάλυψαν καὶ στὸν γκρέμισαν στὸν Τάρταρο, ὅπου καταδικάστηκε νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ πείνα καὶ δίψα, γιατί βυθισμένος ὡς τὸν λαμὸ μέσα σὲ μιὰ λίμνη, κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρο φορτωμένο καρπύς, ὅταν ἀπλωνε τὸ χέρι νὰ κόψῃ καρπούς, τὰ κλαδιά ἀπομακρυνόνταν· καὶ ὅταν ἔσκυβε γιὰ νὰ πιῇ νερὸ ἀπὸ τὴ λίμνη, τὸ νερὸ κατέβαινε. Ἔτσι, δὲν μπορούσε οὔτε νὰ φάῃ, οὔτε νὰ πιῇ, ὑποφέροντας τὸ λεγόμενο μαρτύριό τοῦ Ταντάλου.

34. Ὁ Σίσυφος, γιὸς τοῦ Αἰόλου, ἦταν πολὺ πονηρός, θεωρούμενος σὰν πατέρας τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ὄταν τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Θόνατος, ὁ Σίσυφος κατάρθρωσε δόλια νὰ τὸν δέσῃ καὶ χρειάστηκε νὰ ἐπέμβῃ ὁ Ἄρης, γιὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Ἀλλὰ ὁ Σίσυφος ἀρνιόταν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ στὸν Ἄδη, καὶ κάλεσαν τὸν Ἑριῆ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ. Τότε ὁ Σίσυφος εἶπε στὴ γυναῖκα του νὰ μὴν τοῦ ἀπονεύῃ τίς σινηθισμένες ἐπικήδειες τιμές. Ὄταν ἔφθασε στὸν Ἄδη, παραπονέθηκε στὸν Πλούτωνα, ὅτι ἡ γυναῖκα του τὸν παραμέλησε καὶ ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὴν τιμωρήσῃ. Ὁ Πλούτων τοῦ τὸ ἐπέτρεψε καὶ ὅταν ὁ Σίσυφος ἀνέβηκε στὴ γῆ, ἀρνήθηκε καὶ πάλι νὰ κατέβῃ στὸν Ἄδη, προκαλώντας νέα ἐπέμβαση τοῦ Ἑριῆ. Γιὰ τίς πονηρίες του αὐτές, καταδικάστηκε νὰ σπρώχῃ ἓναν βράχο πρὸς τὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ βράχος ξασκύλαγε πρὸς τὰ κάτω, καὶ ὁ Σίσυφος ἐπαναλάμβανε διωκῶς τὴν ἀτέρευτο προσπάθειά του.

35. Οἱ Δαναΐδες, πενήντα θυγατέρες τοῦ Δαναοῦ, βασιλέως τοῦ Ἄργου, παντρεύτηκαν μὲ τοὺς πενήντα γιούς τοῦ Αἰγύπτου. Ἄλλὰ τὴ νύχτα τῶν γάμων τους, οἱ Δαναΐδες, ἀκολουθώντας τὶς ὁδηγίες τοῦ πατέρα τους, στραγγάλισαν τοὺς συζύγους τους, ὅλες, πλὴν μιᾶς, τῆς Ὑπερμνήστρας, συζύγου τοῦ Λυγκέως. Ὁ Ζεὺς τὶς γκρέμισε στὸν Τάρταρο καὶ τὶς καταδίκασε νὰ γεμίζουν ἀδιάκοπα ἓνα πιθάρι χωρὶς πυθμένα.

36. Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργου Ἀκρίσιος πῆρε χρησμὸ ὅτι ἡ κόρη του Δανάη θ' ἀποκτοῦσε ἐνδοξο γιό, πὺ θὰ σκοτώνει τὸν πάππο του. Γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ χρησμοῦ, ἔκλεισε τὴν κόρη του σὲ ὑπόγειο χάλκινο θάλαμο. Ἄλλὰ ὁ Ζεὺς ἐρωτεύεται τὴ Δανάη, μεταμορφώνεται σὲ χρυσὴ βροχὴ καὶ τὴν γονιμοποιεῖ. Ἔτσι, γεννιέται ὁ Περσεύς. Φοβισμένος ὁ πάππος του, κλείνει τὴ θυγατέρα του καὶ τὸν ἕγγονό του σὲ κιβωτό, πὺ τὴ ρίχνει στὴ θάλασσα. Ἡ Δανάη καὶ ὁ Περσεύς σώζονται στὴ Σέριφο καὶ ὁ Περσεύς μεγαλώνει καὶ γίνεται ἥρωας. Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἀθηνᾶς, κόβει τὸ κεφάλι τῆς Μέδουσας, πὺ ὅποιος τὴν ἔβλεπε ἀπολιθωνόταν. Ἐπιστρέφοντας, συναντᾷ τὴν Ἀνδρομέδα, δεμένη πάνω σ' ἓναν βράχο ἀπὸ τὸν πατέρα της Κηφέα, γιὰ νὰ τὴ φάῃ ἓνα θαλάσσιο τέρας, πὺ κατέστρεφε τὴ χώρα μὲ διαταγὴ τοῦ Ποσειδῶνος, διότι ἡ σύζυγος τοῦ Κηφέως τόλμησε νὰ συναγωνισθῇ τὶς Νηρηίδες στὸ κάλλος. Ὁ Περσεύς σκοτώσε τὸ τέρας καὶ πῆρε γυναῖκα του τὴν Ἀνδρομέδα. Ἀργότερα, ἔλαβε μέρος σὲ ἀγῶνες, ὅπου παρευρισκόταν καὶ ὁ πάππος του Ἀκρίσιος. Ἐρριξε τὸν δίσκο, πὺ ξέφυγε καὶ χτύπησε τὸν πάππο του στὸ κεφάλι. Ἔτσι, ὁ παλιὸς χρησμὸς πραγματοποιήθηκε.

37. Ὁ Βελλεροφόντης, γιὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Γλαύκου, μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἀθηνᾶς, τιθάσευσε τὸν φτερωτὸ ἵππο Πήγασο. Φιλοξενηθεὶς ἀπὸ τὸν Πρωῖτο, ἀπέκρουσε τὸν ἔρωτα τῆς συζύγου του Ἀντείας, ἡ ὁποία, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ, τὸν σικοφάντησε στὸν σύζυγό της, ὅτι ἐπιβουλεύτηκε τὴν τιμὴ της. Τότε ὁ Πρωῖτος, μὴ θέλοντας νὰ τὸν σκοτώσῃ ὁ ἴδιος γιὰ νὰ μὴν παραβῇ τὸ καθῆκον τῆς φιλοξενίας, τὸν ἔστειλε στὸν πεθερό του Ἰοβάτη, μὲ μυστικὸ σημεῖωμα νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ὁ Ἰοβάτης τοῦ ἀναθέτει νὰ ἀγωνισθῇ μὲ τὸ τέρας Χίμαιρα, γιὰ νὰ σκοτωθῇ. Ἄλλὰ ὁ Βελλεροφόντης, ἱππεύοντας τὸν φτερωτὸ ἵππο Πήγασο, νικάει τὴ Χίμαιρα καὶ κάνει διάφορους ἄλλους ἄθλους. Ἀργότερα, ἱππεύοντας τὸν Πήγασο, προσπάθησε νὰ ἀνέβῃ στὸν Οὐρανό. Τότε ὁ Ζεὺς ἔστειλε μιὰ ἀλογόμυγα, πὺ κέντρισε τὸν Πήγασο, ὁ ὁποῖος ἀφηνίασε καὶ ἔρριψε τὸν Βελλεροφόντη, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ τότε, περιπλανιέται μονυχικὸς καὶ μελαγχολικὸς.

38. Ὁ Δαίδαλος, ὁ περίφημος μηχανικὸς, ἔκτισε στὴν Κρήτη

Ὁ Βελλεροφόντης.

τὸν Λαβύρινθο. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης Μίνως δὲν τὸν ἄφηγε νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὁ Δαίδαλος κατασκεύασε δυὸ ζευγάρια πτερά, γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ γιὰ τὸν γιό του Ἴκαρο, καὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας. Ἀλλὰ ὁ νεαρὸς Ἴκαρος, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν πτήση, παράκουσε τὸν πατέρα του καὶ πέταξε ψηλότερα ἀπ' ὅσο ἔπρεπε. Ἔτσι, ὁ ἥλιος ἔλιωσε τὸ κερί ποὺ συγκροτοῦσε τὰ πτερά καὶ ὁ Ἴκαρος ἔπεσε καὶ πνίγηκε στὸ Ἰκάριο πέλαγος.

39. Ὁ Ὀρφεύς, γιὸς τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης Οἰάγρου καὶ τῆς Μούσας Καλλιόπης, ἦταν γλυκὸς μουσικὸς καὶ θεόπνευστος ποιητής. Ἔθελεγε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ξημέρωνε τὰ ἄγρια θηρία μὲ τὴ λύρα καὶ τὸ τραγοῦδι του. Ἦταν ἐπίσης ἰδρυτὴς τῶν Ὀρφικῶν Μυστηρίων, πὺν τελοῦσαν οἱ Ὀρφικοὶ θίασοι. Τὴ σύζυγό του Εὐρυδίκη, τὴν δάγκασε ἓνα φίδι καὶ πέθανε. Τότε ὁ Ὀρφεύς κατέβηκε στὸν Ἄδη καὶ μὲ τὴ δύναμη τῆς λύρας του ἔφθασε μέχρι τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Περσεφόνης, τοὺς ὁποίους ἔπεισε νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ πάρη μαζί του τὴν Εὐρυδίκη. Ὁ Πλούτων, τοῦ ἔβαλε τὸν ὄρο νὰ μὴ γυρίσῃ τὸ κεφάλι του πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ ἰδῇ τὴν Εὐρυδίκη, πὺν ὅα τὸν ἀκολουθοῦσε, μέχρις ὅτου φθάσουν ἐπὰνω στὴ γῆ. Ἀλλὰ ὁ Ὀρφεύς, τὴν τελευταία στιγμὴ, γύρισε πρὸς τὰ πίσω, καὶ τότε ἡ σκιὰ τῆς Εὐρυδικῆς ἔπαψε νὰ τὸν ἀκολουθῇ. Ἀπαρηγόρητος ὁ Ὀρφεύς γύρισε στὴ γῆ, ὅπου δὲν θέλησε ποτὲ πιά νὰ πλησιάσῃ ἄλλη γυναῖκα. Ἐκδικούμενες γιὰ τὴν περιφρόνηση οἱ γυναῖκες τῆς Θράκης ἐπετέθησαν μαινόμενες ἐναντίον του (Βακ-

χίδες), τὸν σκότωσαν, τὸν διεμέλισαν καὶ πέταξαν τὰ τμήματα τοῦ σώματός του στὴ Σαμοθράκη.

40. Ὁ Ἡρακλῆς, γιὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, συζύγου τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφιτρώωνος, τὴν ὁποῖαν ὁ Ζεὺς κατέκτησε παίρνοντας τὴ μορφή τοῦ συζύγου της, εἶναι ὁ πιὸ ξακουσμένος ἀπὸ τοὺς ἥρωες τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας. Ὁ πρῶτος του ἄθλος ἦταν νὰ πνίξη, ὅταν ἀκόμη ἦταν στὴν κούνια, δυὸ δράκοντες ποὺ εἶχε στείλει ἡ ζηλότυπη Ἥρα — ὀργότερα πεθερά του — γιὰ νὰ τὸν σκοτώσουν. Ὁ Ἡρακλῆς ἐκλήθη νὰ διαλέξη ἀνάμεσα στὴν ἀρετὴ καὶ τὴν κακία. Διάλεξε τὸν δρόμο τῆς ἀρετῆς. Ἦταν μαθητὴς τοῦ Κριτῆ τοῦ Ἄδου Ραδάμανθου, καὶ ὁ Λίνος τὸν δίδαξε νὰ παίξει τὴ λύρα. Κάποτε ὅμως ποὺ τὸν μάλωσε, ὁ Ἡρακλῆς τὸν χτύπησε μὲ τὴ λύρα στὸ κεφάλι καὶ τὸν σκότωσε. Ἀργότερα, σκότωσε τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του. Γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὰ κρίματά του, ἔκαμε τοὺς δώδεκα ἄθλους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ ὁ καθαρισμὸς τῶν σταύλων τοῦ Ἀυγείου, οἱ ὁποῖοι, μὲ 3.000 βόδια, ἦταν ἀκαθάριστοι 50 χρόνια. Ὁ Ἡρακλῆς ἔστρεψε τὸ ρεῖμα τοῦ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ, ὥστε νὰ περάσῃ ἀπὸ τοὺς σταίλους, παρασύροντας τὴν κόπρη, καὶ ἔτσι τοὺς καθάρισε μέσα σὲ μιὰ μέρα. Ἐλευθέρωσε τὸν δέσμιο Προμηθεά, ποὺ τὸν εἶχαν δέσει στὸν Κανίκασο, μὲ διαταγὴ τοῦ Διὸς, τὸ Κράτος καὶ ἡ Βία. Ὁ Ἡρακλῆς ἦταν πολύγαμος, ὅπως ὁ Θεὸς-πατέρας του, καὶ οἱ γυναῖκες τὸν κατέστρεψαν. Στὴν αὐτὴ τῆς βασίλισσας τῆς Λυδίας Ὀμφάλης ἔμεινε ἓναν χρόνον ντυμένος γυναικεῖα καὶ ὑφαίνοντας. Ὁ θάνατός του ὀφείλεται στὴ σύζυγό του Δηϊάνειρα, ἡ ὁποία, ζηλοτυπώντας τὴν Ἰόλη καὶ θέλοντας νὰ ἐπιναφῆρῃ τὸν Ἡρακλῆ στὴν ἀγκάλη της, τοῦ ἔστειλε ποικίμοσο βουτηγμένο στὸ αἷμα τοῦ κένταυρου Νέσσου. Τὸ αἷμα ἦταν δηλητήριο καὶ μόλις ὁ Ἡρακλῆς φόρεσε τὸ ποικίμοσο, τὸ δηλητήριο ἄρχισε νὰ τοῦ τρώγῃ τὶς σάρκες. Ὁ Ἡρακλῆς, τρελλὸς ἀπὸ τοὺς πόνους, ἐτοίμασε ὁ ἴδιος πυρὰ, ἀνέθηκε πάνω σ' αὐτὴν καὶ παρακάλεσε τὸν Φιλοκτήτη νὰ τὴν ἀνάψῃ. Ἔτσι, πέθανε ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἥρωες καὶ ἀνέθηκε στὸν Ὀλυμπο, ὅπου πῆρε σύζυγο τὴν Ἥβη, θεὰ τῆς νεότητος, κόρη τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας.

41. Ὁ Θησεύς, γιὸς τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν Αἰγέως, βάδισε στὰ ἴχνη τοῦ Ἡρακλῆ, σκοτώνοντας κι' αὐτὸς ληστὲς καὶ θηρία. Τὸ σπουδαιότερο κατόρθωμά του ἦταν ὅτι σκότωσε τὸν Μινώταυρο στὴν Κρήτη, ποὺ καταβρόχιζε κάθε χρόνο ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ νέες ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Σ' αὐτὸ τὸν βοήθησε ἡ κόρη τοῦ Μίνως Ἀριάδνη, ἡ ὁποία τὸν ἐρωτεύθηκε καὶ τοῦ ἔδωσε ἓνα νῆμα, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ βγῆ ἀπὸ τὸν Λαβύρινθο, ὅπου ἦταν κλεισμένος ὁ Μινώταυρος. Μετὰ τὸ κατόρθωμά του, ὁ Θησεύς ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κρήτη, παίρνοντας μαζί του καὶ τὴν Ἀριάδνη. Ἀλλὰ στὴ νῆσο Νάξο, τὴν ἐγκατέλειψε χάριν τῆς Αἴγλης καὶ ἔφθασε στὰς Ἀθή-

Ἡρακλῆς καὶ Κερβερός

νας, ληραμονώνοντας νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ μαῦρο πανὶ τοῦ καραβιοῦ του μὲ ἄσπρο, προκαλώντας ἔτσι τὸν θάνατό τοῦ πατέρα του Αἰγέως, πού νόμισε ὅτι ὁ Θησεύς πέθανε στὴν Κρήτη. Ὁ Θησεύς βασίλευσε στὰς Ἀθήνας, πού τὰς ἔνωσε σὲ μιὰ πόλη καὶ νίκησε τοὺς Λαπίθες καὶ τὶς Ἀμαζόνες, αἰχμαλωτίζοντας τὴν Ἀντιότη, ἀπὸ τὴν ὁποία γέννησε τὸν Ἰππόλυτο. Ἀργότερα πῆρε συζυγο τὴ Φαίδρα, ἡ ὁποία προσπάθησε νὰ σαγηνεύσῃ τὸν Ἰππόλυτο, ὁ ὁποῖος ὄμως ἦταν ἐνάρετος καὶ τὴν ἀπέκρουσε. Τότε ἡ Φαίδρα τὸν σινοφανήσε στὸν Θησεά, ὅτι προσπάθησε νὰ τὴν κατακτήσῃ. Ὁ Θησεύς ἐξόρισε τὸν γιό του, εὐχόμενος τὸν θάνατό του, πού τὸν προκάλεσε ὁ Ποσειδῶν. Ὁ Θησεύς ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς Ἀθήνας ἐξ αἰτίας πολιτικῆς διαμάχης, καὶ ἦλθε στὴ Σκύρο, τῆς ὁποίας ὁ βασιλεὺς Λυκομήδης τὸν σκότωσε δόλια, γκρεμίζοντάς τον ἀπὸ ἀπόκρημνο βράχο.

42. Ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία γιὰ νὰ κατακτήσουν τὸ χρυσόμαλλο δέραζ, εἶναι τὸ πιὸ περίφημο διαδικὸ ἡρωικὸ κατορθῶμα. Στὴν Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία πῆραν μέρος οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς ἥρωες τῆς Μυθολογίας: Ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Ὀρφεύς, οἱ Διόσκουροι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, ὁ Λυγκεύς, ὁ Ἀσκληπιός, ὁ Τελαμών, ὁ Μελέαγρος, ὁ Πηλεὺς, ὁ Λαέρτης, ὁ Νέστωρ. Ὁργανωτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας ἦταν ὁ Ἰάσων. Τὸ πλοῖο, μὲ τὸ ὁποῖον ἐξεστράτευσαν, τὴν περίφημη Ἀργώ, τὴν ναυπήγησε ὁ Ἄργος, μὲ τὶς ὁδηγίαις τῆς Ἀθηνᾶς. Ὅταν ἔφθασαν στὴν Κολχίδα, ὁ βασιλεὺς Αἰήτης ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς παραδώσῃ τὸ δέραζ, ἂν ὁ Ἰάσων ἐκτελοῖσε δύσκολους ἄθλους. Ὁ Ἰάσων, μὲ τὴ βοή-

θεια τῆς Μήδειας, κόρης τοῦ Αἰήτη, πού ἦταν μάγισσα καὶ τὸν εἶχε ἐρωτευθῆ, ἐξετέλεσε τοὺς ἄθλους, σκότωσε τὸν φύλακα δράκοντα καὶ κατέκτησε τὸ δέρας. Ἀργότερα, ὁ Ἰάσων ἐγκατέλειψε τὴ Μήδεια, μὲ τὴν ὁποία εἶχε τρία παιδιά, καὶ ἡ Μήδεια, μαινόμενη ἐναντίον τοῦ Ἰάσωνος, κατέσφαξε ἀπάνθρωπα τὰ ἴδια τῆς παιδιά.

43. Ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Λαίος πῆρε χρησμό, ὅτι τὸ μελλογέννητο τέκνο του θὰ σκότωνε τὸν πατέρα του καὶ θὰ ἔπαιρνε γυναῖκα τὴ μητέρα του. Γιὰ νὰ προλάβῃ τὸ κακό, μόλις τὸ παιδί γεννήθηκε, διέταξε νὰ τὸ σκοτώσουν. Ἀλλὰ ὁ βοσκὸς πού πῆρε τὴ διαταγή, τὸ λυπήθηκε καὶ τὰ ἐγκατέλειψε στὸν Κιθαιρῶνα, ὅπου τὸ βρῆκε ἄλλος βοσκὸς καὶ τὸ πῆγε στὸν βασιλεῖα τῆς Κορίν-

Ὁ Οἰδίπους πρὸ τῆς Σφίγγος.

θου Πολύβου, πού τὸ υἱοθέτησε καὶ τὸ ὀνόμασε Οἰδίποδα. Ὃταν ὁ Οἰδίπους μεγάλωσε, πῆρε καὶ αὐτὸς χρησμό ὅτι θὰ σκοτώσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ πάρῃ σύζυγο τὴ μητέρα του. Νομίζοντας ὅτι ἦταν παιδί τοῦ Πολύβου, ἐγκατέλειψε τὴν Κόρινθο γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴ φοβερὴ μοῖρα του. Συναντᾶει ὁμῶς σ' ἓνα σταυροδρόμι τὸν πραγματικὸ πατέρα του, δημιουργεῖται ἓνα ἐπεισόδιο μεταξύ τους καὶ τὸν σκοτώνει, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῖος εἶναι. Ἐρχεται σὺν τῇ Σφίγγῃ, συναντᾶει τὴ Σφίγγα, πού πρότεινε στοὺς ταξιδιωτὲς τὸ αἶνιγμα: «ποῖο εἶναι τὸ ζῶο, πού τὸ πρωτὶ ἔχει τέσσερα πόδια, τὸ μεσημέρι δύο καὶ τὸ βράδυ τρία;» Δίνει τὴ σωστὴ ἀπάντηση, ὅτι εἶναι ὁ ἄνθρωπος, πού περπατᾶει νήπιο μὲ τὰ τέσσερα, ἄνδρας μὲ τὰ δύο πόδια καὶ γέροντας μὲ τὴ βοήθεια ράβδου. Ἡ Σφίγγα, ἀφοῦ λύθηκε τὸ αἶνιγμά της, γκρεμίζεται σὲ βάρathρο καὶ

ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἐλευθέρωσε ἀπ' αὐτὴν τὴν Θῆβες, παίρνει τὴν ἀμοιβὴ τοῦ νικητῆ τῆς Σφίγγας, δηλ. τὸν θρόνο τῶν Θηβῶν καὶ γυναικᾶ του τὴ βασίλισσα μητέρα του Ἰοκάστη. Ἔτσι, ὁ χρησιμῶς πραγματοποιήθηκε. Πέφτει λοιμῶς στὴ χώρα, σὰν τιμωρία τῶν θεῶν, γιὰ τὴν αἰμομιξία, καὶ ὁ μάντις Τειρεσίας φανερώνει τὰ πρᾶγματα. Τότε ἡ Ἰοκάστη αὐτοκτονεῖ καὶ ὁ Οἰδίπους βγάζει τὰ μάτια του, παίρνοντας τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας, ὀδηγοῦμενος τυφλὸς ἀπὸ τὴν κόρη του Ἀντιγόνη.

44. Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τὸν θρόνο τῶν Θηβῶν, οἱ δύο γιοὶ του, Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης, συμφώνησαν νὰ βασιλεύῃ καθένας μὲ τὴ σειρά του ἕνα χρόνο, μὲ πρῶτο τὸν Ἐτεοκλῆ. Ἀλλ' ὅταν ἦλθε ἡ σειρά τοῦ Πολυνείκη, ὁ Ἐτεοκλῆς ἀρνήθηκε νὰ τοῦ δώσῃ τὸν θρόνο. Ὁ Πολυνείκης ἔφυγε καὶ μὲ τὴ βοήθεια ἑπτὰ βασιλέων (Ἑπτὰ ἐπὶ Θῆβας) ἐξεστράτευσε ἐναντίον τῆς πατρίδας του. Κατὰ τὴν πολιορκία τῶν Θηβῶν, μονομάχησε μὲ τὸν ἀδελφὸ του καὶ σκοτώθηκαν καὶ οἱ δύο. Τότε, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης Κρέων ἀνέλαβε τὴ βασιλεία καὶ διέταξε τὸ σῶμα τοῦ Ἐτεοκλῆ νὰ ταφῆ μὲ βασιλικὲς τιμὲς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ Πολυνείκη, ἐπειδὴ ἐξεστράτευσε ἐναντίον τῆς πατρίδας του, νὰ παραμείνῃ ἄταφο, γιὰ νὰ γίνῃ τροφὴ τῶν σκυλιῶν. Ἀλλὰ ἡ ἀδελφὴ τους Ἀντιγόνη, παραβαίνοντας τὴ διαταγὴ τοῦ θεοῦ τῆς Κρέοντος, ἔθαψε τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ καταδικάστηκε ἀπὸ τὸν Κρέοντα νὰ ταφῆ ζωντανή. Τότε καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Ἰσμήνη πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη τῆς καὶ ὁ γιὸς τοῦ Κρέοντος, ποὺ ἀγαποῦσε τὴν Ἀντιγόνη, αὐτοκτόνησε στὸν τάφο τῆς.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΙΗΣΟΥΣ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ ἀπόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρ.κ. 100

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 1979 :

οί καρτόδετοι τόμοι ΙΛΙΣΟΥ,
1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976

θα πωλούνται στα Γραφεία μας, ὄχι 150, ἀλλὰ ΜΟΝΟΝ
Δρχ. 100 ΕΚΑΣΤΟΣ. Καὶ οἱ ἔξη μαζί, ΜΟΝΟΝ
Δρχ. 500.—

ΟΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΙ ΤΟΜΟΙ «ΕΠΙΛΟΓΗΣ»

Β' 1959—1961 καὶ Γ' 1962—1955

ὄχι 200, ἀλλὰ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 150 ΕΚΑΣΤΟΣ.

Γιὰ τὶς ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΔΡΧ 10 ἐπὶ πλέον ταχυδρομικὰ
γιὰ κάθε τόμο. Στέλνοντας ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ἐπιταγή,
θα τοὺς λάβετε μὲ δέμα στὴ διεύθυνσή σας.

Μ Ο Ν Ο Ν

γιὰ τὶς γιορτὲς

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΑΛΧΗΜΕΙΑ

Του Πάνου ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

I. Κάποτε ο άνθρωπος άρχισε να χρησιμοποιεί τα μέταλλα, έπειτα από χιλιάδες χρόνια από το πρώτο πελέκημα της πέτρας. Στα 1500 π.Χ. στην Αίγυπτο και στα 1200 π.Χ. στην Ελλάδα, που συμπίπτει περίπου με το τέλος της προϊστορίας, άρχίζει η εποχή του σιδήρου. Είναι το μέταλλο, που έπειτα από τρεις χιλιοετηρίδες θ' άρχισει να γίνεται ο άξονας μιας σημαντικής εποχής για την ανθρώπινη ζωή και κουλτούρα. Σήμερα, δλόκληρη ή Τεχνολογική εποχή μας στηρίζεται στον σίδηρο. Η επιστήμη της έρευνας μπήκε βαθύτερα στη δομή της ύλης και της ανθρώπινης σωματικής υπόστασης, κι εκεί θρήκε το μέταλλο «σίδηρο» να παίζει άξιοσημείωτο ρόλο.

Η Άλχημεία και Άστρολογία του μεσαιώνα είναι οι μητέρες της σημερινής Έπιστήμης, που διακρίνεται για την όρθολογική μεθοδικότητα στην έρευνα. Είναι άληθινά ότι επικράτησε ο επιφανειακός μύθος που ταύτιζε την Άλχημεία με την κατασκευή του χρυσού. Όμως εκείνοι που είχαν μνηθεί στον Άλχημισμό δέν δίνανε μεγάλη σημασία στον χρυσό. Το μέταλλο, που τους προκαλούσε ένδιαφέρον, ήταν ο σίδηρος. Επίσης ο ρουμανικής καταγωγής γάλλος ιστορικός Μισσαέ Έλιαν άσχολείται μ' αυτό το θέμα στο διόλίο του «Σιδηρουργοί και Άλχημιστές». Διατυπώνει την σπουδαιότητα, που είχε ο σίδηρος στις Άλχημικές

πράξεις. Βέβαια οι Άλχημιστές δέν είχανε τα σημερινά θεωρητικά και πειραματικά μέσα για ν' αποδείξουν όρθολογικά την σημασία του σιδήρου στα διάφορα φαινόμενα της ύλης και της ζωής. Φαίνεται όμως ότι ένορατικά κι από πανάρχαιες παραδόσεις, που μεταφερθήκανε στην Εύρώπη έπειτα από την παρακμή της Έλληνιστικής εποχής, έβλεπαν οι Άλχημιστές τη θέση και σημασία του σιδήρου.

II. Αν εξετάσουμε τα διάφορα στοιχεία των άπλών σωμάτων θά δούμε ότι ο σίδηρος παρουσιάζει μία ιδιόμορφη ιδιότητα μέσα σ' αυτά. Βρίσκεται σε κάποιο όρόσημο. Γιατί ούτε διασπάται για να εξαχθεί ένεργεια, όπως συμβαίνει στα βαρύτερα άπ' αυτό στοιχεία. Άλλ' ούτε και μπορούμε ν' άποσπάσουμε ένεργεια με σύντηξη, όπως συμβαίνει στα ελαφρότερα άπ' αυτό στοιχεία. Βρίσκεται ο σίδηρος σε κατάσταση που η μάζα του δέν έχει άπώλειες.

Έχουμε όμως και κάτι άλλο επίσης σημαντικό: Το άτομικό βάρος του σιδήρου είναι 56, που άναλύεται 7 επί 8. Σε δύο αριθμούς, που κατέχουν σημαντική θέση στη συμβολική Άριθμολογία. Ο αριθμός 7 δημιουργεί ψυχολογικές αντίδράσεις στον άνθρωπο με τεράστια άποτελέσματα για τις ψυχοπνευματικές και θρησκευτικές του αντίληψεις. Ο 7 είναι ο αριθμός, που φανερώνει την τελειότητα. Η πηγή αυ-

τῆς τῆς συμβολικῆς σημασίας τοῦ 7 βρίσκεται σ' ἀξιοσημείωτα φυσικά φαινόμενα, πού ὁ ἄνθρωπος ρύθμιζε τήν πνευματική καί ὕλική του ζωή. Ὅπως οἱ φάσεις τῆς Σελήνης ἀλλάζουν κάθε 7 ἡμέρες, τὸ οὐράνιο τόξο ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 χρώματα κλπ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ ἀριθμὸς 8 συμβολίζει καί τὸν κύβο μὲ ἀκμὴ τὸν ἀριθμὸ 2. Γιατὶ 2 ἐπὶ 2 ἐπὶ 2 δίνει ἐξαγόμενον τὸν 8. Ἐπομένως ἔχουμε ἐδῶ δύο ἔννοιες, τὸν κύβο καί τὸν ἀριθμὸ 2. Ἀλλὰ καί τὸ περίεργο εἶναι ὅτι στὴν «Ἀποκάλυψη» τοῦ Ἰωάννου, ἀναφέρεται ὁ ἀριθμὸς 7 φορές 56, δηλαδὴ τὸ ἀτομικὸ θάρος τοῦ σιδήρου.

Τὸ πυρίτιον τοῦ σιδήρου ἦταν ἡ βάση γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς «φιλοσοφικῆς λίθου» τῶν Ἀλχημιστῶν. Ἐκεῖνο ὅμως πού φέρνει πρὸ κοντὰ τὸ σίδηρο μὲ τὸν Ἀλχημισμὸ εἶναι καί πάλι τὸ ἀτομικὸ του θάρος. Ἐχουμε τὴ λέξη **ALCHIMIA** καί μ' ἓνα καθβαλιστικὸ ὑπολογισμὸ ὅπου $A=1$, $L=12$, $C=3$, $H=8$, $I=9$, $M=13$, $I=9$, $A=1$, βρισκουμε ἄθροισμα 56, δηλαδὴ τὸ ἀτομικὸ θάρος τοῦ σιδήρου. Ἐπομένως βλέπουμε «Ἀλχημεία = Σίδηρος». Μπορεῖ νὰ εἶναι μία ἀπὸ τίς ἐξαιρετικὲς συμπτώσεις. Ὅστοςο παρουσιάζεται ἡ προσπάθεια τῆς συσχέτισης τοῦ Ἀλχημισμοῦ μ' ἓνα μέταλλο, πού θεωρεῖται ἀπὸ τὸν πολὺ κόσμον ὡς τὸ πιὸ κατώτερο.

III. Χωρὶς τὸν σίδηρο ἡ ἐποχή μας δὲν θὰ εἶχε τίς ἑκατομμύρια μηχανές, τὸν ἠλεκτρισμὸ, τίς ἠλεκτρονικὲς συσκευές κλπ. Διότι ὁ σίδηρος εἶναι ὁ φορέας

τοῦ μαγνητισμοῦ καί μ' αὐτὴ τὴν ἱκανότητα ἔχουμε τὰ ἠλεκτρομαγνητικὰ φαινόμενα. Μὲ βάση αὐτὰ συνεπάγονται ἠλεκτρικὸ ρεῦμα, μηχανές, ἠλεκτρονικὰ κλπ. Αὐτὸ πού λέμε συνέχεια «τεχνολογικὸς πολιτισμὸς» εἶναι ἐξάρτημα τοῦ σιδήρου. Μπορεῖ τὸ ἐνεργειακὸ πρόβλημα νὰ εἶναι τεράστιο, ὅμως ἡ παρουσία τοῦ σιδήρου ὡς ἀπαραίτητο μέταλλο ἔχει τὴν προτεραιότητα. Ἐκτός ἀπὸ τὸ μυστήριον τοῦ μαγνητισμοῦ, ὁ σίδηρος εἶναι τὸ ἀπαραίτητο στοιχεῖο τῆς αἰμοσφαρίνης. Κι' ἔτσι ὁ σίδηρος βρίσκεται ἀκόμη καί μέσα στὸν ὄργανισμό μας καί κινεῖται συνέχεια μαζί μὲ τὴ ζωὴ μας.

Ἡ Ἐπιστήμη μὲ τίς προσπάθειές της νὰ φωτίσει λίγο τὰ σκοτάδια, πού μᾶς σκεπάζουν τὴν Ἀλήθεια, ἔφτασε ν' ἀνακαλύψει πολλὰς συμμετρίες, ἀρμονίες καί ἐνόητες μέσα στὴν πραγματικότητα. Εἶναι αὐτὸ πού λέει ὁ «Σμαράγδινος Πίναξ». «Ὅτι βρίσκεται ἐπάνω εἶναι ὅπως ὅτι βρίσκεται κάτω». Ἐπομένως ὁ κόσμος δὲν εἶναι τυχαῖος, ἔχει ὀρισμένους νόμους λειτουργίας. Γι' αὐτὸ ὁ σίδηρος, πού κυριαρχεῖ στὸν κόσμον μας ἀποτελεῖ ὄχι μόνον ἀπαραίτητο στοιχεῖο, ἀλλὰ καί μιὰ ἔκφραση τῆς συμμετρίας, πού ὑπάρχει στὴν πραγματικότητα. Ἐνώνει ἀκόμη τὴν Ἀλχημεία μὲ τὴν ἐποχή μας, τὴν ἠλεκτρονικὴ καί πυρηνική. Κι' ἔτσι ὁ σίδηρος θὰ ρυθμίζει ὄχι μόνον τὰ στοιχεῖα τοῦ Μικροκόσμου, ἀλλὰ καί τοῦ Βιόκοσμου, πού μέσα σ' αὐτὸν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τίς μεγάλες ἀνθρώπινες ἀξίες.

Κατὰ τὸν Ἀντώνιον Ἀδριανόπουλον

ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ

Τῆς Κας Ἰῆδας ΜΠΡΟΥΜΗ

Δύο ἔννοιες πού συνεχῶς συγχέομε ἢ ταυτίζομε, θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ τις ξεδιαλύνουμε.

Ὁ Ἀδριανόπουλος, στὸ βιβλίο του «Ἀνθρώπος καὶ Ζωή», δίνει τοὺς ἑξῆς ὁρισμούς:

«**Ατομικότης**» εἶναι τὸ ἐνδότετον στοιχείον τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως, ὅπερ προϋπάρχει τῆς παρουσίας ζωῆς τοῦ ατόμου καὶ ἀποτέλεσμα αὐτῆς εἶναι αἱ κεχωρισμένα εἰς τὸ άτομον παρουσιαζόμενα: ἰδιότητες, αἱ ἀνεξάρτητοι τῶν ἄλλων στοιχείων, ἑξῶν διαμορφοῦνται ὡς χαρακτηριστῆρ. Καὶ «**Προσωπικότης**» εἶναι: αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐκδηλούμενον Ἔγῳ. Μὲ τὴν λέξιν «ἔγῳ» νοεῖται, τὸ ὑποκείμενον ὡς αὐτοτελές, συνειδητὴ ὄντοτης».

Ἀλλὰ ἂς πάρουμε καὶ τὸν ἐτυμολογικὸν ὁρισμό:

Ατομικότης = ἀπὸ τὸ ἄτομον. Δηλαδή (κατὰ τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ ὀρολογία) ἓνα ἄτομο τῆς μεριστῆς οὐσίας, πού, χάρι στὴν μακροαίωνα πορεία του μέσα στὴν κατάστασιν τῆς ὕλης, ἔφθασε κάποτε νὰ γίνῃ ψυχικὸ ἄτομο, ψυχῆ.

Προσωπικότης = ἀπὸ τὸ «πρὸ ὄψ», αὐτὸ πού παρουσιάζεται μπροστὰ στὰ μάτια μας, ἓνα ὄν πού τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ αἰσθήσεις μας. Καὶ ἡ μὲν ἀτομικότητα

ἀνάγκη: στὸν κόσμον τοῦ «ὄντως ὄντος», εἶναι: μίᾳ ἀλήθειᾳ μέσα στὴ φύσιν, ἐνῶ ἡ προσωπικότητα εἶναι: μίᾳ ἐφήμερῃ μορφῇ μέσα στὸ «ἀεὶ ρέον» τῆς ζωῆς.

Ποιὲς εἶναι οἱ βασικὲς διαφορὰς τῶν δύο στοιχείων;

Ἄς προσπαθήσουμε νὰ τις ξεχωρίσουμε.

Ἡ ἀτομικότητα εἶναι μίᾳ καθορισμένη ψυχικὴ ὄντοτητα, ἀθάνατη, ἀδιάσπαστη, ἀεικίνητη, μὲ ἀνεξάντλητο δυναμικόν. Ἐξελίσσεται ἐπ' ἀπείρον, δὲν περιορίζεται: οὔτε ἀπὸ χῶρον, οὔτε ἀπὸ χρόνον, περιέχει σὲ μικρογραφία τὸ Σύμπαν καὶ εἶναι ἀσύλληπτη στὶς αἰσθήσεις τοῦ κοινοῦ θνητοῦ.

Ἡ προσωπικότης παλὶ, εἶναι μίᾳ συγκεκριμένη μορφή, θνητὴ, διαλυτὴ, ἑτεροκίνητη, μὲ περιορισμένη δυναμικότητα. Ἐμποδίζεται: ὡς ἓνα σημεῖον, στὴ δράσιν τῆς, ἀπὸ χῶρον, χρόνον καὶ φυσικοὺς καὶ πνευματικοὺς νόμους (ὅπως π.χ. ἡ Εἰμαρμένη). Εἶναι ἀντιληπτὴ στὶς ἀνθρώπινες αἰσθήσεις.

Σχηματίζεται, ἐκτός ἀπὸ τὴν ψυχῆ, καὶ ἀπὸ τὴν νοητικὴν ἐκαισθητικότητα, τὴν νοστροπία, τὴν μόρφωση, τὸ ὑποσυνειδητό, τὴν ἰδιοσυγκρασία, τὸ ταλέντο, τὸν χαρακτήρα, τὴν κληρονομικότητα.

τὸν ἀταβισμό, τὸν ὀργανισμό καὶ τὴν κατάσταση τῆς υγείας, τὰ ἐξωτερικὰ χαρίσματα καὶ ἐλαττώματα, τὴν ἐμφάνιση, τὴν ἀγωγή, τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον, τὴν οἰκογενειακὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση, τὴν τύχη...

“Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα ἴσως ἀκόμα, παίρνουμε ὡς βάση γιὰ νὰ κρίνουμε ἕναν ἄνθρωπο, πού νομίζουμε πὼς τὸν ξέρομε καλά...”
 “Ἔτσι, ὅπως ἐκτιμοῦμε μὲ τὸ μάτι ἕνα κόσμημα στὴ βιτρίνα, χωρὶς νὰ ξέρομε ἂν εἶναι ἀληθινὸ τὸ χρυσάφι του καὶ γνήσια τὰ πετράδια... Αὐτὴ ἡ ἀπατηλὴ ὄψη τῆς προσωπικότητας, σὲ πόσα μοιραῖα λάθη δὲν μᾶς παρασύρει!”
 “Ἄν μπορούσαμε νὰ δοῦμε μέσα, τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ καὶ νὰ ζυγίσουμε τὰ καράτια τῆς μὲ τὰ μέτρα τῆς πνευματικῆς ἀξίας, πόσο θ’ ἀνατρεπόντουσαν οἱ ἐκτιμήσεις μας...”

“Ἄς ἐξετάσουμε τώρα τὰ γνωρίσματα πού ἀναφέραμε, γιὰ νὰ δοῦμε πὼς βαθεῖα τίς ἔννοιές τους. Εἶδαμε πὼς ἡ ἀτομικότητα εἶναι ἀθάνατη καὶ δὲν διαλύεται. Εἶναι ἀθάνατη, γιατί περιέχει ὡς κύριο γνώρισμά της τὸ στοιχεῖο τῆς ζωῆς. Καὶ δὲν μπορεῖ νὰ διαλυθεῖ, γιατί τὸ ἄτομο πού τὴν ἀποτελεῖ δὲν εἶναι τὸ χημικὸ ἄτομο (πού εἶναι ὀλόκληρο πλανητικὸ σύστημα καί, ὅπως ξαίρομε, διασπᾶται), ἀλλὰ ἡ μικρότερη ὑποδιαίρεση τῆς οὐσίας τῆς ΓΛΗΣ, «τὸ φιλοσοφικὸ ἄτομο, πού δὲν τὸ ἔχει ἀκόμα «πιάσει» ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Ἀντίθετα, ἡ προσωπικότητα εἶναι θνητὴ καὶ διαλύεται «εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη». Ὁ θάνατος χωρίζει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ

σῶμα, καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα πού ἀναφέραμε πρὶν καὶ πού χτίζουσι μιὰ προσωπικότητα, εἴτε διαλύονται καὶ χάνονται, εἴτε παίρνουν μέρος σὲ νέες συνθέσεις, ὅπως π.χ. τὰ συστατικὰ τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ἴδια ἡ προσωπικότητα ἐξαφανίζεται, ἀφίοντος πῶς τῆς τὴν μνήμη καὶ τὰ ἔργα τῆς, πού τῆς ἐξασφαλίζουν μιὰ μικρὴ ἢ μεγάλη «ἐπιβίωση», ἀναλόγως τῆς προσφορᾶς τῆς στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἡ δὲ ἀτομικότητα, χάνει ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ ἐφόδια, διότι «ἐπελθὼν ὁ θάνατος τὰ πάντα ἀνήρπασεν», κρατᾷ ὅμως σὰν κέρδος τῆς ἀπὸ τὴν κάθε τῆς ἐνσάρκωση, τὸ πολύτιμο στοιχεῖο τῆς πείρας, ὅσες ἀληθινές, δηλ. κατὰ φύσιν ἰδέες καὶ γνώσεις μπόρεσε νὰ ἀφομοιώσει. Καὶ τὸν ἀφθαρτο πλοῦτο κάθε τι καλοῦ, πού μπόρεσε νὰ ἐκδηλώσει, δηλαδή τὴν οὐσιαστικὴ τῆς ἐξέλιξη.

(Αὐτὸ θυμίζει λίγο τὸν ἐπιτάφιο κάποιου λόρδου τοῦ Ντέβονσαιρ, πού γράφει: «Ὅ,τι φύλαξα, τὸ ἔχασα. Ὅ,τι ξόδεψα, τὸ εἶχα. Ὅ,τι χάρισα, τὸ ἔχω.»

Ἡ ἀτομικότητα εἶναι ἀεικίνητη, διότι περιέχει μέσα τῆς τὸ στοιχεῖο τῆς κίνησης. Δονεῖται συνεχῶς δυναμικὰ «ἐκ τῶν ἔνδον», ἀνεξάρτητα τοῦ ἂν ἐμφανίζει αὐτὴ τῆς τὴν κίνηση καὶ ἐξωτερικὰ. Ἡ προσωπικότητα ὅμως εἶναι ἑτεροκίνητη, γιατί ὁ ἄνθρωπος (σκέψη, θέληση, δράση) παίρνει τὴν ὄθηση, γιὰ τὴν κάθε του ἐνέργεια, ἀπὸ τὴν ψυχὴ του.

Ἔτσι, μετὰ τὸν θάνατο, παύει κάθε του δραστηριότητα ὡς συγκεκριμένο «ἐγώ».

Ἡ ἀτομικότητα εἶναι δυναμική, ἐξελισσεται ἐπ' ἄπειρον, δὲν περιορίζεται ἀπὸ χωρὸς ἢ χρόνος, ὅπως ἡ προσωπικότητα.

Σὲ κάθε τῆς ἐνσάρκωσι, ἡ ψυχὴ ἐκδηλώνει μέρος τοῦ δυναμικοῦ τῆς, ἀναλόγως τῆς μορφῆς μέσα στὴν ὅποια γεινέται, καὶ τῶν συνθηκῶν, πού τὴν περιβάλλουν καὶ συχνὰ τὴν περιορίζουν. Αὐτὸ ὅμως, πού τὴν χαρακτηρίζει, εἶναι τὸ ἀπεριόριστο τοῦ δυναμισμού τῆς, πού συνεχῶς ἐκδηλώνεται: προδιθέζοντας συνεχῶς τὴν στάθμη τῆς ζωῆς τῆς. Ἡ ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς δὲν περιορίζεται ἀπὸ χωρὸς ἢ χρόνος, γιατί εἶναι μέρος τῆς κοσμικῆς οὐσίας, καὶ ζεῖ στὴν αἰωνιότητα καὶ στὸ Σύμπαν. Εἶναι ἡ ἴδια μία μικρογραφία τοῦ Σύμπαντος.

«Ὁ ἄνθρωπος, (λέει ὁ Ἀδριανόπουλος), περιέχει ἐν ἑαυτῷ ὀλόκληρον Σύμπαν, διηλεκτῶς μεταμορφούμενον, ἐξελισσόμενον καὶ τελειοποιούμενον διὰ τῶν ἐκαστοτε ἐκδηλουμένων νέων νόμων, στοιχείων, δυνάμεων καὶ ἰκανότητων τῆς ἐσωτερικῆς του οὐσίας».

Πόσο πλατὺς ὁρίζοντας ἀνοίγεται ἔτσι μπροστά μας, ἀν δὲν ἀντικρύσουμε τὴ ζωὴ μας ὡς λίγα μόνον χρονάκια, πιγμένα στις μέριμνες, τοὺς φόβους καὶ τὰ μικροσυμφέροντα τοῦ κάθε μέρα.

Τέλος, εἶπαμε, πὼς ἡ ἀτομικότητα, ἀντιθέτα ἀπὸ τὴν προσωπικότητα, εἶναι ἀσύλληπτη στὴν ἀνθρώπινη αἴσθησι.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, πού ὁ ἄνθρωπος ἀμφιβάλλει συχνὰ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ ἐκείνου ἀκριθῶς τοῦ στοιχείου, πού εἶναι τὸ μόνον πραγματικὸ μέσα του: τῆς ψυχῆς του! Πόσα τραγικὰ λάθη κάνουμε, γὰ-

ρη σ' αὐτὴν μας τὴν ἀντίληψη, πόσα δάκρυα χύνονται ἀδικα, πόσος πόνος, πόσα ἐγκλήματα...

Ἄλλὰ, ὦρα εἶναι πιά, νὰ θυγαλοῦμε ὅσα συμπεράσματα μποροῦμε ἀπ' ὅσα εἶπαμε:

Πρῶτο, φυσικά, εἶναι τὸ ὅτι τὸ ἀληθινὸ μας «Ἐγώ» εἶναι ἡ αἰώνια, ἀθάνατη, προορισμένη γιὰ τὴν τελειότητα ψυχῆς μας, «σκιάς δὲ ὄναρ ὁ ἄνθρωπος».

«Κρύβομε μέσα μας — γράφει ὁ Ἀδριανόπουλος — μίαν ὑπερκόσμιαν, θεϊαν ὄντοτητα, τῆς ὁποίας ἀγνοοῦμε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἴδια ἡμῶν ἀτομικότης. Ἡ ὄντοτης αὐτῆ, κοιμᾶται τῶρα λησμονημένη εἰς τὰ βάθη τοῦ Εἶναι μας. Ἀν τὴν ξυπνήσωμεν καὶ τὴν καλλιεργήσωμεν, μπορεῖ νὰ γίνῃ μία ὄντοτης ὠραία, σοφὴ καὶ πανίσχυρος... καὶ νὰ στολίσῃ καὶ ἡμᾶς καὶ τὸ περιβάλλον μας μετ' τὴν ὁμορφιά τῆς καὶ τὰς δυνάμεις τῆς, καὶ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν ὄπειρον εὐτυχίαν!»

Δεύτερο, πρέπει ἡ ἀξιολόγησι πού κάνουμε γιὰ τὸ κάθε τι στὴ ζωὴ, νὰ ἔχει ὡς κριτήριον τὴν ψυχικὴν μας πρόοδο καὶ εὐδαιμονία. Καὶ ὄχι, τις καθιερωμένες ἐννοίες γύρω στὸ «καλόν», τὸ «συμφέρον» καὶ τὴν κοῦφια ἐλεεινῆ «εὐτυχία», πού κινηγάτ' ἡ δυστυχημένη ἀνθρωπότητα.

Ἄς πάρωμε γιὰ παράδειγμα ὅτι νὰ συνθηθισμένο φαινόμενο: Συχνὰ ἡ Τύχη εὐνοεῖ πολὺ, ὀρισμένους ἀνθρώπους καὶ τοὺς χαρίζει ὅλα τὰ καλὰ τοῦ ὀλιγοῦ κόσμου. Καὶ ὅμως, συχνὰ παρατηροῦμε, πὼς αὐτὰ ἀκριθῶς τὰ «καλὰ» γίνονται ἀφορμὴ νὰ ξεστρατίζει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν πραγματικὸν προ-

ορισμό του κι' έτσι, νά δυστυχεῖ οὐσιαστικά.

Μέ ὅσα ἀναφέραμε, ἐξηγοῦνται πολλά φαινόμενα τῆς ζωῆς, πού μοιάζουν παράξενα: ἡ ψυχικὴ εὐγένεια σέ ταπεινοὺς ἀνθρώπους, ἡ χυδαιότητα σέ διάσημους «σφουζοὺς» ἢ καλλιτέχνες, ἡ ἀδικία τῆς Μοίρας, σὺν κρίνουμε ἐπιπέλασια τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα, ἡ τεράστια ἐσωτερικὴ δύναμη καὶ δραστηριότητα σέ ἄτομα μὲ ἀδυναμία ἢ καὶ ἀνάπηρο σῶμα, ἡ μεταγαλοφυΐα...

Ἄλλὰ καὶ κάποιες τάσεις — καλές ἢ κακές, ἀδιάφορο — που ξεπηδᾶνε ἀπὸ τὰ μύχια μας κι' εἰς τοῦτο εἶναι τέλεια ἀντίθετες πρὸς τὴν νοοτροπία, τὴν ἀνατροφή καὶ τὸ πιστεῦν μας ἀκόμα...

Ποῖος ἀπὸ μᾶς δὲν ἔζησε τὴν σύγκρουση τῶν δύο στοιχείων, πού ἔβρισκοντα: μέσα μας; Ποῖος δὲν βασανίστηκε ἀπὸ τὴν ἀδυναμία του, νὰ ἐφαρμόσει τις ὡραίες ἰδέες, πού λητρεύει, Σαίρεις πολλά, πιστεῦεις ἀπόλυτα σ' ἓνα ἰδεῶδες, ἐπιθυμεῖς εἰλικρινᾶ νὰ ἐξαγνιστεῖς, νὰ γίνεις δίκαιος, ἐλεύθερος, ἀγαθός.

Μά, μέσα σου, φωλιάζει μιὰ ψυχὴ πού ἔχει τὴν ἱστορία τῆς, τὸ εἰδικό τῆς θάρος, πού σέρνει μαζί τῆς ὅλη τὴν Αὐγείο κόπρο τοῦ ὑποσυνειδήτου, ἐκείνου πού συσσωρεύτηκε ἀπὸ τις πανάρχαιες ἐναρκνώσεις τῆς ἕως τὸ σήμερα.

Αὐτὴ τὴν ἀτομικότητα, δὲν μπορεῖς νὰ τὴν μετουσιώσεις σέ φῶς διὰ μᾶς, ὅση καλὴ θέληση κι' ἂν ἔχεις! Καὶ ἡ πάλη ἀτομικότητας καὶ προσωπικότητας ἐξακολουθεῖ...

«Ἡ ψυχικὴ αὕτη πάλη δὲν θά

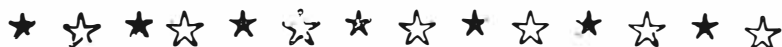
παύσῃ παρά ὅταν τὸ πνεῦμα σου φωτισθῇ, ὅταν ἐν σοὶ τὸ ἀγαθὸν νικῆσῃ τελειωτικῶς τὸ κακόν, ὅταν μορφωθῆς εἰς ἠθικὸν χαρᾶκτῆρα μὲ φυσικὰς ἰδέας, καὶ θετικὰς πεποιθήσεις, αἵτινες νὰ λειτουργῶσιν ἐν σοὶ ὡς νόμοι τῆς συνειδήσεως».

Ἡ συναίσθηση ὅμως τῆς ἀδυναμίας μας αὐτῆς, πρέπει νὰ μᾶς κάνει πιὸ ἐπιεικεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πιὸ δίκαιους στὶς κρίσεις μας γιὰ τὸν παραστρατημένο ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας.

Ποιὰ πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι ἡ σχέση τῶν δύο στοιχείων, πού ἐξετάσαμε, ὥστε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τὴ ζωὴ;

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι φορέας τῆς ψυχῆς του. Ἰπεύθυνος γιὰ τὴν πρόδο τῆς. Πληρώνει τὰ παλῆά τῆς σφάλματα, προετοιμάζει τὸ μέλλον τῆς, δέχεται ἀπὸ ἐκείνη τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσης. Ὅταν ξεχωρίσει καλὰ τὴν σημασία καὶ τὸν ρόλο τῶν δύο στοιχείων, ὅταν μπορέσει, παρ' ὅλα τὰ ἐμπόδια πού τοῦ φέρνει ἢ σημερινή του κατάσταση, νὰ προσανατολισθῇ σωστά καὶ ν' ἀφιερώσει ὅλες τις δυνάμεις του στὸν δρόμο τῆς πνευματικότητας, τότε σίγουρα θά καταφέρει, μὲ τὴν αὐτοπεποίθησή πού θά τοῦ χαρίσει ἡ γνώση τῆς ἀξίας, πού ἔχει μέσα ἢ ψυχῆ του, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα στὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐναρμονισθεῖ κάποτε καὶ πρὸς τὴν κοσμικὴ τάξη καὶ πρὸς τοὺς συνανθρώπους καὶ τὸ περιβάλλον του καὶ πρὸς τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ του...

Τότε, φθάνει κανεὶς στὸ στάδιο πού τόσο ζωηρὰ περι-

ΠΕΡΙ ΗΡΩΪΣΜΟΥ

Ὁμιλία στὴ Θεοσ. Στοά Ἁθηνῶν
ἀπὸ τὴν Καλένα ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Στὴν ἐποχὴ μας ἔχει καθιερωθεῖ νὰ ἀποδίδεται ὁ χαρακτηρησμός τοῦ Ἡρώος σ' ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔδειξε ἀνδρεία κατὰ τὸν πόλεμο, ἢ σ' ἐκεῖνον, πού ἐπεχείρησε κάτι τὸ πρωτοπορειακὸ πού ἀπαιτοῦσε θάρρος καὶ εὐψυχία. Κατ' αὐτὴν τὴν ἔννοια, συγχρό-

γράφει ὁ Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος:

«... Ὄταν ἡ σύγκρουσις αὐτὴ παύσῃ, ὅταν ἡ τρικυμία τῶν παθῶν κοπάσῃ, ὅταν δὲν ταράσσεται ἡ συνείδησις ἀπὸ τὰ περιστατικά τῆς ζωῆς, ὅταν δὲν δυσφορεῖ διὰ τίποτε, διότι ἔχει προσαρμόσθῃ πρὸς τὴν κοσμικὴν τάξιν, τότε ἡ ζωὴ κυλᾷ ἡρεμᾶ, γλυκᾶ, ἀκύμαντα, τρισευτυχημένα. Ἡ τοιαύτη συνείδησις, πού ἐφωτίσθη ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ὀρθῆς ἀντιληψίως τῆς σημασίας τῶν φαινομένων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, δὲν ὑφίσταται πλέον δυσάρεστον δόνησιν καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δυσάρεστα, ἢ νομιζόμενα δυσάρεστα περιστατικά τῆς ζωῆς καὶ συνεπῶς διατηρεῖ διαρκῶς, συνειδητῶς, μίαν ἀδιάταρακτον γαλήνην, ἀπολαμβάνει τὴν μεγαλύτεραν ἔντασιν τῆς ψυχικῆς ὑγείας, μίαν διαρκῆ αἰσθησὴν εὐεξίας καὶ γηθοσύνης, καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πνεύματος».

νοὺς Ἡρώας ἔχομε πολεμιστὰς ἢ ἀστροναύτας.

Μία τέτοια κρίσις, μικρὰν τοῦ νὰ ἀντιπροσωπεύει τὴν πραγματικὴν σημασία τοῦ Ἡρωισμού, τὸν τοποθετεῖ σὲ πλαίσια ἀσφυκτικῶς στενὰ καὶ κατὰ βάθος ἀντίθετα πρὸς τὴν φυσικὴν θέσιν τῶν πραγμάτων.

Ἄλλὰ, τί εἶναι Ἡρωισμός;

Γλωσσολογικῶς, καθὼς ἀναφέρεται ὁ Πλάτων εἰς τὸν Κρατύλον, ἡ λέξις Ἡρως προέρχεται ἐκ τῆς λέξεως Ἐρως. Ἐρως, σημαίνει τὴν μίξιν δύο ἀνομοίων οὐσιῶν ἢ ἀτόμων τῆς Φύσεως. Ἡρως, σημαίνει τὴν μίξιν τοῦ ἀνθρώπου μὲ ἀνώτερον ἐπίπεδον. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος καταβάλλει ὅλας τοὺς τὰς δυνάμεις, ὥστε πᾶσα δρᾶσις καὶ ἐκδήλωσις τοῦ νὰ εἶναι ἀνάλογος τοῦ ἀνωτέρου τούτου ἐπιπέδου, τότε θὰ εἶναι καὶ θὰ παραμείνει Ἡρως, ἄλλως θὰ πέσει. Παραστατικὴν εἰκόνα μᾶς δίνει ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία μὲ τὸν μῦθον τοῦ Φρίξου καὶ τῆς Ἑλλης.

Ἄλλον συσχετισμὸν τῶν λέξεων Ἡρως - Ἐρως εὐρίσκομε πάλι: στὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία, ὅπου βλέπομε νὰ ἀποδίδεται ἡ γέννησις τῶν ἡρώων εἰς τὸν ἔρωτα θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον, πρᾶγμα πού σημαίνει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος - Ἡρως ἔχει στὴν ψυχὴ του στοιχεῖον

θεότητος. Κατὰ τοῦτο διαφέρει τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἐκ τούτου ἀπεδόθη εἰς τοὺς Ἑρωας τὸ ἐπιθετὸν ἡμίθεος, διὰ τοῦ ὁποῦ χαρακτηρίζονται ὡς ἀναδαθιμὸς ἐνδιάμεσος μεταξὺ Θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

Μὲ αὐτὸ ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία πιθανῶς θέλει νὰ συμβολίσαι ὅτι, γὰρ νὰ καταστῇ ὁ ἄνθρωπος Ἑρως, πρέπει ἡ ψυχὴ του νὰ ἔχει ἐπαρκῶς ἐξελιχθεῖ, νὰ ἔχει ἐκδηλώσει ιδιότητας, ποὺ τὸν διαφοροποιοῦν ἀπὸ τὴν κατάστασι τῶν κοινῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν καθιστοῦν ἱκανὸν νὰ ἀναλαμβάνει ἔργα καὶ νὰ ἐκτελεῖ ἄθλους, οἱ ὅποιοι γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εἶναι ἀκατόρθωτοι.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια, ὁ Ἑρως τῆς Μυθολογίας ἀποτελεῖ τὸ πρότυπον γιὰ κάθε ἄνθρωπο.

Γενικῶς, ὁ Ἑρωισμὸς ἀποτελεῖ ιδιότητα τῆς θείας κοσμικῆς οὐσίας, ἡ ὁποία περιέχεται δυνάμει ἐντὸς αὐτῆς. Ἐκδηλοῦται ὡς τάσις τῆς κινητικῆς ἐνεργείας τῆς δυνάδος καὶ ἔχει ποικιλόμορφος ἐμφανίσεις. ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἐξελιξέως αὐτῆς: α) Εἰς τὴν βαρεῖαν καὶ ἀνεξέλικτη ὕλη εἶναι ἡ τάσις, ἡ ὁποία τὴν ἐξωθεῖ σὲ ἀλλεπάλληλη ἐπαφή μετὰ ἐτέρων οὐσιῶν τοῦ περιβάλλοντός της. Εἶναι ἡ τάσις, ἡ ὁποία ὑπηρετεῖ τὸν νόμον τῆς ἀλληλεπιδράσεως καὶ σκοπεῖ νὰ φέρῃ τὴν ὕλη σὲ ἀνώτερη βαθμίδα ἐξελιξέως, ὥστε τελικῶς νὰ τὴν καταστήσῃ ἀκτινοδόλον.

β) Εἰς τὰς ὀργανικὰς μορφάς, ὁ Ἑρωισμὸς ἔχει τὴν πηγὴν τοῦ στήν κινητικῆς ἐνεργείας τοῦ ψυχικοῦ πυρῆνος, ἡ ὁποία ἐξωθεῖ τὴν ζωὴν σὲ ἐλοένα ἐντονώτερη ἐκδή-

λωσις.

γ) Ἀλλὰ τὴν οὐσιαστικὴν ἔννοιά του προσλαμβάνει ὁ Ἑρωισμὸς στὸ συνειδητὸν ὄν, τὸ ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν ἐνδεδυμένον, ὅπου ἐκπηγάζει ὡς τάσις τοῦ ψυχικοῦ πυρῆνος καὶ ἐκδηλοῦται ὡς κινητικὴ ἐνεργεία αὐτοῦ, κατευθυνομένη ὅμως ὑπὸ τὸ φῶς τῆς αἰθερικῆς οὐσίας τῆς ἀποτελουμένης τὴν διάνοια, μιᾶς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως, ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ἐπαρκῶς ἐξελιχθεῖ, ὥστε νὰ δύναται νὰ εἶναι φωτεινὴ. Δηλαδή, πρέπει πρῶτα ἡ διάνοια νὰ ἐμπλουτισθεῖ μὲ γνώσεις ἀληθεῖς, νὰ φωτεινοποιηθεῖ αὐτὴ ἡ ἰδέα. γιὰ νὰ δυνηθῇ νὰ κατευθύνῃ τὴν κινητικὴν τάσιν τοῦ ψυχικοῦ πυρῆνος.

Ὁ Ἀδριανόπουλος γράφει σχετικῶς μὲ τὰ ἀνωτέρω: «Ἐάν ὁ ἄνθρωπος κατορθώσῃ νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων συνθηκῶν, νὰ κατανικήσῃ τὴν ὀρμὴν πρὸς τὰ φαινομενικὰ ἀγαθὰ, νὰ ἀγαπήσῃ καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὰ πραγματικὰ ἀγαθὰ, ὑπὸ τὴν πραγματικὴν σημασίαν τῶν ἐκφράσεων αὐτῶν, νὰ προσαρμωσθῇ ἀπολύτως πρὸς τὴν Κοσμικὴν Τάξιν, ὡς μέλος τῆς παγκοσμίου κοινωνίας τῶν λογικῶν ὄντων, τότε καθίσταται πραγματικὸς ὑπεράνωθρωπος. Ἀνέργεται εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀπολυτοῦ πραγματικότητος, ὑπεράνω τῶν ζωιδῶν ἐνοστικῶν. Παύει πλέον νὰ ἔχῃ τὰ συναισθηματικὰ ἀλόγιστα ζῶου, δηλαδή τινὲς τάσιν πρὸς τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν βίαν, τὰ ὁποία, εἰς τὰ ὑπανθρώπινα ὄντα ἀποτελοῦν τοὺς κυριάρχοντας νόμους τῆς ζωῆς των.

Παύει νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον, γίνεται ὁ ἄνθρωπος τῆς

αύριον, ὁ ὁποῖος συμεργάζεται ἐκουσίως καὶ ἐλευθέρως, μὲ τὸ σύνολον τῆς Φύσεως, πρὸς ἐπιτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς δημιουργίας, τῆς ὁποίας τότε θὰ εἶναι μία τῶν ὑψηλοτέρων ἐκδηλώσεων. Ἀποτελεῖ τότε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μίαν ἐκπροσώπησην τῆς Δημιουργοῦ Ἀρχῆς».

**

Ὁ ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἐσωτερικῆς του τελειοποιήσεως ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ ἄθλους, τότε μόνον θὰ καταστήσῃ Ἡρώς καὶ θὰ δικαιούται νὰ κοιτηχῆσιν εἰς τὴν χώρα τῶν Καθάρων καὶ Φωτεινῶν πνευμάτων.

Τρία κυρίως εἶναι τὰ πεδία, εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ θράσῃ μὲ ἥρωισμόν. Δυνάμει σχηματικῶς νὰ τὰ παραστήσῃ εἰς ὁμοκέντρους κύκλους: στὸ κέντρον ἴσταται ὁ Ἡρώς, στόχος του εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς ἀτελείας καὶ τοῦ σκοτούς. Αὐτὰ θὰ τὰ καταπολεμήσῃ, πρῶτον, μέσα εἰς τὴν ἴδιαν του τὴν ψυχὴν, κατόπιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν του περιβάλλον, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν γῆν ὀλοκληρήν, καὶ τρίτον, εἰς τὸ πνευματικόν του περιβάλλον, τὸ ἐγγύς καὶ τὸ ἀπώτερον, εἰς τὸ ὁποῖον περικυβανθάνεται ἀκόμη καὶ τὸ ἀστρικό περιβάλλον τοῦ πλανήτου. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῆ καὶ νὰ νικήσῃ καὶ τότε τρεῖς αὐτοὺς πολέμους, νὰ φθάσῃ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος ἕνας Ἡλιακὸς Ἡρώς, πού σὰν Ἡλιος Πνευματικὸς θὰ ἀκτινοβολῆ γύρω του φῶς καὶ ἀγάπην, καὶ θὰ γίγῃ ἀρμονία. Πρέπει νὰ καταστή ὁ νικητὴς τῶν τριῶν πολέμων, Τριπέταλμος, θεῖος σπυραῖος τῶν ἀληθῶν ιδεῶν, μεταλαμπα-

δεῶν τὴν γνῶσιν καὶ ἐμβολιάζων τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν μὲ τὸ φῶς τῆς Σοφίας.

Ποιά ἔπλα θὰ χρησιμοποίησιν γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ ὁ ἄνθρωπος - Ἡρώς; Ἀγνότης - Γνώσις - Θέλησις αποτελοῦν τὰς θάσεις τοῦ χρυσοῦ τρίποδος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ στηρίξῃ τὸ ἅλον ἔργον του. Στὸ διδόνον τοῦ Ἀδριανοπούλου «Τί εἶναι ὁ Τεκτονισμός», (κεφ. «Ἡ βασιλικὴ Τέχνη») διαβάζομε: Ἡ ἀγνότης, ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ δικαιοσύνη, δίδουσι εἰς τὸν μύστην ἔλα τὰ ἔπλα, ἅτινα ἀπαιτοῦνται ὅπως παλαίσῃ νικηφόρως κατὰ τοῦ ἐντός καὶ ἐκτός αὐτοῦ ἐπικρατοῦντος τέρατος τοῦ σκοτούς καὶ τῆς κακίας καὶ ἀναδειχθεῖ Ἡρώς».

**

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς μορφή τῆς ζωῆς, ὅταν διὰ τῶν φυσικῶν καὶ τῶν νοητικῶν του δυνάμεων, κατέρθῃ νὰ κυριαρχήσῃ πάνθῃ εἰς ἀντίθεσιν συνθήκας τῆς Γῆς, εἶναι βασιλεὺς τῆς Γῆς, ἔχει δύναμιν καὶ τὴν δυνατότητα, ὅταν, διὰ πνευματικῶν ἥρωικῶν πράξεων κυριαρχήσῃ ἐπάνω εἰς ἀντίθεσιν πνευματικῆς συνθήκας, νὰ γίνῃ Βασιλεὺς τοῦ Οὐρανοῦ. Διὸ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ συνθεσιμένη ἐκ τῆς θείας κοσμικῆς οὐσίας, ἐνέχει δυνάμεις, ὅλας αὐτῆς τὰς θαυμαστάς ἰκανότητας καὶ ιδιότητας. Φερούμενη ὑπὸ τῶν νόμων τῆς Φύσεως εἰς τὸν ροῦν τῆς ἐξελίξεως τῶν Κόσμων, ὁλοὴν ὥρμιάζει καὶ εὐθάνει νὰ συναίσθῃται ἐπιτακτικῶς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτελείας. Καὶ ὅταν ἡ συναίσθησις αὐτὴ καταστῇ τόσον ἰσχυρά, ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ τὴν συνισταμένην τῆς

κάθε έκδηλώσεως αὐτῆς τῆς ψυχῆς, ὥστε νὰ γίνη ὁ παλμὸς τῆς ζωῆς τῆς. τότε ἡ Θεία Μοῖρα θὰ εἴθῃ εἰς ἐξουσίαν τῆς: Θὰ τύχη νὰ διαβάσει: εἰς ἐμπνευσμένο ὄβλιον, ἢ θὰ ἀκούσει νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὴν αἰωνιότητα, γιὰ τὴν μετενσάρκωση, γιὰ πράγματα σχετικὰ μὲ τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τότε, γι' αὐτὴν τὴν ψυχὴν θὰ γίνη ἡ κρίσις, ἐὰν θὰ ἀποφασίσῃ σὺ ν ε ἰ ζ ἦ τ ἄ νὰ προχωρήσῃ ὥστε νὰ γίνη Ἡρως, ἢ ἐὰν θὰ παραμελεῖ τὴν στασιμότητα, σὰν ἄλογον ζῶον. Ὡραίαν εἰκόνα τοῦ μᾶς δίδει ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία, ἐκεῖ ὅπου ἀναφέρει γιὰ τὸν Ἡρακλῆ, ὅτι ὅταν ἦτο νέος, συνηντήθη σ' ἓνα τρίστρατο μὲ τὴν Ἀρετὴν καὶ τὴν Κακίαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἑκαστῆς μία τοῦ ἀνέπτυξε τὰ πλεονεκτήματά τῆς, τὸν ἄφαισαν νὰ κινήσῃ μόνος τοῦ ποιοῦ δρόμο θὰ ἀκολουθοῦσε.

Μία τέτοια στιγμή, λοιπὸν συνειδητῆς ἀποφάσεως, μπορεῖ ἡ ψυχὴ νὰ εἶναι ὑπολογιστὴ σὰν μὴ σημαντικὴ ἀφετηρία στὴ ζωὴ τῆς. Ἀλλὰ συγχρονως, αὐτὴ ἡ στιγμή σημαίνει γιὰ τὴν ψυχὴν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγῶνος διότι ἀπὸ τότε διαγράφονται καθαρὰ τὰ δικά τῆς καθήκοντα, καὶ ἔχει πλέον ὑποχρέωσι νὰ κινηθῆσθαι στὸν ἀγῶνα μὲ ἕλες τῆς τῆς δυνάμεις. Εἶναι ἰσχυρὸς ὁ ἀγὼν αὐτὸς γιὰ τὴν ὑπερμάζουσα ψυχὴν, θὰ πονέσῃ, θὰ δακρύσῃ, θὰ ματώσῃ. Πολλὲς φυσεῖς, δὲν θὰ ξέρῃ ποῦ νὰ κτυπήσῃ, γιατί τὰ κακὰ ποῦ πρέπει νὰ ξεριζώσῃ, ἔνθεν βαθεῖα μέσα τῆς τίς πικρὰς τοὺς ρίζας. Ὅμως, δὲν τρώπει νὰ κυγίσει.

**

Ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς τῆς, ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ φέρει μέσα τῆς βαρεῖα κληρονομία, ἀλλὰ ὡς ἐκ τῆς συστάσεώς τῆς, προορίζεται νὰ φθάσῃ κάποτε στὴν τελειότητα. Στὴ σημερινὴ κατάστασι, ἀληθῆς «Αὔγειος κόπρος» κρύπτεται: στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Τὴν ἀποτελοῦν αἱ προλήψεις, τὰ πόθη, οἱ ἀδυναμίαι καὶ αἱ παντοειδεῖς διαστροφαι ἀπὸ τοῦ φυσιολογικοῦ, αἱ ἀντιφυσικαὶ ὀρμαὶ καὶ ἔξεις, ἡ σκοτεινὴ πτυχὴ τοῦ ὑποσυνειδητοῦ, καὶ πάντω ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ, πῶς δυνατὸς καὶ περισσότερο δύσκολο νὰ καταπολεμηθῇ αὐτὸ τὸ πολύμορφον τέρας, ὁ ἐγωϊσμός. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ξεριζωθοῦν, εἶναι ἀνάγκη ἡ ψυχὴ νὰ καθαρθῇ, γιὰ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρός, στὸν δρόμο τῆς προόδου. Διότι ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν δεσμὰ γι' αὐτὴν, τὴν σύρουσιν, πρὸς τὰ κάτω, τὴν καθηλώνουσιν μέσα στὴ βαρεῖα βίλη καὶ δὲν τῆς ἐπιτρέπουν τὴν ἀνάπτυξι τῶν πνευματικῶν ἐκείνων ιδιοτήτων, ποῦ θὰ συντελέσουν στὴ φωτεινοποίησίν τῆς. Ὁ φυσικὸς νόμος τῆς βαρύτητος, μεταφερόμενος ἐπὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου, ἔχει ἐδῶ τὴν ἐφαρμογὴν του. Ὁ Σπυρίδων Νάγος, εἰς τὴν «Περὶ ψυχῆς» μελέτην του, ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Πιστεύουσιν τινὲς ὅτι ἡ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν κατάστασιν τῶν Θεῶν μετάδασις στηρίζεται: εἰς ὠρισμένα μέσα, τὰ ὅποια δεόν νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁ ἀνθρώπος. Τὴν πίστιν δὲ ταύτην ἔχουσιν διατυπώσῃ καὶ εἰς συγγράμματα... Τοῦτο εἶναι μὴ πλάνη. Δὲν εἶναι: δυνατὴ ἢ μετάδασις ἐκ τῆς μᾶς καταστάσεως

εις τὴν ἄλλην, ἂν δὲν σημειωθῶν γεγονότα πλήρους ἀπὸ α-θαρμιοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς ἀδυναμίας, καὶ ἂν τὸ νοητικὸν αὐτῆς δὲν γνωρίσῃ πλήρως ὅλας τὰς ἀληθείας τῆς περιβαλλούσης τὸν ἀνθρώπινον κόσμον Φύσεως».

Πῶς θὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ξεκινήσῃ καὶ νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐτὸ τὸ ἔργον; "Ὅταν καταλάβῃ ὅτι πρέπει νὰ θυσιάσῃ τὴν ἐσωτερικὴ ἀτέλεια καὶ κακία χάριν ἀνωτέρου σκοποῦ, ὅταν δεχθῆ νὰ προσπαθήσῃ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ μὲ καλὴ πίστι, τότε θὰ γίνῃ Ἡρώς. Ἡρωϊκὴ εἶναι ἡ ψυχὴ ὅταν συνειδητὰ καταπολεμᾷ τὰς ἀρνητικὰς τάσεις τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἀτελείας τῆς, μὲ σκοπὸν τὴν τελειοποίησίν τῆς καὶ τὴν φωτεινοποίησίν τῆς, ὥστε νὰ ἀνήκῃ πλέον εἰς κόσμον ἀνώτερον αὐτοῦ, εἰς τὸν ὅποιον τῶρα εὐρίσκεται..

Τὴν τάσιν αὐτὴν τῆς ἀνόδου, τὸν ποθὸν νὰ καταστῇ μέλος ἑνὸς θειοτέρου κόσμου, ἡ ἠρωϊκὴ ψυχὴ θεωρεῖ καὶ θέτει ὡς τὸ κύριον ἔργον τῆς ὑπάρξεώς τῆς.

Ἐλεύθερος καὶ ἰσχυρὸς, θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ πολεμήσῃ στὸ ἐξωτερικὸ του περιβάλλον. Δὲν πρέπει νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν στὴν φυγὴν, καθὼς οἱ ἀσκηταὶ ἀντιθέτως, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ζῆσιν μέσα εἰς τὴν Κοινωνίαν. Καὶ νὰ καταστῇ ὁ ἴδιος φωτεινὸ παράδειγμα, σκαπανεὺς τῆς προόδου καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του ἀνθρώπων. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔρ-

γα του εἶναι:

Νὰ διαφωτίζη τοὺς πλησίον του διὰ τῆς μεταδόσεως εἰς τὴν διάνοιάν των γνώσει ἀληθῶν περὶ τῆς Φύσεως καὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῆς. Νὰ διδῇ μεγαλύτερη πνευματικὴ βοήθεια στοὺς πλέον ἀγνοοὺς καὶ ἱκανοὺς ἐξ αὐτῶν. Νὰ ἀφωσιθῇ εἰς ἓνα φιλοσοφικὸν σύστημα. Νὰ ἐδραιώσῃ τοὺς νόμους τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἀνθρώπινην κοινωνίαν, ὡς λ.χ. εἰς τὴν παιδείαν, τὴν θρησκείαν, τὸ πολίτευμα.

Τέτοια πρέπει νὰ εἶναι ἡ δρᾶσις τοῦ ἁληθοῦς φιλοσόφου, τοῦ ἀνθρώπου - Ἡρώος, ὁ ὁποῖος συνειδητῶς φροντίζει, ὥστε ὅλαι αἱ ἐκδηλώσεις του νὰ εἶναι ἐκφρασις τῶν πραγματικῶν ἀξιῶν τῆς Φύσεως καὶ ὁ ὁποῖος, ὡς ἐκ τούτου κατέχει μεγάλην πνευματικὴν ἰσχύιν.

Ὅσο προσδεύει, τόσο τὰ καθήκοντά του εὐρύνονται.

Τὴν παράστασι τοῦ Ἡρώος τὴν βλέπομε στὴν τέλεια διαπλασμένη μορφῆν, ἡ ὁποία ἔχει τὸ εἶνα χέρι ὑψωμένον πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ἄλλο ἐκτεινόμενον πρὸς τοὺς συναθρώπους.

Εἰς τὰς «ἰστορικὰς ὑποθήκας», ὁ Ἄδρ. ἀνόπουλος λέγει «Μὴ λησιμονεῖς ποτε οὐκ, ἰσχυρὸς ἐν τῇ Φύσει δύναται νὰ εἶναι μόνον ὁ ἐνάρετος, ὁ ἀκολουθῶν καὶ ἐφαρμοζῶν τοὺς νόμους τῆς Φύσεως. Τοῦ κακοῦ αἱ δυνάμεις συντρίβονται πρὸ τῆς ἀκαταδότητου δυνάμεως τοῦ Φυσικοῦ Νόμου». Ἡ παράγραφος αὐτὴ μὲς ἐμφανίζει ἀνάγλυφον τὴν ἀξίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀγιότητος, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν νίκην.

ΘΕΜΑΤΑ ΘΕΟΣΟΦΪΑΣ

Διαλογισμός - Θάνατος - Μετενσάρκωσις

Ραδιοφωνική συνέντευξη για μερικά προβλήματα Θεοσοφίας έδωσε, κατά την παραμονή της στην Αυστραλία ή Σριμάτι Ράντα Μπαρνιέ (άδελφή του άειμνήστου Προέδρου της Θεοσοφικής Έταιρίας Ν. Σρί Ράμι).

Ερώτησις: Πολλοί άνθρωποι ασχολούνται σήμερα με τον διαλογισμό. Φρονείτε ότι η μέθοδος αυτή προσφέρει ένα τρόπο ζωής;

Απάντησις: Υπάρχει πράγματι μεγάλο ενδιαφέρον για τον διαλογισμό, αλλά οι περισσότεροι νομίζουν ότι ο διαλογισμός συνίσταται στην επανάληψη ώρισμένων φράσεων. Αυτό δεν είναι διαλογισμός. Ούτε είναι η υποταγή σε ώρισμένες ιδέες. Ο διαλογισμός είναι πράγματι ένας συνολικός τρόπος ζωής. Είναι η κατανόηση του ζήν. Πάρτε, για παράδειγμα, το πρόβλημα της

Radha Burnier of Adyar

θλίψεως. Τι είναι θλίψις; Πώς μπορεί κανείς να λυτρωθή από αυτήν; Η έμβάθυνσις σε τέτοια έρωτήματα είναι διαλογισμός. Συχνά είναι κανείς σε ρήξι με τον έαυτό του. Ο νοῦς θέλει αυτό, το σώμα θέλει εκείνο. Το σώμα θέλει να ξεπλώση, ο νοῦς θέλει να σηκωθή. Φαίνεται σά να υ-

πάρχουν δύο έαυτοί, σέ μιὰ διελκυστίδα μεταξύ τους. Ποιός είναι ο πραγματικός έαυτός; Ή είναι κάτι άλλο έξω από αυτά τὰ δύο; Αυτό αποτελεί μέρος τού διαλογισμού.

Ε: Πώς μπορούμε νά ξεπεράσωμε τόν φόβο τού θανάτου;

Α: Από τήν εξελικτική άποψη, ο θάνατος είναι κάτι καλό. Αν δέν υπήρχε ο θάνατος τών οργανισμών, δέν θά υπήρχε και αλλαγή τών εξελισσομένων τύπων. Μπορείτε νά φαντασθήτε κάποιον οργανισμό νά υπάρχει για πάντα; Δέν θά υπήρχε αλλαγή για τó καλύτερο. Τó κάθε τί πρέπει νά πεθάνη, για νά μπορέση νά γεννηθή τó καινούργιο. Από τήν προσωπική άποψη φέρομε τὰ φορτία τóσων πραγματίων στη ζωή. Ο θάνατος σαρώνει: τίς πικρίες, τίς μνημίες και ένδεχομένως δίνει μιὰ νέα άφετηρία, μιὰ νέα γέννηση. Τί θαυμάσια! Ο θάνατος δέν υπάρχει πραγματικά. Αυτό τó λέγει ή Θεοσοφία επί αιώνες. Σήμερα οί επιστήμονες λέγουν ότι τó πᾶν είναι ένέργεια, ή όποία δέν εκμηδενίζεται, μεταλλάσσει. Ο οργανισμός πεθαίνει, αλλά ή συνειδητότης πού τόν κατασκεύασε παραμένει και παίρνει νέα μορφή. Όστε δέν πρέπει νά μις τρομάξη ο θάνατος. Όταν τó σώμα πεθαίνει, ή συνειδητότης περνάει σέ μεγαλύτερη και πληρέστερη ζωή.

Ε: Αν ή μετενάρκωσις συνεπάγεται ανάπτυξη, πώς συμβαδίζουντα οί προσωπικότητες και τó περιβάλλον;

Α: Η μετενάρκωσις είναι ο μηχανισμός τής ώριμότητας. Ο-

πως έναι μετεναρκώνεται σέ διάφορα σώματα, έτσι μπορεί ν' αλλαξη και τó περιβάλλον και ή ομάδα λαών και πολιτισμών. Μέση αυτών τών περιστάσεων έπέρχεται ή ώριμότης. Δέν είναι τóσο σημαντικό τó πού θά γεννηθεί καιείς. Η μετενάρκωσις είναι μιὰ ευκαιρία συναντήσεως τής ζωής σέ όποιον τρόπο εκδηλώνεται. Μπορεί νά νιώθωμε μειονεκτίματα για ώρισμένο περιβάλλον, αλλά στην ουσία νά είναι πλεονέκτημα για μις, διότι έτσι θά θρούμε μερικες από τίς άξιες τής ζωής. Αν κυττάξουμε τή ζωή μεγάλων προσώπων, θά δούμε ότι πολλοί από αυτούς αντιμετώπισαν τρομερές δυσκολίες, όμως υπερνίκησαν τó περιβάλλον τους. Επί παραδείγματι, μερικοί έζησαν σέ στρατόπεδα συγκεντρώσεως και έγιναν σκληρότεροι, άλλοι όμως σέ πολύ δυσκολότερες περιστάσεις έμαθαν νά δίνουν άγάπη, νά θυσιάζονται και νά κερδίζουν ειρήνη. Η μετενάρκωσις διδάσκει ότι υπό όλες τίς περιστάσεις είναι δυνατόν νά επιτευχθεί ή ειρήνη.

Ε: Όστόσο είναι δύσκολο νά εξηγηθούν οί άνισότητες τής ζωής, ειδικά μεταξύ τών μικρών παιδιών, π.χ. ο μογγολισμός.

Α: Ναι, φαινομενικώς είναι πολύ σκληρές τέτοιες περιστάσεις, όπως ο έρχομός στόν κόσμο ένός έρέφους με άσθένεια εκ γενετής. Πώς νά εξηγηθούν αυτά με τήν θεωρία ένός δίκαιου και ένδεδίκαιου Θεού. Ένας τέτοιος Θεός δέν θά τó έκανε αυτό σ ένα μικρό παιδί. Αν ή ένάρκωσις ήταν μιὰ μονάχα, δέν θά

ὕπῆρχε ἐξήγησις γιὰ τὴν δικαιοσύνη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἡ μετενάρκωσις ἐξηγεῖ τὶς ἀνισότητες καὶ τὶς φαινομενικὰς ἀδικίες τῆς ζωῆς, γιατί ὅλη ἡ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Θεὸ Νόμο.

E: Γιὰ κείνους ποὺ δοκιμάζουν μεγάλες δυσκολίες στὴν παρούσα ζωὴ, τ' ἀποτελέσματα θὰ εἶναι: τὰ ἴδια, ἀσχέτως τοῦ πῶς ἀντιδρῶν σ' αὐτὰ τὰ προβλήματα;

A: Τὰ ἀποτελέσματα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν στάση μας. Γυρίζομε στὸ Νόμο τοῦ Κάρμα, τὴν ἰσορροπιστικὴν δύναμη στὸ σύμπαν. Ὁ νόμος αὐτὸς δὲν εἶναι κάτι τὸ στατικό. Δὲν μπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι: ὅταν ἡ δύναμις Α ἐλευθεωθῆ, θὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἀποτελεσμα Β, διότι: ὑπαισέρχονται καὶ ἄλλες δυνάμεις. Μποροῦμε λοιπὸν νὰ ποῦμε ὅτι: ἓνα ἄτομον ὑσκιμάζει: μερικὰς δυσκολίες σὲ μιὰ ἐντάρκωση ὡς ἀποτέλεσμα δυνάμεων ποὺ ἐλευθερώθηκαν σὲ προηγούμενες ἐνσαρκώσεις, ὅταν ὅμως προσπαθεῖ νὰ ξεπεράσῃ τὰ προβλήματα κατὰ θετικὸν τρόπο, ἐξαπολύει: νέες δυνάμεις. Καὶ οἱ δυνάμεις: αὐτὲς μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν ὅλη κατάσταση. Τὸ Κάρμα εἶναι: μιὰ σηματομένη δυναμικὴ κίνησις, ὥστε εἶναι φανερό πῶς τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι: τὰ ἴδια, ἀσχέτως τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον κατανοοῦμε τὶς δυσκολίες θὰ κάμῃ τὴν κατάσταση καλύτερη ἢ χειρότερη.

E: Ἡ Μαντάμ Μπλαβάτσκυ εἶπε κάποτε ὅτι: ἡ Θεοσοφία δὲν εἶναι: θρησκεία, ἔχει: ὅμως καὶ θρησκευτικὸ χαρακτήρα. Μπο-

ρεῖτε νὰ το διευκρινήσετε;

A) Ἡ Μαντάμ Μπλαβάτσκυ ἤθελε νὰ πῆ ὅτι: ἡ ἀληθινὴ θρησκεία (κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λατινικῆς λέξεως, ποὺ σημαίνει σύνδεσμος), εἶναι: κάτι ποὺ συνενώνει: τὰ ἀνθρώπινα ὄντα, ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα «ἓνα ἐν ὧσι». Ὅμως οἱ θρησκείες τοῦ κόσμου ποὺ γνωρίζομε, μὲ τὴν θεολογίαν καὶ τὰ δόγματά τους, διαιροῦν τὸν κόσμον. Κάθε θρησκεία ἔχει δικές της δοξασίες καὶ δικές της ιδέες περὶ Θεοῦ. Τὸν Θεὸ ὅμως κανεὶς δὲν τὸν ἐγνώρισε, πλὴν ὀλίγων ποὺ εἶδαν κάποια ἀμυδρὰ ἀκτῖνα μέσῳ ἐσωτερικῆς ἐμπειρίας. Ὁ πολὺς κόσμος ἔχει: περὶ Θεοῦ ιδέες, ποὺ εἶναι: ἀποκυήματα φαντασίας. Ἔτσι λοιπὸν οἱ θρησκείες μὲ τὰ δόγματα, τὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς ἐξουσίες ποὺ ἐπιβάλλουν πίστεις καὶ συγκρούονται μὲ τὶς ἄλλες πίστεις, δημιουργοῦν τὸν χωρισμό. Ἡ ἀληθινὴ θρησκεία δημιουργεῖ αἴσθημα ἀγάπης καὶ ἐνότητας, ἐπίσης καὶ συνεργασίας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ, ἡ Θεοσοφία εἶναι: δύναμις ἐνωτικῆ. Ἄν δὲν εἶναι: δύναμις ἐνωτικῆ, δὲν εἶναι: Θεοσοφία. Ἄν ἦταν ἓνα σύνολο δογματικῶν ιδεῶν, θὰ διαίρουσε. Ἡ Θεοσοφία ὅμως δὲν ἔχει κανένα δόγμα καὶ θέλει: νὰ συνενώσῃ μὲ συμπάθειαν καὶ ἀγάπην τοὺς ἀνθρώπους, ἀδιακρίτως θρησκευτικῶν ἢ ἄλλων διαφορῶν, ὥστε νὰ ἔχουν ἀμοιβαίαν συνεργασία καὶ βότηεια.

E: Ὅλες οἱ θρησκείες διδάσκουν τὴν ἴδια βασικὴ ἀλήθεια, ἢ ὄχι;

A: Ναι, ἂν εἰσχωρήσουμε στὴν καρδιά καὶ τὸν πυρῆνα κάθε

θηρσκείας, θά βρούμε ότι οι ιδρυταί δὲν εἶχαν ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἐγκατάσταση ἰδεολογίας. Ἐλεγαν στοὺς ἀνθρώπους ἀλλάξατε τὸν ἑαυτὸ σας καὶ ἀγαπάτε ἀλλήλους. Αὐτὴ εἶναι ἡ βασικὴ διδασκαλία πάσης θρησκείας.

Ε: Αὐτὸ ὁδηγεῖ στὴν ἀνάγκη νὰ γνωρίσουμε τὸν ἑαυτὸ μας. Νομίζετε ὅτι ἡ Θεοσοφία μπορεῖ νὰ δώσει ἀπάντησι, στὸ πῶς ὁ ἄνθρωπος θά εἶχε ἀληθινὴ ἀντίληψη τοῦ ἑαυτοῦ του;

Α: Μόνον ἓνα ἄτομο πού εἶναι ἐθισμένον νὰ παρατηρῇ τὸν ἑαυτὸ του, νὰ ἐξετάξῃ πῶς λειτουργεῖ καὶ ποιά εἶναι τὰ κίνητρά του, μόνον αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐρώτησι. Νὰ μιλήσετε σ' ἓναν ἐκ γενετῆς τυφλὸ γιὰ τὴν ὁμορφιὰ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, δὲν ἔχει νόημα. Τὸ ἴδιο εἶναι καὶ νὰ μιλήσετε γιὰ τὴν φύση τοῦ Ἐαυτοῦ σ' ἓναν ὁ δόποιος οὐδέποτε στράφηκε πρὸς τὸν ἐντὸς τοῦ κόσμου. Ὅποιος ἐνδοσκοπεῖται, ξέρει ὅτι ἡ ἰδέα περὶ ἀτομικότητος προέρχεται ἀπὸ τὴ σκέψῃ. Ὅσα γνωρίζομε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας εἶναι ἰδέες καὶ ἀναπολήσεις ἀπὸ τὸ παρεθόν. Ἐχομε γεννηθεῖ ἀπὸ ὠρισμένους γονεῖς, πήγαμε σὲ ὠρισμένο σχολεῖο, περάσαμε ὠρισμένα περιστατικά, ἔχομε ὠρισμένες ἀναμνήσεις. Ἄν μπορούσαμε νὰ ἐλευθερωθούμε ἀπὸ ὅλα αὐτά, δὲν θά ἔμεινε τίποτε πού νὰ τὸ ὀνομάσουμε «Ἐαυτὸ». Εἶναι παραδοξὸ πῶς ὅταν ἓνα ἄτομον φθάσῃ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του, δὲν ὑπάρχει: «ἑαυτὸς» πρὸς γνῶσιν. Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ κατανοηθῇ αὐτό, πρέπει νὰ τὸ ζήσῃ κανεὶς. Τὸ ἀτομικὸ αἰσθημα ὑποχωρεῖ σ' ἓνα μεγαλύτερο πού δὲν

ἔχει αἰσθησι χωριστικότητος. Ἡ χωριστικότης εἶν' ἐκείνη πού μᾶς δίνει τὸ αἰσθημα ὑπάρξεως τοῦ ἑαυτοῦ. Ὅταν ἐννοήσῃ κανεὶς ὅτι ὁ ἑαυτὸς δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν σκέψῃ καὶ εἶναι μιὰ αὐταπάτη δημιουργοῦσα τὸ αἰσθημα τῆς χωριστικότητος, τότε ἔχει τὴν ἐμπειρία τῆς οἰκουμενικότητος.

Ε: Στὰ ταξίδια σας θά εἶδατε πολλὴ ἀνησυχία στὸν κόσμον. Βλέπετε καμμία διεξοδο;

Α: Πάντοτε ὑπῆρχαν προβλήματα — θρησκευτικά, οικονομικά, πολιτικά καὶ ἀτομικά, καὶ οἱ λαοὶ προσπαθοῦν νὰ τὰ ἐπιλύσουν ἀλλάζοντας τίς ἐσωτερικὰ συνθήκας. Ξέσπασαν πολλές ἐπαναστάσεις, πού ὠδήγησαν σὲ νέα προβλήματα. Θρησκείες ἀντικαταστάθηκαν ἀπὸ καινούργιες, ἀλλὰ τὸ μῖσος, ἡ ρηξίς καὶ ἡ καταπίεσις ἐξακολούθουν. Ὁ μόνος τρόπος νὰ λύσῃ ὁ ἄνθρωπος τὰ προβλήματα εἶναι ἡ κατανοήσις τοῦ ἑαυτοῦ του. Τότε θά ἐνθαρρύνοντο τὰ ἄτομα νὰ συνεργασθοῦν ἀντὶ νὰ συγχρῶνται, καὶ νὰ βλέπουν ὁ ἓνας τὴν ἀποψῆ τοῦ ἀλλοῦ, ὅποτε θά εἶχαμε καλύτερη προσέγγισι. Παρετε τὰ προβλήματα τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Καὶ στὰ δύο μέρη ὑπάρχει πολὺ μῖσος καὶ καχυποψία, μὲ ἀποτέλεσμα πράξεις βίας. Ἀλλὰ ἡ βία ἐκτρέφει τὴν βία ἀτέλειωτα. Καθῆνας νιώθει δικαιολογημένος στὴ στάσι του καὶ μόνον ἂν ὑπάρξῃ καθολικὴ ἀλλαγὴ, ἂν γίνῃ συνειδησις ὅτι ἡ βία δὲν ὁδηγεῖ σὲ κανένα καλὸ, θά λυθοῦν τὰ προβλήματα. Χρειαζέται μεταβολὴ στὸ ἀντίκρουσμα τῶν προβλημάτων.

ΔΟΛΛΑΡΙΟ — ΣΟΦΙΑ

Είχα προσφάτως ένα περίεργο τηλεφώνημα. Ο καλὸν ἐξήγησε πληροφορίες γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Στοᾶς, ἔδειξε ἐνδιαφέρον καὶ τὸ ἐπόμενο ἐρώτημά του ἦταν: «Πόσο πρέπει νὰ πληρώσω γιὰ νὰ παραστῶ;». Ἐδειξε δὺσπιστος ὅταν τοῦ ἀπήντησα ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ πληρώση τίποτε. «Μά, ὅπου καὶ νὰ πάω, πρέπει νὰ πληρώσω!» Ἀνταλλάξαμε μερικὰ ἀκόμη λόγια καὶ ἡ συνδιάλεξις ἔληξε, χωρὶς ἄλλη συνέχεια. Φαίνεται ὅτι ὁ ἐρωτῶν εἶχε συμπεράνει ὅτι ἡ Θεοσοφία, ἐφόσον δὲν ἔχει τιμολογηθεῖ, δὲν ἀξίζει.

Λίγο ἔχει ἀλλάξει ἡ κατάσταση τὰ τελευταῖα ἑκατὸ ἔτη. Σὲ μιὰ ἐπιστολή του, τὸ 1886, ὁ Οὐίλλιαμ Τζάτς ἔλεγε: «Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι στὴν ἐποχὴ μας ἐφαρμύζουν καὶ στὰ πνευματικὰ πράγματα ἐμπορικὰ κριτήρια».

Τὸ γενικὸ κοινὸν χρειάζεται ἐρεθισμὸ καὶ τείνει ν' ἀποφεύγη κάθε τι ποὺ ἀπαιτεῖ ἀτομικὴ προσπάθεια. Ἐξ ἄλλου, σὲ μιὰ ὑλιστικὴ κοινωνία θεωρεῖται δεδομένον ὅτι τίποτε ἀξίον λόγου δὲν προσφέρεται δωρεάν.

Ὅταν πρωτοεμφανίσθηκε ἡ Θεοσοφία κατὰ τὸν προηγούμενον αἰῶνα, γιὰ νὰ προσφέρῃ φῶς στοὺς ἐρευνητὰς τῆς πνευματικῆς ἀτραποῦ, ἐμφανίσθηκαν καὶ διάφοροι τσαρλατάνοι. Σ' ἓνα ἄρθρο τῆς, Ἰανουάριου τοῦ 1889, ἡ Μπλαβάτσου περιέγραψε τὴν κατάσταση μὲ τὴν λέξη «Δολλάριο — Σοφία». Διέστρεφαν τὰ θεοσοφικὰ κείμενα, ἔδρυναν σχολὰς μαγείας, ἐνεφανίζοντο μὲ ποιμῶ-

δη ὀνόματα καὶ κατεχρῶντο τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης γιὰ νὰ προσπορισθοῦν χρήματα.

Καὶ σήμερα δὲν εἶναι μικρὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοχειροτονημένων «Διδασκάλων», ποὺ διαφημίζονται στὶς λαϊκὲς ἐφημερίδες. Τὸ τραγικὸ εἶναι ὅτι ἄνθρωποι φαινομενικῶς λογικοὶ πέφτουν θύματα ἐνδὸς τόσο γελοίου τσαρλατανισμοῦ.

Στὸ ἴδιο ἄρθρο τῆς, ἡ Μπλαβάτσου ἔλεγε: Ἡ ἀληθινὴ ἀπόκρυφη γνῶσις δὲν ἀγοράζεται. Καὶ σὲ ὄσους ἰσχυρίζονται ὅτι ἔχουν νὰ διδάξουν κάτι, γιὰ τὸ ὅποῖον ζητοῦν χρήματα, ταιριάζει ἡ ἀπάντησις ποὺ ἔδωσε ὁ Πέτρος στὸν Σίμωνα τὸν μάγο. Ὅπως μᾶς πληροφοροῦν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (8.9—20), ὁ μάγος ἐκεῖνος, βλέποντας ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἔδιδαν πνεῦμα ἅγιον στοὺς βαπτιζομένους δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, προσέφερε χρήματα λέγοντας: «Δώστε καὶ σὲ μένα τὴν ἐξουσία νὰ λαμβάνω τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὅποιος θὰ τοῦ ἐπιθέσῃ τὸ χέρι μου», ὅποτε ὁ Πέτρος τοῦ ἀπήντησε: «Χάσου καὶ σὺ καὶ τὰ χρήματά σου (τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν) ποὺ νόμισες ὅτι ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ ἀποκτάται διὰ χρημάτων». Ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ χρήματα εἶναι μαῦροι μάγοι ἢ ἀπατεῶνες. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο μάθημα, ποὺ ἔχω νὰ δώσω στοὺς ἀναγνώστες μου γιὰ τὸ 1889» — κατέληγε ἡ Μπλαβάτσου.

Ἐνα μάθημα χρειάζουμένο καὶ γιὰ τὸ 1979.

Δ.Δ.

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ
The Canadian Theosophist)

Ὁ Ἄνθρωπος, Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου

Τοῦ Sri Madhava Ashish

Πῶς οἱ ψυχές γεννιούνται ἀρσενικῆς ἢ θηλυκῆς;

— Οἱ ψυχές, τέκνον μου ὦρε, εἶναι ἴδιες καὶ ἴσες στὸν χῶρο ὅπου ὁ Πλάστης τὶς ἐσχημάτισε. Δὲν διακρίνονται σὲ ἀρσενικῆς ἢ θηλυκῆς. Ἡ διακρίσις ὑπάρχει μονάχα στὰ σῶματα καὶ ὄχι στὰ σωματοποιημένα ὄντα.

Ἐρμῆς Τρισμέγιστος
(Ἡ παρθένος τοῦ κόσμου)

Ἐρώτησις (Α. Σίνετ): Ὑπάρχει οὐσιώδης πνευματικὴ διαφορά μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἢ τὸ φύλον εἶναι ζήτημα συμπτώσεως;

Ἀπάντησις (Διδασκάλου Κ. Χ.): Ζήτημα συμπτώσεως, ὅπως εἶπες. Γενικῶς εἶναι μιὰ δυνατοῦς ἐπιρραζόμενη ἀπὸ τὸ ἀτομικὸ Κάρμα — τὶς ἠθικὰς ιδιότητες, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ πεπραγμένα τῆς προηγουμένης ζωῆς.

Ἐπιστολαὶ τῶν Διδασκάλων

Ἡ Γυναίκα ἔχει ὅπως καὶ ὁ Ἄνδρας τὶς ἴδιες δυνατότητες γὰρ φθάσῃ στὸ ὕψος τοῦ Μαθητοῦ. Ἄν δὲν ἐπιτυγχάνῃ σ' αὐτὴ τὴν κατεύθυνση στὴν Εὐρώπῃ εἶναι ἀπλούστατα ἐξ αἰτίας τῆς μορφώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς προκαταλήψεως, πὺθ θέλει τὴν γυναίκα ὑποδεέστερη. Ἡ προκαταλήψις αὐτὴ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν Ἑβραϊκὴ Βίβλο.

Ἐλενα Π. Μπλαβατσκι

Οὐκ ἔν: Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἑλληγ, οὐκ ἔν: δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔν: ἄρσεν καὶ θήλυ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἕσπε ἔν Χρι-

στῶ.

Πρὸς Γαλάτας, 3, 28

Ὑπάρχουν δύο εἶδη Πνεύματος, ἓνα ἐμφυτον σὲ ἀρσενικῆς μορφῆς καὶ ἄλλο ἐμφυτον σὲ θηλυκῆς μορφῆς. Διακρίνομε τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀπὸ τὶς διαφορὰς τῶν φυσικῶν μορφῶν. Στὸ Πνεῦμα διαφορὰ δὲν ὑπάρχει.

Sri Madhava Ashish
Man, Son of Man

Ὁ Ἐσωτερισμὸς ἀγνοεῖ τὰ φύλα. Ἡ Ὑψίστη Θεότης δὲν ἔχει φύλον, οὔτε καὶ πρόσωπον. Στὶς πρῶτες ἐκδηλώσεις τῶν ὄντων, οὐρανίων καὶ γῆινων ἐξ ἴσου, θαμνηδὸν εἶναι ἀνδρόγυνα καὶ τελικὰ ξεχωρίζου σὲ διαφορικῶν φύλων.

Ε. Μπλαβατσκι

Μυστικὴ Διδασκαλία, I, σημ. 136

Μὰ τελευταία λέξις — προσέξτε, παρακαλῶ: Τὸ ἐισαρχοῦμενον Ἐγὼ δὲν εἶναι ποτὲ ἀρσενικὸ ἢ θηλυκὸ. Ὁ Ἄνδρας σ' εἶνα σῶμα μπορεῖ γὰρ ἐπανέλθῃ ὡς γυναίκα στὸ ἐπόμενον. Τὸ θέμα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἄθροισμα καρμικῶν τάσεων.

G. de Purucker
The Dialogues

Ὁ Κύριος ἐρωτηθεὶς πότε θὰ ἐλθῇ ἡ βασιλεία Του, εἶπεν: Ὅταν τὰ δύο γίνουσι ἓνα, τὸ ἐκτὸς ὡς τὸ ἐντὸς καὶ τὸ Ἄρρεν ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Θήλεος, ὥστε γὰρ μὴ ὑπάρχῃ ἄρρεν ἢ θήλυ. (Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θωμᾶ).

Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς
Στρωματίς, III, 13

Ὁ Νοῦς εἶναι τῆς ψυχῆς ἡ ἐκδήλωση στὸν κόσμο τῆς ὕλης. Ἐκεῖ, ἐκδηλώνεται γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς ψυχῆς.

Ἄντι ΜΠΕΖΑΝΤ

ΤΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σημειώσεις Χρ. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΕΩΝ

Ξάνθος - Φλάβιος Ἀπελλίνος: Ποιητική σύνθεση,
Τάκη Σιωμόπουλου, Ἰωάννινα 1978

Ὁ κεντυρίων Ξάνθος - Φλάβιος, ἀπὸ τῆ γενιᾶ τῶν Ἀπελλίνων τοῦ Ἰάραντος, ἀξιωματικός τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ στὸν δεῦτερον χριστιανικὸν αἰῶνα, ἔπειτα ἀπὸ δεκα-τρεις αἰῶνες, μετενσαρκιώθηκε στὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο Παλαιολόγο καὶ ἄφησε τὴν «στερνὴ» πνοή του (γιὰ δεῦτερη — μόνον; — φορά) στὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χαράζοντας «τῆς μοίρας μας τὸν στέρεο δρόμο», τὸν δρόμο τοῦ Ἑλληνο-Χριστιανισμοῦ. Προηγουμένως, εἶχε κι' αὐτὸς παρακολουθήσει τὴν διαδρομὴ τῶν θρησκευτικῶν πίστειν. Καὶ ὁ συγγραφεύς, μὲ αὐτὸ τὸ εὐρηματικὸ παραμῦθι του, μᾶς καλεῖ νὰ παρακολουθήσουμε κι' ἐμεῖς τὴν ἴδια διαδρομὴ, μὲ μιὰ ἀθάνατη φρεσκάδα.

Καὶ ἀρχίζει μὲ τὴν περιγραφὴ τῆς θρησκευτικῆς ἀτμοσφαιρας ἀνάμεσα στὸ στρατό. Αὐτὸς ὁ Ἕλληγ (ποῦ ἦταν Ἀπελλίνος, ὁπαδὸς τοῦ αἰρεσιάρχου Ἀπελλοῦ ἢ πιστὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, γνωστοῦ στὸν διαλεκτικὸ τύπο καὶ ὡς Ἀπέλλωνος; — ποιὸς ξέρει!) — ἔχει στὴ διοίκησή του «μίλιτες» ποικίλους, ἀπὸ διάφορους λαοὺς καὶ θρησκείες:

Ἀδιάφορος τοὺς μίλιτες του ἀκούει
κι' ἀδιάφορος μαθαίνει τις θρησκείες.

— «Τὸ ἱερό μας ζῶο εἶναι ὁ Ταῦρος
τὸ αἷμα του κ' ἡ σάρκα του εἶν' ὁ Μίθρας»

— «Εἶν' ὁ ἀμνὸς τὸ ζῶο τοῦ Χριστοῦ μας
ἀλλ' εἶναι μόνο σύμβολο, τί Εκείνος
μονάχα τὴν ἀναιμακτὴ θυσία
μᾶς ἄφησε τὴν ἐντολὴ νὰ κοινοῦμε».

— «Τῆς Ἰσιδας εἶναι μεγάλ' ἡ χάρη,
τῆς σεβαστῆς θεᾶς τί λέτε τώρα!
Ἡ βούκερως εἶναι τοῦ κόσμου ἡ μάνα».

Κάποια «σύνθεση πνευματικῆ» τῶν ἀρχαίων λατρειῶν προσδο-

κᾶ ὁ κόσμος. Θὰ εἶναι ὁ Χριστιανισμός; Ἄλλὰ κυκλοφοροῦν φήμες τρομερές... Ὁ ἴδιος ἐπισκέπτεται ἓνα σπήλαιον Χριστιανῶν καὶ βλέποντας τὴν εἰκόνα τῆς κεφαλῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, κυριεύεται ἀπὸ ρίγος. «Σκοτώνουν οἱ Χριστιανοὶ λοιπόν; Νεκροὺς πιστεύουν; Τοὺς βασανίζουν καὶ τὸ αἷμα πίνουν;». Ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἀποδίδει τὴν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν κατηγορίαν τῶν ἐθνικῶν, πού καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀργότερα θὰ τὴν στρέψουν — ὀλοδίδεις! — ἐναντίον ἄλλων...

Ὁ ἥρωὸς τῆς ποιητικῆς συνθέσεως θὰ περιοδεύσει σὲ ἄλλες χώρες καὶ θὰ γνωρίσῃ τὰ Μυστήρια τῆς Περσεφόνης καὶ τῆς Ἰσιδος, θὰ περάσῃ καὶ ἀπὸ τὴν σχολὴν τοῦ Πυθαγόρα, γιὰ νὰ γίνῃ, στὸ τέλος, Χριστιανὸς (ἀπὸ τὴν Χριστιανὴν Ῥωμαία γυναῖκα του) καὶ νὰ πεθάνῃ γιὰ πρώτη (;) φορά στὴν Καππαδοκία. Στὴν περιοδείαν αὐτὴν, θὰ μᾶς δώσῃ ὁ συγγραφεὺς μερικὰ στοιχεῖα τῆς μυστικῆς ἐνότητος μὲ τὰ Ἐλευσίνια χορικά (Ἰὼ—Ἰαὼ—Ἰαχῶ, Ἰακχε, Γιάκχε, Γιαχδὲ) καὶ τὸν Πυθαγόρειον Ἀριθμὸν (τὸ Ἔν, πού ἀπολυτρώνει ἀπὸ τοὺς ἀνθρωποπλασμένους προσωπικούς θεούς). Θὰ μᾶς περάσῃ ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἄντρα τῶν καλογήρων, πού ὑπεστήριξαν ὅτι, γιὰ τὴν ὁμοίωσιν τῶν Χριστιανικῶν ἐθίμων μὲ τὰ πολὺ ἀρχαιότερα ἐθνικά, δράστης εἶναι ὁ διάβολος, ὁ ὁποῖος (ἄκουσον! ἄκουσον!), γνωρίζοντας ὅτι θὰ ἐρχόταν ὁ Χριστὸς καὶ τί θὰ ἦταν ἡ δογματικὴ καὶ ἡ λατρεία του, ἔκαμε τοὺς ἐθνικούς νὰ τὰ προ-μυμηθοῦν! Δεχόμενος ὁ συγγραφεὺς αὐτὴν τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν καλογήρων, τοὺς κατηγορεῖ γιὰ κάτι χειρότερον, πού θὰ ἔκαναν αὐτοὶ εἰς βάρος τῆς θρησκείας τοῦ Ναζωραίου. Εἶναι τὸ «Φίδι»:

Στὸ δρόμον τοῦ τοῦ φίδι κάποιον ἡμέραν
τυλίχθηκε στὰ πόδια του.

— «Ἐγώεμαι

πού τὰ μυστήρια δίδαξα παρόμοια
μὲ τὰ δικά σας στοὺς εἰδωλολάτρεις
γιὰ πειρασμὸν καὶ πλάνη ἀνάμεσά σας.
Πάλιν θὰ κυβερνήσω μὲ τὸ Δόγμα,
Παίζοντας μὲ τὴν λέξιν γιὰ τὴν λέξιν,
τῶν ποντικῶν τὴν στρατιάν θὰ μᾶσω,
τὸ Ἱερὸ Βιβλίον νὰ ροκανίσω.
Λειτουργικὴν κορώναν θὰ φορέσω,
γιὰ ν' ἀφορίσω καὶ νὰ σᾶς παιδέψω...

Θὰ μᾶς ξαναμιλήσῃ γιὰ τὸ Δόγμα ὁ συγγραφεὺς, γιὰ τὴν παραμυθίαν τῆς Ἀλώσεως:

Σφουρίζῃ φοβερὸν φίδιν τὸ Μίσος
σὲ σκῆτες σὲ μετόχια, μέσ' στὴν χώρα...
Κορώναν φοβερὴν φορεῖ τὸ Δόγμα...

Μετὰ τὸ δῶμα τοῦ «διαμελισμοῦ τοῦ χιτῶνος τοῦ Κυρίου», ἀπὸ τὰ ἐν ὄνοματι τοῦ Χριστοῦ δόγματα, ἡ τραγωδία τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ...

Με τήν ποιητική μετενσάρκωση τοῦ Ξάνθου - Φλάδιου, ὁ συγγραφεὺς θέλει νὰ κηρύξη τήν ἀνάγκη — πιά!... — τοῦ Οἴκουμουσιμοῦ.

Καί κάτι πιό πολύ, πιό ὑψηλό, πιό ἀπέραντο: Τήν πάλη γιά τὸ Φῶς! Στόν «Μυστικό ὕμνο», πού κλείνει τήν ποιητική σύνθεση, σ' ἓνα πανθεϊστικό πλαίσιο, καλεῖ γιά τήν αἰώνια, τήν ἀτέλειωτη — ἀλλά καί μοναχική — πάλη:

Πάλευε μέ τήν πέτρα,
πάλευε μέ τή θάλασσα,
πάλευε μέ τόν ἄνεμο
καί μέ τὸ φῶς.

Εἶσαι καί σὺ μιὰ πέτρα,
εἶσαι καί σὺ μιὰ θάλασσα,
εἶσαι ἄνεμος καί φῶς,
τετράχορδη κιθάρα,
μουσική ψυχή!

Κί' ἀντίγνωση κι' ἀντίφωνη:
Σκότος καί φῶς,
'Ανατολή καί Δύση

Μοναχικέ, νυχτερινέ διαβάτη...

Στάλα τῆς ὠκεάνιας ψυχῆς τοῦ κόσμου,
τοῦ κόσμου ἡ ὄψη δείχεται σ' ἑσένα.
Καθρέφτης του εἶσαι—ἀλίμονο ἂν θολώσεις...

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΩΡΕΣ, ποιήματα, Ρίτας Μηλιώρη 'Ιωλκὸς 1978

«Σύνθετες» πρέπει νὰ εἶναι οἱ ὠρες τῆς ποιητικῆς ἀνάμεσα στίς μνημεις τῆς Ἰωνίας καί τὰ τωρινά διώματα.

Δέν ξεχνᾷ τὰ μεγάλα ἐλληνικά χῶματα, πάνω στὰ ὅποια ἡ ὀργή τῶν θεῶν ἔστησε «τοῦ Πορθητή τὸ φλάμπουρο», καί ἀπὸ τίς «ἀνεπούλωτες πληγές» καί «τίς σοφές τῶν πεθαμένων συμβουλές» ὑψώνει σῆμα κινδύνου γιά τίς τωρινές καί μελλούμενες γενιές... Τὸ σαθρὸ γεφυράκι τοῦ ποταμοῦ

Μέλτος ἀχιθοδιαγράφεται: στὸ ἐπώνυμο ποίημα καί τὸ νερό του τὸ ἀκούμε νὰ γαργαρίζει... Πόνος καί νοσταλγία, πόνος καί φόβος...

Ἡ μεγάλη καί ἀθάνατη καταβολή τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκφράζεται σέ δυὸ κυρίως ποιήματα: Τὸν «Ἰουλιανὸ τὸν παραβάτη» («μὴ τὸν ἔυπνᾶτε, μὴ, τὸν πληγωμένον Αὐτοκράτορα»), πού ἦταν μᾶλλον ἓνας «διάττοντας ἀστέρας, πού γίνηκε στάχτη» καί στὸ «Ναὸ τοῦ Ἐπικούριου Ἀπόλλωνα», ὁ-

που συνταυτίζονται: δύο θαύματα:

Ἄγριολούλουδα σοφὰ
καὶ πέτρες λυπημένες.
τὰ πεύκα τὰ σεμνόπρεπα
τυλίγουν τὶς κολόνες
τοῦ Ἐπικούριου τοῦ Ἀπόλλωνα,
μέσα στὴ σιωπῇ,
σιωπῇ γεμάτῃ στοχασμό,
σιωπῇ γεμάτῃ πάθος,
σιωπῇ ποὺ εἶναι ὕμνητῆς
στὴ δόξα τοῦ ἀνθρώπου·
τῆς Φιγαλείας ἀφιέρωμα
στὸ θαῦμα τοῦ Ἀπόλλωνα
ἓνα ἄλλο θαῦμα ὁ ναὸς
ἀπ' τοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδιά βγαλ-
μένο·
πίστη ποὺ εἶσαι τοῦ Θεοῦ ἢ φωνή,
τοῦ φωτὸς ἀχτίδες...

Ἀξιοσημείωτα εἶναι καὶ τὰ
ποιήματα «Ἐγώ», «Πίστη» καὶ
«Ἀνάπαυση», ποὺ πηγάζουν ἀπὸ
τὴν γνωστὴ μὲ τὶς προηγούμενες
ἐργασίες ἐσωτερικὴ διάθεση τῆς
ποιητριάς. Θὰ μοῦ συγχωρηθῇ
νὰ τὰ μεταφέρω σὰν ὑπερούσιο
ἀντίδωρο:

ΕΓΩ

Ἐπὶ ἔτη καὶ ἔτη φωτὸς
διέτρεχα τοὺς αἰθέρες,
ἀσήμαντο μόριο ἐγώ,
γιὰ νὰ πέσω σταγόνα βροχῆ
πάνω ἀπὸ τὸ σύννεφο·
χρῶμα πορφυρὸ τῆς φωτιάς,
ξανθὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
λευκὴ σιωπῇ τοῦ χιονιοῦ.
Ἔχω τὴν καρδιά γιὰ ν' ἀγαπῶ·
τὶς νύχτες παρακολουθῶ
τὴ μυστικὴ πορεία τῶν ἀστρῶν·
καίει τὴν καρδιά μου φωτιά,
μὰ ξεπερνώντας τὴν περιπλάνηση
τὸ φόβο μπροστὰ στὸ ἄγνωστο
ὕψωνω τὴ φωνή μου
καὶ τραγουδῶ.

ΠΙΣΤΗ

Κράτησε τὸν Οὐρανὸ
μέσα στὶς ἀδειες σου τὶς φούχτες·
εἶναι τὸσον εὐκολόν,
ὅταν μπορῆς νὰ πιστέψεις.

ΑΝΑΠΑΥΣΗ

Θάρθει μιὰ τρυφερὴ στιγμή,
καὶ θὰ βρεθοῦμε μέσα
σ' ἓνα γαλάζιο ὄνειρο·
ἢ λύπη θ' ἀκίνητεῖ
πάνω στὶς κορφές τῶν κυπαρισσιῶν
καὶ τὸν μεγάλον κάτασπρο οὐρανὸ.
Θάνατι ἢ ἀνάπαυση
ὅπου μᾶς ὑποσχέθηκε ὁ Θεός,
τότε ποὺ σπέρναμε ζωὴ
καὶ ὅλες οἱ μυστικὲς φωνές
σιγὰ - σιγὰ μουρμούριζαν τρα-
γούδια.

Τολμῶ νὰ θεωρήσω αὐτὰ τὰ
ποιήματα σὰν ἓνα συνδεδεμένο
τρίπτυχο πνευματικῆς ἐλευθερίας.
Ἡ «περιπλάνηση» ποὺ πρέπει νὰ
ξεπεράσῃ ὁ ἄνθρωπος, θὰ εἶναι
ὁ κόσμος τοῦ Ἐγώ, γιὰ τὴ συνάν-
τηση τοῦ Παντός. Τὸν Οὐρανὸ θὰ
τὸν κρατήσῃ στὰ χέρια του ἔχον-
τας τὴν ψυχὴ του ἄδεια ἀπὸ κα-
τεστημένα καὶ ἀντιμαχόμενα δό-
γματα. Καὶ θὰ πορευτῇ πρὸς τὴν
Ἀνάπαυση — τόσο ὁμορφα ζω-
γραφισμένη — ποὺ μπορεῖ νὰ
ἔλθῃ καὶ τώρα, κατὰ τὸν πνευμα-
τικώτατον Ἰωάννην (4. 21). Ἔρ-
χεται ὦρα καὶ νῦν ἐστὶ...

ΚΡΙΝΑ ΚΙ' ΑΣΤΕΡΙΑ
ποιήματα Αἰκατερίνης
Τσόπελα, Ἀθήνα 1978

Στὴ χέρσα γῆ τοῦ μίσους
σπόρους ἀγάπης νὰ φυτέψω προσ-
παθῶ
καὶ μ' ἐγκαρτέρηση προσμένω
νὰ ξεπροβάλλει θλαστάρι τρυφερό.
Μὰ πρὶν προφτάσει ὁ θλαστός
ἀπὸ τὴ φύτρα του νὰ θυγῇ
τ' ἀγκάθια πλέκουν γύρω του
θανάτου φυλακὴ.

Ἡ ποιήτρια περιγράφει, μὲ
χρώματα μελανὰ, τὴν πραγματι-

κόσμητα του κόσμου σήμερα (μέ την μόλυνση του περιβάλλοντος, με την πλησιονή του μίσους, με την πορεία προς ένα πόλεμο αφανισμού και, πρό παντός, στην ζωή την καθημερινή, με τους ανθρώπους τόσο ξένους μεταξύ τους, τόσο σκληρούς, τόσο φτωχούς και τόσο άδειους), αλλά δεν απελπίζεται. Και δραματίζεται, κάτι ιδεατά νησιά, τὰ «Νησιά από κρίνα», όπου:

Μαγνητικά πεδία στους πλανημένους
που διφυούν για τή Μία Αλήθεια
ἀκίνητα, ἀναλλοίωτα σ' όλες τις
ἐποχές
ἀντανακλούν τον κόσμο τ' Ουρανού
πάνω στη Γῆ,
κατεβαζουν τόν Ουρανό ἐδώ στη Γῆ
τ' Ἀστέρια μέσ τὰ Κρίνα
κ' ἐνώνουν τόν ἄνθρωπο με τὸ Θεό.

Αὐτή ἡ θεμελιώδης φιλοσοφία
ξετυλίγεται σέ μιὰ σειρά ποιη-
μάτων, πού ἔχουν τὸ χάρισμα τῆς
ἀνθρώπινης θαλπωρῆς καὶ τῆς
ψυχικῆς ἀπλότητος, γιὰ τὴν καλ-
λιέργεια τῆς «μῆς ἀλήθειας», ὁ-
χι ἄλλης ἀπὸ τὴν ὑπερνίκηση
τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἐλευθέρωσή
του ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες τῶν παθῶν.

Λευτεριά!
Λευτεριά Θεία!
Λευτεριά ἀπὸ πάθ
τοῦ ἐγωισμοῦ ἀλυσίδες
τὰ φριχτὰ ἐλαττώματα, τὸν κακὸ
ἑαυτό.

Με τὴ νότα αὐτῆ
τῆς ἀγνοίας πνίγει ὁ θορυβὸς
Κι εἶναι τὸ πολυμορφο τραγούδι
οὐράνιες ἀνταύγειες
ἀπὸ μονόπετρο τ' Ουρανοῦ δαχτυ-
λίδι

που ζητᾶς νὰ φορέση ἡ Γῆ.
Καὶ ἀνηχεί
πότε σὰν αἰνίγμα, σὰν σέ μαγνάδι
μέσ στὰ πέπλα τῆς Ἰσίδος

πότε με λόγια ἀπλά
μαργαριτάρι κρυμμένο
πού ἀπ' τὸ σκληρὸ ἐρμητικὸ κοχύλι
λευτέρωσες.

ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ, ποιήμα- τα Διονύση Β. Κουλεν- τιανοῦ, Κορυδαλλὸς 1979.

Ἐνάντια σέ ἐλαφρά, μὰ καὶ
χαριτωμένα ποιητικὰ «στιγμιότυ-
πα» ἀπὸ τὴν ζωὴ, ἡ παιμπουσία
τῆς Ἰδίας τῆς Ζωῆς (μὲ κεφαλαίο
Ζ), ἀναδεικνύεται ἀπαλὰ καὶ ἤ-
συχα. Γνωστὸς ὁ ποιητὴς ἀπὸ τὶς
παλαιότερες προσφορὲς του γιὰ
τὴν ἐσωτερικὴ του διάθεση, αὐ-
τῇ τῇ φορὰ μὲ μεγαλύτερη ὀρι-
μότητα προβάλλει τὸ χρέος τοῦ
ἄνθρωπου νὰ δεχθῆ τὸν ἄλλον
ἄνθρωπο σὰν ἀδελφὸ, μὲ τὴν
συνειδητοποίηση τῆς μόνιμης ἀλ-
λαγῆς, πού εἶναι πραγματικὴ,
γιὰτὶ τελεσιουργεῖται ἐντὸς μας
καὶ εἶναι δική μας.

«Μέσα στὰ σπίτια μας κρύβο-
με τὸν πόλεμο» («Ὁ πόλεμος»),
ἓναν πόλεμο πού διεξάγεται πάν-
τοτε καὶ παντοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ
καὶ τὸν τόπο τῆς Τροίας. Στὸ
«Μεγάλο Πρέπει» μᾶς λέγει, ὅτι
τὸ μῖσος ἔχει θροναστῆ μέσα στὶς
καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων, ἅρα ἐκεῖ
πρέπει νὰ τὸ πολεμήσωμε, «σὰν
τοὺς παλιούς ἐκείνους Ἑλλη-
νες τῶν Πλαταιῶν, ἢ καὶ τῆς
Πίνδου τοὺς νεώτερους», γιὰ μιὰ
προέλαση τῆς ἀγάπης. «Πρέπει
κανεὶς νὰ μάχεται γιὰ τὴν ἀγά-
πη». Καί, ἂν ὁ πόλεμος εἶναι με-
γάλος καὶ δύσκολος, οἱ μάχες εἶ-
ναι καὶ μικρὲς καὶ εὐκόλες, πού
τὸν συνθέτουν. Σ' αὐτὲς τὶς μι-
κρὲς, ἔστω, ἀλλὰ σημαντικὲς μά-

χες, ὁ ἄνθρωπος καλεῖται, στὸ
«Μονάχα ὁ ἄνθρωπος», στὴ μάχη
τοῦ ἑαυτοῦ του, τὴ μοναχική, χω-
ρὶς ἐπανάπαυση σὲ τρίτους:

Μονάχα ὁ ἄνθρωπος λυτρῶνει
τὸν ἄνθρωπο.. σὰν θέλει,
Μὲ μιά του λέξη, μ' ἕνα χαμογέλιο,
μὲ μιά φετούλα ψωμί, λίγο κρασί..
Μονάχα ὁ ἄνθρωπος...

Οἱ ἅγιοι.. σ' ἀκοῦν, μὰ δὲν μι-
λοῦνε,
θωρακισμένοι στὶς κορνίζες τους.
Κι ὁ οὐρανός, γιομάτος μαύρα σύν-
νεφα...

Φοβάμαι πὼς θὰ βρέξει...
Μονάχα ὁ ἄνθρωπος.. Ποτέ σου,
ἀδελφέ μου, μὴν τ' ἀρνηθεῖς
τὸ χέρι σου τ' ἀνθρώπου..

Καὶ «Μόνο τότε» (κατὰ τὸ ὁ-
μότιπλο ποίημα), ὅταν ὁ ἄνθρω-
πος θὰ ἔχη γυμνωθεῖ ἀπὸ τὰ λο-
γῆς «μέταλλα» καὶ ἀπὸ τὶς ψυ-
χικὲς ἐπενδύσεις των, «φθόνους
καὶ ἔχθρητες», τότε θὰ νιώσῃ
ἐλεύθερος «σὰν τὸν ἄνεμο, σὰν
τὸ πουλί, σὰν τὸ τραγούδι: τῶν
γκριζογάλανων κυμάτων» καί,
φυσιολογικά, ἀδελφός πρὸς κάθε
ἄνθρωπο καὶ κάθε σπίτι, καὶ δι-
κό του.

.*

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΤΑΜΙ,
ποιήματα Ἀντιγόνης Γαλανά-
κη - Βουρλέκη, Ἀθήνα 1978.

Μιά «ζεστή καλοκαιριάτικη
βραδυά»—μιά «πανθειεῖστική βρα-
δυά» κατὰ τὴν ποιήτρια — πού
«τοῦ ἀηδονιοῦ τὸ τραγούδι καὶ
τῆς σαύρας τὸ περπάτημα» καὶ
κάθε θόουδος χάνονται σὲ μιά τέ-
λεια γαλήνη, μεταρσιώνεται ἡ ὕ-
παρξη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐρω-

τεύεται τὸ σύμπαν. Μιά τέτοια
στιγμὴ, ἢ ποιήτρια συνιστᾷ:

Πάντα ν' ἀναζητᾷς π' ἄλλο πρόσωπο
τῆς ζωῆς σου, κείνο πού ὄλο θυ-
θίζεται
περισσότερο σ' ἕνα παρελθὸν νωπὸ
πάντα κι ὄλα τὰ πλοῦτη καὶ τ' ἀ-
γαθὰ

τῆς γῆς χωρὶς ἐκεῖνο
νὰ μὴ θαραίνουε κι ἄνευ ἀξίας
δείγματα νᾶναι στὴ ζωὴ σου
καὶ νοσταλγὸς ἐσὺ, ὄραματιστῆς
ὄνειρικός πάντα, κείνο τὸ πρῶτο
πρόσωπο ν' ἀναζητᾷς!

Ποιὸ νᾶναι αὐτὸ τὸ «ἄλλο»
πρόσωπο; Ποιὸ μπορεῖ νᾶναι τόσο
ἀνεκτίμητο — καὶ μηδαμινὰ ὄλα
τὰ ἄλλα — πλὴν ἀπὸ τὸ πρόσωπο
τῆς ψυχῆς;

Δὲν ξέρω. Ἴσως. Νιώθω κάτι
τέτοιο, γιατί ἡ ψυχὴ διαδραματί-
ζει: σημαντικὸ καὶ ἐκτεταμένο
ρόλο σ' αὐτὴ τὴ συλλογὴ τῆς φί-
λης τοῦ περιοδικοῦ μας ποιητρί-
ας, γνωστῆς, ἄλλως τε, γιὰ τὶς
μεταφυσικὲς τῆς ἀνατάσεις. Εἶ-
ναι ἕνας ρόλος ἀναζητήσεως, δι-
χως δογματισμοὺς καὶ κηρύγμα-
τα περαιωμένων ἀπόψεων. Στὴν
«Αὐτοψία» θὰ διερωτηθῇ:

Ποῦ κρύβεσαι ψυχὴ, ποῦ ἔλλο-
χεύεις;

Κι ἄξαφνο παντοδύναμη τὸ σῶμα
καταποντίζεις,
Κύριος κι ὁδηγός του γίνεσαι
τὶς πράξεις του καταμαρτυρεῖς
καὶ τ' ἀναβάφτισμά του φροντίζεις
γιὰ τὴν αἰώνια εὐτυχία του!
Σπίθα ἀθέατη, κόκκος ράδιου
κι ἀνύπαρκτη σὰν ὄργανο
τοῦ σώματος...
Κι' ὅμως, ἐσὺ τὸ διαφεντεύεις
κι' ἐσὺ στὴν ἄβυσσο τὸ πετᾷς!
Τιτάνας καὶ ράκος τὸ σῶμα
κατὰ τὴ θέλησή σου...
Καὶ κείνο μάχεται νὰ ἰσορροπήσει
καὶ στὶς τεράστιες δυνάμεις
νὰ προσαρμοστεῖ!

πού κρύβεσαι ψυχή μου, χωρίς
υποψία τοππου στο σώμα να κατέ-
χεις;

Τὸ ἴδιον ἐρώτημα σὲ ἄλλες γό-
τες, στὸ «Ὅνειρο»:

Ὅνειρο! Ὅνειρο δίχως μορφή, πού
ποτέ
δὲ θὰ μπορέσεις νὰ πάρεις μορφή,
ἔτσι
καθὼς πολυχρῶμη πεταλούδα τῶν
πάντων

ἄπτεσαι...
Σὲ ποιά πελαγή κῆμα γίνεσαι,
Σὲ ποιά βουνὰ ορειθατεῖς,
Κι' ἐδῶ μέσα στὸ σῶμα, ἐδρα σου
καὶ πανίσχυρος πυρήνας ἡ ψυχή,
γιὰ νὰ τοξεύει ἀπ' τὰ βαθθ της
σ' ἀνατολή καὶ δύση, τίς πολυχρῶ-
μες
πεταλούδες της..

Καὶ τὸ ἐρώτημα στὴ διαπα-
σῶν, μετὰ τὸ «Τί ἔγινες»:

Φθαρτὸ τὸ σῶμα, μέσα στὴ γῆ ἀπο-
θεμένο,
νεκρὸ, ἕνα νὰ γίνεῖ πάλι μ' αὐτὴ,
στην προτερη ἔνωσή τους ξαναγύ-
ρισε...
Μὰ ἐσύ ψυχούλα πουδινες ζωὴ στὸ
σῶμα,
τί γίνεσαι; Τάχα νὰ ζεῖς ἐδῶ πάνω,
στον κοσμο μας, ἔξω ἀπ' τὰ σκότη
τῆς γῆς
καὶ κοντὰ μας, Νάγινες τάχα πε-
ταλοῦδι
ἐφήμερο πού ζουζουνίζει στὸν ἀγέρα;
Μήπως πουλακὶ λεύτερο κι' ἐσύ,
στοῦ σύννεφου τὸ στρώμα τὸ πανά-
λαφρο
ἢ στοῦ ἡλιοῦ τὴ χρυσαφένια ἀχτίνα;
Πνεῦμα περιπλανώμενο στὸ χάος,
ψυχούλα χωρισμένη ἀπ' τὸ σῶμα,
τί ἔγινες;

Ἀπαλὰ καὶ τρυφερά, μετὰ ποιη-
τικὴ λιτότητα, ἀγχοδιαγράφει κά-
ποια κοσμικὴ νομοθεσία, κάποιον
οἰκουμενικὸ νόμο, κάποιον κριτή-
ριο, ὅταν στὰ «Ἀψηλάφητα κέρ-
δη» τελειώνει: ἔτσι:

Φοβος με κατέχει μήπως ζημιωθῆ ἡ
ψυχή μου
ἀπὸ τὴν ἐντεχνη λαμπράδα τοῦ
κόσμου!
Τ' ἀψηλάφητα κέρδη πῶς νὰ τὰ
ζυγίσω;

..

ΕΛΑΡΙΝΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ,
ποιήματα Δημήτρη Γαλάνη,
Ἰθάκη 1978. ΑΝΤΙΦΑΣΗ
ΑΙΩΝΑ, ποιήματα Στεφανίας
Καλοῦ, «Τὸ Ἑλληνικὸ Βιβλίο»,
1979 ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ ΚΑΙ
ΟΜΙΧΛΗ, ποιήματα Κωστῆ
Κοκόροβιτς, Ἰθάκη Μαυρίδης
1979

Παρουσιάζονται μαζί αὐτὲς οἱ
τρεῖς ποιητικὲς συλλογές, γιατί
ἔχουν κάτι τὸ κοινόν, τὴν «ἀπὸ
συμφώνου» θὰ ἔλεγε κανεὶς «ὑ-
ψωση κραυγῆς» ὀδύνης γιὰ τὴν
θυσία τοῦ περιβάλλοντος στὴν πε-
ριδότη «ἀξιοποίηση» τοῦ οἰκι-
στικῆς ἐδάφους.

Ἡ Στεφανία Καλοῦ, ἡ ὁποία
θητεύει περίπου 25 χρόνια στὴν
Ποίηση καὶ γράφει: κάπως πλησι-
έστερα πρὸς τὴν παράδοση καὶ
μετὰ ἀπλή ἐγκαρδιότητα, καταγ-
γέλλει τὴν μεγάλη ἀντίφαση τοῦ
αἰῶνα μας, μετὰ τίς μεγάλες προ-
όδους ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, μετὰ τὴν
ὀπισθοδρόμηση πρὸς κάποια θαρ-
βαρότητα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Αὐτὸν
τὸν αἰῶνα, πού προσφέρει: «ψωμί
καψαλισμένο καυσαέριο», πού ἐ-
παίτει λίγο αἴμα γιὰ τοὺς πά-
σχοντες καὶ τὸ γύνει ἀσταμάτητα
σὲ ἄλλες περιοχές, πού ξεπουλά-
ει τίς ἠθικὲς ἀξίες καὶ προβάλλει
τὸ «σουδλάκι καὶ πατατάκι» -

τόν φτύνει και προσπερνόει, δέν
ἀρκείται στο «προσπέρασμα» τῆς
ἀξιοπρεπούς περιφρονήσεως τοῦ
Δάντη. Ἔχει στῆ συλλογὴ τῆς
δύο ὠραιότατα ποιήματα γιὰ τὴν
ἐπιδρομὴ τοῦ τσιμέντου:

Ο ΤΣΙΜΕΝΤΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τὸν εἶδα πάνω στὴ μπουλντόζα
νὰ ξεριζώνει κήπους σπίτια,
δένδρα μὲ κλαδιά.
Ἰδρώτας, κόποι τόσων χρόνων...
Καὶ τὰ παιδιὰ τὸν κύτταζαν χαζὰ
— Ἀλήθεια! Ποῦ θὰ παίξουν τὰ
παιδιά,

ΑΚΟΜΗ

Σὰς μακαρίζω ἄχτιστες γωιῖες —
χαλάσματα,
πού θωρῶ μιὰ παπαρούνα,
μιὰ μαργαρίτα
καὶ πού μπορῶ ἀκόμη...
ν' ἀνταμώνω τὴν ἀνοιξη.

Ὁ Δημήτρης Γαλάνης θρηγνεῖ
τῇ μοντέρνα Ἐλευσίνα:

Ἐμβολο στὰ πλευρά μου
Ἡ Ἐλευσίνα.

Ορίστε, κύριοι: Κοντανασαίνω.
Βῆχω τὴ μόλυνση καὶ τὴ σκουριά
κρυώνω τὴν ἐρήμωση.

Ποῦ εἶναι τὸ «Καλλίχορον φρέαρ»
ὁ Ἀνθεστηριώνας μῆνας
οἱ ἱεροπραξίες τῆς ἀνοιξης,

Ἔχ πῶς ξεπέφτει τ' ὄνειρο σὲ
βραχιά
μικρὲ μου Δημοφῶνα
πού σὲ κανακευε ἡ Δήμητρα
μὲ ἀμβροσία καὶ θεϊκὴ φωτιά:

Μὲ βενζίνα καὶ σὺ
κουνάς τὰ φτερά σου!

Ὁ Κωστῆς Κοκόροδις μᾶς
περιγράφει τὴν σύγχρονη ἀνοι-

ξη, στὸ «Ἐαρ τῆς πολυκατοικί-
ας»:

Ἦρθε ἡ ἀνοιξη.
Συμβατικά τὸ διαπιστώνομε
ἀπὸ τὴν ἐποχὴ,
τὸν μῆνα
καὶ τὸν ἡμεροδείχτη.
Ἦρθε ἡ ἀνοιξη,
χωρὶς πουλιά.
Τὰ δέντρα ἀπουσιάζουν.
Κάτι λουλούδια
πλαστικά,
μόνιμα τοποθετημένα
σὲ βάζα ἀνδρα,
στεγνά!

Στὴν ἴδια συλλογὴ, ὁ Κοκόρο-
δις ὑμνεῖ τὴν Ποίηση, πού δέν
κρατάει μονάχα λύρα καὶ λου-
λούδια, μὰ ὑψώνει τουφέκι καὶ
σπαθὶ ἐπίσης, καὶ μάχεται γιὰ
τὴν προκοπὴ τοῦ Ἀνθρώπου. Ὁ
ἴδιος ἐκπληρώνει τὸ χρέος του,
γράφοντας γιὰ τὴν εἰρήνη ἀνά-
μεσα σ' ἄλλους τοὺς γήινους («Ἀ-
δελφέ μου Γήινε») καὶ εἰδικώ-
τερα τοὺς Ἕλληνες καὶ Τούρκους
(«Ὀρκος ἀδερφικός»), ζητώντας,
κάπως ἐξωχρονικά καὶ ἀνεδαφι-
κά, νὰ ξαναζήση τὸ κήρυγμα τοῦ
Ρήγα (πού, ἄς μὴ ξεχνοῦμε, δέν
εἶχε οὔτε καὶ τότες ἀνταπόκρι-
ση).

**

ΠΟΡΕΙΑ, ποιήματα Μαρίτσας
Παρασκευᾶ, Ἀθήνα 1977.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ποιή-
ματα αὐτὰ ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν Ὀ-
μηρικὴ ἐποχὴ καὶ τὶς νεώτερες.
Χαρακτηρίζονται ἀπὸ λιτότητα
καὶ ὑποβλητικότητα. Ἡ ποιήτρια
δέν ἀγορεύει, οὔτε ὑπαγορεύει.
Δίνει τὸ πρόβλημα καὶ θὰ τὸ λύ-

σεις έσύ, ό καθένας μας, με τή δική του σκέψη. Έλληνικώτατα. Νά δύο δείγματα για τήν θυσία του περιβάλλοντος, του φυσικού και του φτωχτού:

ΠΕΝΤΕΛΗ

*Ομοιος Προμηθέας: Ανήμπορη των σπλαχνων σου τό σπαραγμό νά σταματήσεις

ΣΤΟ ΕΜΠΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Θά είδες τά όρτύκια πού περσσανε στο έμπα του χωριού τά κτύπησαν

**

ΤΛΞΙΔΙΑ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, Κωνσταντίνου Κουκούλα, Λευκωσία. Σειρά πρώτη 1977. Σειρά δεύτερη 1978.

Ο συγγραφέας, διακεκριμένος εκπαιδευτικός λειτουργός τής Κύπρου, έχει συγκεντρώσει σε δύο τομείδια, δημοσιεύματά του σε έφημερίδες και περιοδικά Κύπρου και Άγγλίας, στην τελευταία έκδοσασεία, με αυστηρή επιλογή.

Επικοινωνεί με τον άναγνώστη, εγκάρδια, με τό άπλό ύφος και τήν ανθρώπινη ζεστασία. Από τις ώραιότερες ταξιδιωτικές αφηγήσεις, πού έχουν ποιότητα διηγηματος, είναι γιατί ό αφηγητής δέν σκότωσε μιá σαύρα, πού τρώμαζε μιá καθηγήτρια των αρχαίων Έλληνικών σε γυμνάσιο του Μονάχου, επισκεπτόμενη με τον σύζυγό της σε διακοπές τήν Κύπρο — μιá σαύρα σάν μικρό κροκόδειλο, ως μισό πήχυ μακρυά. Έτσι, θά ήθελε ό «Παλμός θαλασσινός» του Κόλεριτζ, του διασήμου Άγγλου ποιητού (1772—

1834), προδρόμου του Βύρωνος στον ρομαντισμό:

Προσευχεται καλύτερα κείνος πού αγαπάει όλα τα ζωντανά μικρά και μεγάλα, γιατί ό καλός Θεός πού μάς αγαπάει όλα τα έπλασε και τ' αγαπάει όλα.

**

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΚΣΤΑΣΗ, σκέψεις φιλοσοφικές, Γιώργου Κ. Παππά, «Νέμ Σκέψη», Άθήνα 1977.

Πολλοί από τους περιεχόμενους στο βιβλίο Στοχασμούς είχαν προηγουμένως δημοσιευθί σ' έφημερίδες και περιοδικά. Αναφέρονται στην αλήθεια («είναι στιγμαία και έρχεται εξ ένστικτου με τήν έλώραση»), στην ανάγκη έλευθερίας τής σκέψης («μεγαλώνει ό θαυμασμός τής αλήθειας, όσο περισσότερα δεύτερα στόματα τήν τραγουδοΰ, και χάνεται σε μιá σκοτεινά όπου επικρατεί ή καταπίεση, ή θρηνωδία και ό μαρσισμός»), για τήν ήθική και δικαιοσύνη («έχουμε όλοι μέσα μας τήν έννοια μιáς οικουμενικής ήθικής και δικαιοσύνης, γιατί γεννηθήκαμε κοινωνικοί. Άλλά τό πρόβλημα είναι, πώς θά φτάσουμε στο άξίωμα «νά ζει κανείς για τον άλλον»), για τήν θρησκεία («σάν έχεις τή Μία τήν ένωτική, τήν εύφορη, δράση μέσα σου, δέν σου χρειάζονται Βεδδες, ή Παλαιστίνη και ή Έλευσίνα... Γιατί, τί ώφελεί νά είναι κανείς θέδικος πώς έχει δικιο σε μιá θρησκεία, σ' ένα δόγμα,

σὲ μιὰ ἀλήθεια τῆς, σ' ἓνα τρόπο ἠθικῆς, ἀφοῦ ἀκριδῶς αὐτὴ τὴ θεσιαιότητα τὴν ἔχουν κι' ἄλλοι, ἀντίθετοι ἀπὸ τὴ δική του πίστη;» Ἀφοῦ εἴμαστε ἄνθρωποι στὸ εἶδος μας, γιατί νὰ μὴν ἔχουμε ὅλοι μιὰ ἀνθρώπινη θεσιαιότητα θεοῦ;»), γιὰ τὴν ἀγάπη (πού τὴν ἀρνεῖται ὁ «κατακομματιασμένος» κόσμος) καὶ γιὰ ἄλλα συναφῆ κοινωνικά θέματα. Ὑπάρχουν ἐπίσης στοχασμοὶ γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ θεοῦ, μὲ τὸ μέσον τῆς Λογικῆς. Στὸ σύνολό τους, ἀξιόλογα πνευματικά γυμνάσματα.

..

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ, λαογραφικὲς μελέτες, Χρυσάνθου Στ. Κυπριανοῦ, Λευκωσία — 1978.

Ὁ συγγραφεὺς, φιλόλογος καὶ ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, παρουσίασε ἓνα χρόνο μετὰ τὰ «Κυπριακὰ Μελετήματα» (1977) μιὰ δευτέρη συλλογὴ λαογραφικῶν μελετῶν, καρπὸ τῆς διαρκοῦς συναναστροφῆς του μὲ τὸν Κυπριακὸ λαὸ καὶ δυνατὸ τεκμήριό τῆς Ἑλληνικότητος τῆς μεγαλονήσου, ἀπὸ τὴν ταυτότητα τοῦ λαϊκοῦ θησαυροῦ, πέρα ἀπὸ τὶς μαριμάρινες μαρτυρίες. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτη εἶναι ἡ ἐργασία γιὰ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά κύρια βαπτιστικά ὀνόματα στὸ χωριὸ Ἰσακκίστρα τῆς περιοχῆς Κύκκου: Ἀγαθοκλῆς, Ἀναξαγόρας, Ἀριστείδης, Ἀθηνα, Ἀντιγόνη, Ἀρτεμισία, Ἀσπασία, Γαλάτεια, Εὐρυδίκη, Εὐτέρπη, Ἰλι-

άς, Ἰφιγένεια, Λευκοθέα, Μελοπομένη, Μελέαγρος, Ξενοφῶν, Ὀλυμπιάς, Πολυξένη, Πολυνίκης, Σωκράτης κ.ἄ.

Ἀθάνατη ἢ ἀρχαία Ἑλληνικὴ παρουσία...

ΧΡ. Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΑΛΕΚΑ ΔΗΜΟΥ

Μόλις κυκλοφόρησε τὴν καινούργια ποιητικὴ συλλογὴ τῆς ἡ Βολιώτισσα ποιήτρια Ἀλέκα Δήμου. «Ποιήματα 1972 — 1978», εἶναι ὁ τίτλος — Κραυγὴ ἀπελπισίας ἢ Ποίησής τῆς — Διαμαρτυρία ὁ στοχασμὸς τῆς. Στὴν «Παράσταση» θὰ μᾶς πεί: «Ἄλλα γὰρ πάμπολλες τσουκνίδες — Πίσω χλαῖνες καὶ ξίφη — Ὁ ἀκρωτηριασμένος ἄνθρωπος — ἀρβυλοπατημένος στὴν εἴσοδο — τοῦ θεάτρου τῆς Γῆς — ἀρνιέται τὴν παράσταση — μὲ τ' ἀδέρφια του πρωταγωνιστές.» Καὶ στὸν «Ἕγμονο σ' ἓνα κουφάρι τοῦ πολέμου, θὰ συνεχίσει. «...Ἡ μουσικὴ τοῦ Μότσαρτ ἔλλαξε σὲ ρυθμὸ τζάζ...» Ἀγριεὲς δαγκωματιεὲς — μώλωπες — Τενεκέδες τρύπιοι — Αὐτοὶ εἴμαστε, οὐρλιάσαμε — Μολὼν Λαβέ!)

Οἱ χορδὲς τῆς εὐαισθησίας τῆς δονοῦνται ἀτάκτως ἀπὸ τὸν διαταραγμένον ρυθμὸ τῆς «μουσικῆς τοῦ Μότσαρτ» πού, πραγματικὰ στὴν «καταναλωτικὴ» ἐποχὴ μας, ἔχει μετατραπεί σὲ ἀλλοπρόσαλλη τζάζ! Αὐτοὶ οἱ διαταραγμένοι ρυθμοὶ τῆς Μουσικῆς τοῦ Μότσαρτ, ρυπαίνουσιν μὲ τὰ ἀπόβλητά τους τὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων — καὶ καθὼς τὸ ξέρουμε, στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων γενιέονται πρῶτα ὅλοι οἱ πόλεμοι καὶ ὅλα τὰ μίση, πρὶν γίνουσι πράξη σφαγῆς — καὶ στὴν «Ἀληθινὴ Ζωή», σὲ μιὰν ὕστατη προσπάθεια

φυγής, θὰ μὰς πεί πὼς θέλει νὰ γίνουμε «Πουλιὰ κι' Ἀληθεία» — ἀνθη κι' Οὐρανός». Αὐτὴ ἡ κραυγὴ τῆς ποιητικῆς ἀπελπισίας τῆς νεαρῆς ποιήτριας εἶναι μιά χρήσιμη προσφορά, ἰδίως γιὰ τοὺς νέους (μὰ καὶ γιὰ τοὺς μεγάλους). — Μία ἐπίκληση πρὸς τὸν Οὐρανὸ — Γιατί καθὼς τὸ ξέρουμε, ἡ Ἐπιστῆμη τῆς σοφίας τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς ὀμορφιάς, ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ προέρχεται, γιὰ νὰ μπεῖ μὲς στὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ τοὺς κάνει ἰκανοὺς νὰ ἀγαπήσουν ἀλλήλους, ἀντὶ νὰ «προμελετοῦμε τὴ θανάμ μας.» καθὼς τὸ φοβᾶται ἡ ποιήτρια στὴν «Ἀδιαφορία» τῆς

— Σταύρος Βασαρδάνης

Ἑλένης Σοφρᾶ: Λίνος Καρζῆς.

Σε πολυτελῆ καὶ καλαισθητὴ ἔκδοση, ἡ γνωστὴ τραγωδὸς καὶ ποιήτρια Ἑλένη Σοφρᾶ ἐξέδωσε τὸ βιβλίο: «Λίνος Καρζῆς, ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔργο του» Εἶναι ἓνα ἀθάνατο μνημεῖο γιὰ τὸν Μύστη τοῦ Ἀττικοῦ Θεάτρου, τὸν ποιητὴ καὶ θαυμαστὴ τοῦ Σικελιανοῦ, τὸν ἰδρυτὴ καὶ πρωτεργατὴ τοῦ «Θυμελικοῦ Θεάσου» τοῦ ὁποῖου ἡ συγγραφεὺς ὑπῆρξε στενὴ συνεργατὴς καὶ πρωταγωνίστρια κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὸ βιβλίο κοσμεῖται μὲ ὠραῖοτατες φωτογραφίες. Συγχαρητήρια στὴν συγγραφέα.

Κ. Μ.

Ἑπιλογὴ Α' 1956 — 1958

» Β' 1959 — 1961

» Γ' 1962 — 1965

Ἑκαστὸς τόμος χρυσόδετος

Δρχ. 250

Γιὰ τοὺς συνδρομητὲς τοῦ ΙΔΙΣΟΥ

Δρχ. 200

● Ἄρτος

● Ζυμαρικά

● Φρυγανιές

γιὰ διαβητικούς

Σ Ω Γ Ρ Α Φ Ο Υ

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

“ Ι Λ Ι Σ Ο Υ , ,

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΙΤΣΑΞΗΣ

Τὸ κρυφὸ μονοπάτι

Πόσο σᾶς μίσησα, θουνὰ τοῦ νοῦ!
 Βαρειά κι' ἀδιάφανα ποὶ ὀρθώνεστ' ἓνα γύρω
 Ὅς, τάχα λέπτερος, μέσα στή φυλακὴ σας
 Τὰ ρίγη ἀφουγκραζόμενα τὰ μυστικά
 Που λachταροῦνε πίσω ἀπ' τὶς βουνοκορφές
 Μ' ἀπόκοσμα μηνύματα!
 Καὶ πάσκιζα, τ' ἀόρατα νὰ φτάσω χέρια
 Τ' ἀπλωμένα
 Πέρα ἀπ' τῶν ὀριζόντων τὶς γραμμές!
 . . . Μὰ πάντα σκόνταφτα στὴν ἴδια μου σκιά
 Καὶ μόνο τὴν ἠχὴ γροικοῦσα τοῦ ἑαυτοῦ μου. . .

Ἀπόψε ὅμως σᾶς νίκησα ψηλὰ θουνὰ
 Ὅς πῆρα τὸ κρυφὸ μέσα μου μονοπάτι.
 — Ἀχτίδα μὲς στὸ διάφεργο —
 Μ' ἔφερε πέρα
 Ὅς τὴν ἀόρατη πλαγιά!
 . . . Κι' ἔνοιωσα νὰ γκρεμίζονται στὸ βῆθισμα
 Τ' ἀδιάφανα ντουβάρια
 Κι' εἶδα, πίσω ἀπ' τὰ βλέφαρα
 Πὼς ἤμουν μ' Ὅλα Ἐνα.

Σκιές. . . πού σμίγομε
 Κάτω ἀπ' τὸ ἴδιο φῶς!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ

Ξέρω μιὰ γλώσσα

Χωρίς κανέναν κάποτε νά μου τή μάθει:
 Ξέρω μιὰ γλώσσα
 πού όλες οί φυλές καταλαβαίνουν...
 "Άσπροι, μαῦροι, κίτρινοι, ἐρυθροί...
 Τό διαπίστωση μιὰ μέρα στήν πλατεία
 μέ τούς ξένους:
 Σέ ὅσους χαμογέλασα, μοῦ χαμογέλασαν.

Χιτώνες

Εἶχε τούς δυό χιτώνες
 τήρησε τήν ἐντολή
 κ' ἔδωσε τόν ένα
 στόν μή ἔχοντα.
 "Ἔτσι
 ἐνίωσε τή ζεστασιά
 κ' ἔξω ἀπ' τὸ κορμί του.

ΠΕΤΡΟΥΛΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

"Αχ νὰ μπορούσα...

"Αχ νὰ μπορούσα
 νὰ περπατοῦσα
 δίχως λαχάνιασμα
 σέ κάθε θῆμα.
 Θὰ ξεκινοῦσα
 δρόμους θὰ ἀνοιγα
 δουνά θὰ ἀνέβαινα
 κάμπους θὰ διάβαινα
 καί θὰ ζητοῦσα
 Λιμάνι Ἡσυχό
 καί ὄνειρεμένο
 δίχως ἀνέμους

νὰ σέ βροντᾶνε.
 Γιρλάντες - λούλουδα
 τραγούδια ἀπόμακρα
 ἀγαπημένα
 βότσαλα θάπαρνα
 στήν ἄμμο θὰ ἔγραφα.
 Ποῦ εἶσαι; Θεέ μου,
 Μεγαλοδύναμη;
 Παντοῦ καί Πάντοτε
 θὰ σέ ζητοῦσα.
 "Αχ νὰ μπορούσα
 νὰ περπατοῦσα!...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΡΥΩΤΗΣ

Προπάθησε

Όταν είσαι θλιμμένος και στενοχωρημένος, σήκωσε τὸ κεφάλι σου
στὸν οὐρανό.

Όταν τὸ μίσος—ὁ φθόνος καὶ ἡ ἐκδίκηση: σὲ κυριεύουν, κάνε ἕνα
περίπατο στὸ νεκροταφείο.

Όταν πονᾶς σωματικά, φρόντισε νὰ ἐπισκεφθῆς ἕνα νοσοκομεῖο.

Εὐχαρίστησε μετὰ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν καθημερινή γήϊνη ὕπαρξί σου.

Ἀγάπα ὅλους, χωρὶς μέτρο, μὲ ὅλη τὴν δύναμι τῆς ψυχῆς σου.

Ἐσὺ θὰ εἶσαι ὁ κερδοσήμενος.

Κι' ἂν φύγεις ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμο, πού βλέπεις μὲ τὰ φθαρτά σου μάτια,
νὰ εἶσαι σίγουρος ὅτι θὰ βρεθῆς σὲ λαμπρὸ Φῶς καὶ Αἰώνια Γαλήνη.

Παρσκευὴ 31 Αὐγούστου 1979

ΙΩΑΝΝΑ ΔΡΙΒΑ

Ἀφίστε τὰ παιδιά

Ἄν, σεῖς, οἱ ἄλλοι μὲ σταυρώνετε
ἂν κάνετε κομμάτια τὴν καρδιά μου
γιὰ λίγο, ὅλο τὸ μίσος λησμονήστε το
κι' ἀφίστε τὰ παιδιά νὰ ῥθοῦν κοντά μου.

Ἄν, σεῖς, τὴν θλίψη μου δὲ νοιώσατε
μέσα στῆς Γῆς ἐδῶ τῆ μοναξιά μου
λίγη χαρά, παρακαλῶ, ἀπλῶστε μου:
Ἀφίστε τὰ παιδιά νὰ ῥθοῦν κοντά μου!

Τώρα, πού, αὐτὰ γλυκόλαλο τιτίθισμα
Ἀγάπης τραγουδοῦν, μὲς στὴν ποδιά μου
μελλίσσι ἀγγελικό, νὰ μαζευτοῦν,
ὦ ἀφίστε τα,
ἀφίστε τὰ παιδιά νὰ ῥθοῦν κοντά μου!

ΛΟΥΑΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Τυφώνας Νταίνβιντ

"Όταν ή όργή μέσα στο καλοκαίρι
 αυτή που ύψώθηκε με τεράστια κύματα
 με τον άνεμο φωτιά, με την όργη στο έθιμα
 και σάρωσε νησιά και παραλίες,
 κόβοντας μεγάλα φοινικόδεντρα,
 ρίχνοντας σπίτια, τσακίζοντας καράδια,
 πνίγοντας ανθρώπους, ζώα, έρειπώνοντας
 όσα κι αν έβρισκε μπροστά του.
 Αυτός ο τυφώνας, λοιπόν, όργη Θεού,
 μπορεί να μάς διδάξει σε μικρογραφία
 την όριστική συντριβή του πλανήτη.
 Μπορεί να μάς πεί, κάτι κρίσιμο
 για την ύστατη ώρα της ζωής μας.
 Έτσι που θα σβήσει για πάντα το φως
 και θα γείρουν περίλυπα τ' άστρα ψηλά
 στον άκαριαίο και δίκαιο άφανισμό μας.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΕΗ

"Α ν θ ρ ω π ο ι

Είναι αλήθεια όμορφος ό κόσμος μας κι ός είπαν τό αντίθετο πολλοί.
 Είναι όμορφος όταν απλώνεις για να δώσεις στον άλλο που βοήθεια
 σου ζητά.
 "Όταν ζητάς στο δάκρυ τή χαρά, όταν ζητάς να βρείς στο γέλιο
 την αγάπη,
 όταν ζητάς στον ήλιο την αλήθεια, όταν ζητάς να βρείς στο φως
 την όμορφιά.
 Είπαν πολλοί, πώς ή σημερινή ζωή, τό άγχος, ό συγχρονισμός και ή
 όργάνωση, έδιωξαν μακριά τό δάκρυ της συμπόνιας, τό γέλιο της
 χαράς απ' την καρδιά μας!
 Και λέξεις σαν αγάπη, ενδιαφέρον και καθήκον, αλήθεια, ύποχρέωση,
 βοήθεια, με νόημα θαθύ την καλωσύνη κι' ανθρωπιά,
 έπαψαν να 'χουν νόημα!
 Μά φαίνεται; ξεχνούνε τή μεγάλη αλήθεια,
 πώς είμαστ' άνθρωποι, φτιαγμένοι από πηλό κι' από καρδιά!

ANNA ΜΑΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ τύμπανα

Τὰμ — τὰμ — τὰμ —
 στήν ἑναστροὴ νύχτα
 στή χειμωνιάτικη νύχτα,
 τὰ τύμπανα ἤχοῡν.
 Ἄργα, ἄργα καὶ ρυθμικά
 Τὰμ — τὰμ — τὰμ —
 Ξυπνήστε, Ξυπνήστε, Ξυπνήστε!
 Μουσικὴ δωρικὴ ὑποβλητικὴ, λιτὴ καὶ
 ἀπολλώνεια.
 Τὰμ — τὰμ — τὰμ —
 Ξυπνήστε, Ξυπνήστε, Ξυπνήστε!
 Κι ἐγώ, ἀθῶα παιδοῦλα
 τ' ἀκούω μαγεμένη
 Ξυπνῶ, στὸν οὐρανὸ τ' ἀστέρι ἀναζητῶ.
 Τὰμ — τὰμ — τὰμ ! —

ΑΛΕΚΑ ΔΗΜΟΥ

Χάϊ - Κάϊ

Σήμερα ἀνθίσει ἡ τριανταφυλλιά.
 Κατάλαβα πὼς θὰ ξανάρθεις
 καὶ βγῆκα ἀπ' τὰ χαράματα στὸ δρόμο.

**

Ἄν ὅλοι πίστευαν ὅτ' εἶν' ἀδέρφια
 δὲν θὰ ὑψῶναν αἰῶνια,
 τείχη ἀνάμεσά τους.

**

Θλίβομαι γιὰ τοὺς πλούσιους,
 ὅταν σχεδιάζουν ὄνειρα καὶ σπίτια.
 Ἐμένα ἢ γῆ — ἢ γῆ τους — δὲ μὲ χωράει.

**

Δὲν σὲ φοβᾶμαι, ζωή.
 Ἄλλὰ τέλειωνε μὲ μένα. Τὴν ἔνωση
 μὲ τὸ Ὅλο ποθεῖ τὸ πνεῦμα μου.
 (Ἀνέκδοτα)

"Ανοιξέ μου, άδελφέ μου!

Είμαστε όλοι παιδιά του Θεού.
 Έγώ πού χτυπώ στην πόρτα σου.
 Έγώ πού επικαλοῦμαι την καρδιά σου,
 γιατί όνειρεύομαι ένα κρεβάτι μαλακό,
 γιατί έπιθυμώ πάρα πολύ ένα άουλο φωτεινό.

Γιατί με άπρωθοῖνε;
 "Ανοιξέ μου, άδερφέ μου!
 Γιατί μου ζητάνε
 αν είμαι γέννημα τής 'Αφρικῆς,
 τής 'Αμερικῆς,
 τής 'Ασίας,
 ή αν είμαι γέννημα τής Εὐρώπης;
 "Ανοιξέ μου, άδερφέ μου!

Γιατί με ρωτάνε
 για τὸ μέγεθος τής μυτης μου,
 για τὸ πάχος τῶν χειλιῶν μου,
 για τὸ χρώμα τοῦ δέρματός μου,
 για τὸν ἀριθμὸ τῶν θεῶν μου;
 "Ανοιξέ μου, άδερφέ μου!

"Οχι, δέν είμαι μαῦρος,
 "Οχι, δέν έχω τὸ χρώμα τοῦ χαλκοῦ,
 "Οχι, δέν έχω τὸ χρώμα τῆς ἐλιᾶς,
 "Οχι, δέν είμαι λευκοδερμος,
 Είμαι απλῶς ένας άνθρωπος.
 "Ανοιξέ μου, άδερφέ μου!

"Ανοιξέ μου τὴν πόρτα σου,
 "Ανοιξέ μου τὴν καρδιά σου,
 γιατί είμαι ένας άνθρωπος!
 'Ο άνθρωπος όλων τῶν ἐποχῶν.
 'Ο άνθρωπος όλων τῶν οὐρανῶν.
 "Ενας άνθρωπος σε όλα σάν ἐσένα!

Rene Philombe, από τὸ Καμερούν

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ἀνοιχτοὶ Ὅριζόντες»)

Μὴ ζητᾶς...

Μὴ ζητᾶς ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν
 δέντρων
 νὰ σταματήσουν νὰ πέφτουν.
 Δὲν μπορεῖ, ὑπάρχει ὁ ἄνεμος.
 Μὴ ζητᾶς ἀπὸ κάποιον νὰ μείνει
 πάντα κοντὰ σου.
 Δὲν μπορεῖ, ὑπάρχει ὁ θάνατος.
 Μὴ ζητᾶς ἀπὸ τὸν ἥλιο
 νὰ μείνει πάντα στὴ γῆ,
 Δὲν μπορεῖ, ὑπάρχει τὸ φεγγάρι.

Φοβᾶσαι τὸν θάνατο; Γιατί;
 Καὶ τὰ λουλούδια ξέρον
 πὼς θὰ μαραθοῦν,
 κι ὅμως **ΑΝΘΟΥΝ!**

Λυγία - Ἑλιζα Τ.

*

Νοστιαλγὸς

Νοστιαλγὸς μιᾶς ζωῆς
 Σὰν τὸ βράδυ χλωμῆς
 Καὶ θὰ γείρεις
 Τὸ κεφάλι βαρὺ,
 Ταπεινὴ μαθητῆ,
 Μιᾶς ζωῆς ποῦχεις ζήσει.

Μὴ θαρεῖς πὼς μπορεῖς
 Νὰ σταθῆς καὶ νὰ πῆς
 θὰ ξεφυγῶ!
 Μέσ' στὸν ἴδιο τροχὸ
 Καὶ μὲ βῆμα ἀργὸ
 θὰ γυρίζεις.

Ἔτσι πάντα ἡ ζωὴ
 Σὰν τὸ βράδυ χλωμῆ
 θὰ κυλάει.
 Ὡσπου θᾶρθη ἡ ἀυγὴ
 Κι' ἡ ζωὴ χαρωπὴ
 θὰ γελᾷ.

Τ. Σπυρόπουλος

ΑΣΙΑΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Βιετνὰμ * Βιρμανία * Ἰαπωνία * Ἰνδία
 Ἰνδονησία * Καρπὸτζη * Κίνο * Μαλαισία
 Νεπάλ * Περσία * Τουλάχιστον

ΕΠΙΛΟΓΗ - ΑΠΟΔΟΣΗ & ΣΧΟΛΙΑ
 Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
 ΙΩΑΝΝ Δ ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Α.Ε.

ΚΑΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀπὸ δρόμους ἀριστεροῦς

Τοῦ κ. Παύλου ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Γιὰ νὰ εἶμαι ειλικρινής, δὲν θὰ τὸ τολμοῦσα μὲ τὸ σημερινὸ κλῆμα. Ἀκόμα καὶ εὐνοϊκοὶ ὄταν τυχὸν εἶναι οἱ ἄνεμοι, δέχομαι, λιθοβολισμούς κάθε φορά πού ἀναφέρουμαι σὲ φιλικές σχέσεις μὲ τὴν Τουρκία. Θὰ μὲ ἀναθεμάτιζαν τώρα, πού ὁ ἐτζεβιτισμὸς πέρασε τὰ ὄρια τοῦ κυνισμοῦ.

Αὐτὸ ὅμως πού δὲν τολμᾷ ὁ δημοσιογράφος, τὸ ἐπιχειρεῖ ὁ πολιτικός. Ἴσως κι αὐτὸς νὰ τὸ ἀπόφευγε ἂν δὲν ἀκουμποῦσε στὴν παράταξή του: «Ἡλιᾶς Ἡλιοῦ, Πρόεδρος τῆς ΕΔΑ».

«Ἡ Ἀγκυρα κι ἐμεῖς», εἶναι ὁ τίτλος τοῦ ἄρθρου του στὸ «Βῆμα» τῆς 23 Μαΐου.

Φυσικὰ καὶ δὲν χαρίζεται στὸν Ἐτζεβίτ. Συντριπτικὰ ἐπιχειρήματα ἐναντίον τοῦ Τούρκου Πρωθυπουργοῦ, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἄρθρου.

Ὡσπου φθάνει στὸ «ὅμως». Ὡρμος, νηφάλιος, συνετὸς, εὐπρεπής, πνευματικὸς ἄνθρωπος ὅσο λίγοι πολιτικοὶ μας, ὁ Πρόεδρος τῆς ΕΔΑ ρίχνει τὸ βᾶρος τοῦ ἄρθρου του στὸ «ὅμως». «Ὁμως, πέρα ἀπὸ τοὺς ἐτζεβιτισμούς, υπάρχουν οἱ παράγοντες πού «δημιουργοῦν κάποια ὑποδομὴ γιὰ τὴ γενικότερη βελτίωση τῶν σχέσεών μας».

Εἶναι ἰδίως οἱ νέες τουρκικὲς γενιές. Οἱ ἀριστεροὶ τῆς Τουρκίας. Χωρὶς θρησκευτικούς φανατισμούς καὶ σωβινισμό αὐτοί. Περισσότεροι ἀπ' ὅσο φαντάζεσθε οἱ Τούρκοι ἀριστεροί.

Καὶ εἶναι — τὸ ξερετε — πιὸ ζωντανὰ τὰ ἀριστερὰ στοιχεῖα. Ἀριστεροὶ καθηγητὲς καὶ φοιτητὲς στὶς ἀνώτερες σχολές. Φανατικοὶ στὴν ἰδεολογία τους, ἀφαντίστοι σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὶς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ «εἰρήνη ἡμῖν» στὰ συνθήματά τους. Καὶ ἡ κοινὴ πορεία.

Πολλὰ τὰ στοιχεῖα πού κάνουν τὸν κ. Ἡλιοῦ νὰ ὀλέπει, ὅτι δὲν ἀποκλείεται βελτίωση τῶν σχέσεών μας.

Ἀμειδίωτο τὸ συμφέρον. «...Πρέπει νὰ παραμαρτυροῦν οἱ δυσκολίες, πού υπάρχουν καὶ νὰ φτάσουμε σὲ μιὰ δίκαιη καὶ πάγια συνεννοησὴ πού ἀποτελεῖ ζωτικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴν Τουρκία, γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν Κύπρο».

Ἀσχετὸ διάλογο μὲ τὴν Τουρκία προτείνει ὁ κ. Ἡλιοῦ.

Κι ἂν οἱ κυβερνήσεις ἀστοχησοῦν, εἶναι οἱ λαοί. «Ξέρω ὅτι ὑπάρχει στους Τούρκους ἐργαζόμενους καὶ στοὺς διανοούμενους καὶ σὲ εὐρύτατα στρώματα μιὰ διαθέσιμη γιὰ εἰρήνη καὶ φιλία. Ἡ

Τουρκική άριστερά διαπνέεται από τὰ καλύτερα αίσθήματα. Πιστεύω ότι στις δύο χώρες υπάρχουν σοβαρές δυνάμεις, που μπορούν να κάνουν πιδ ισχυρή τή φιλία τῶν δύο λαῶν».

Ἐλληνοτουρκικό εἰδύλλιο από δρόμους άριστερούς. Γιατί ὄχι, ὅταν οἱ δρόμοι αὐτοὶ ὀδηγοῦν στήν εἰρήνη καὶ στήν κοινὴ πορεία; Οἱ Ἐτζεβίτ εἶναι παραστικοί. Τὰ δικά μας σχολικά «ἔσεῖς τὸν Τουρκο σφάξατε...» μπορούν ν' αντικατασταθοῦν με ἄλλα «ἀσμάτια» λιγότερο αἰμοβόρα. Χρήσιμα ἴσως στὸν καιρὸ τους, ἔχουν κάνει πιδ τή δουλειά τους.

Πολὺ πιδ ἔντονο ἦταν τὸ μῖσος για τοὺς Βουλγάρους. Σφουγγάρι τῶρα. Ἀπὸ τοὺς Βουλγαροκτόνους δὲν μένει παρὰ ἡ ὁδός. Στὴ ρομαντική Κέρκυρα φούντωσε τὸ ἑλληνοβουλγαρικό εἰδύλλιο.

Γιατί ὄχι: τὸ ἑλληνοτουρκικό στις ἀκτὲς τοῦ Βοσπόρου;

Γιατί ὄχι, γενικότερα, τὸ Βαλκανικό, ὅπως διαφαίνεται ἡ γενικὴ διάθεση; Δὲν εἶναι τὸ χρῶμα τῆς ἀσφάλτου πὸν ἑνδιαφέρει. Ἄς εἶναι καὶ τὸ κόκκινο, ἂν αὐτὸ ἐξασφαλίζει τὴν ἐλεύθερη διάθεση τῶν λαῶν, τὴν εἰρήνη καὶ τὴ συνεργασία.

(ΤΟ ΒΗΜΑ, 5.6.79)

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ Η ΑΓΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Τοῦ Ἀλμπέρτο Καβαλάριο
στὴν «Κορριέρε ντέλα Σέρα»

Στὸ Γαλλικό Κοινοβούλιο διεξήχθη συζήτηση «σχέφεις καὶ προσαντολισμοῦ, ὅσον ἀφορᾶ τις καταδικαστικὲς ποινὲς», στήν οὐσία για τὴν κατάργηση τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, ἢ τὴν ἀντικατάστασή της με κάποια ἄλλη ποινὴ «ἐναλλακτική».

Εἶναι τρομερὸ μιὰ σύγχρονη κοινωνία νὰ ὑποστηρίζει ἀκόμη τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου καὶ οἱ κυβερνήσεις της νὰ εἶναι ὑποχρεωμένες νὰ σκέφτονται «ἀντισταθμιστικὲς» ἀντικαταστάσεις, πὸν θὰ μπορούσαν νὰ τις βροῦν στήν παλαιὰ ἀποθήκη τῶν ἰσθδίων, τῆς ἐξορίας. Καὶ ἀκόμη, εἶναι τρομερὸ νὰ διαβάξεις ὀρισμένες ἀπόψεις πὸν ἐξυμνοῦν τὸν θάνατο, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ Φουραστιέ, τοῦ ὑποστηρικτῆ τῆς γνώμης, ὅτι ὀρισμένα ἐγκλήματα «ἀποκλείουν τὸν ἄνθρωπο, ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν κοινωνία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα».

Σύμφωνα με τὴ γνώμη τοῦ Φουραστιέ, ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου θὰ πρέπει ἴσως νὰ ἀποκλειστεῖ σάν πρακτικὴ λύση. Ἀπὸ τὴν ἠθικὴ ὅμως πλευρά, ὁ θάνατος θὰ παρέμενε ἡ μόνη, ἴσως, διέξοδος, για τὸ πρόβλημα τῆς ἀντιμετώπισης τοῦ κακοῦ. Πράγματι: «Ἄν ἓνας ἄνθρωπος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀποτυχία του καὶ συνεχίζει νὰ ζῆ, σημαίνει ὅτι συνε-

χιζει να είναι διεστραμμένος. "Αν όμως τὸ ἀντιλαμβάνεται, θὰ πρέπει μόνος του νὰ ζητήσει νὰ πεθάνει». "Ας ἀφήσουμε όμως κατὰ μέρος τὶς παρανοικὲς θεωρίες τῶν τεχνοκρατῶν, πού ἐπιθυμοῦν νὰ μὴν ἀναλάβουν τὴν εὐθύνη τῆς καταδίκης σὲ θάνατο καὶ εἶναι πεπεισμένοι, ὅτι ἕνας ἀποτυχημένος ἄνθρωπος πρέπει νὰ πεθάνει μὲ τὸ σύστημα τοῦ «Κάντε το μόνοι σας». Ξεπερασμένος λοιπὸν ὁ θάνατος σὰν κοινωικὴ ἱεροτελεστία, νομιμοποιεῖται σὰν «οἰκιακὴ χειροτεχνία».

Ἄλλὰ ποιά θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ ἐναλλακτικὴ λύση;

Μιὰ κάθερξῆ ἀκόμη πρὸ σκληρῆ (μὲ ἰσόδια καὶ τιμωρίες, ἢ, πρὶν ξερεῖ, μὲ ποιοὺς ἄλλους βασανισμοὺς) γεννιέται πάντα ἀπὸ τὴν ἀναγνώριση, ὅτι ἕνα σύστημα τιμωρίας, πού ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἀναμόρφωση καὶ ἀπὸ τὴν μετάνοια, εἶναι ἀποτυχημένο.

Ἐπὶ πλέον, ὑπάρχει φόβος νὰ ξαναγυρίσουμε στὴν ποινὴ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ μαρτυρίου, τοῦ σωματικῶ ἰσπανιστηρίου, τῆς φυσικῆς τιμωρίας καὶ κατὰ συνέπεια, σὲ μιὰ δικαιοσύνη πού ἔχουμε ἤδη καταδικάσει.

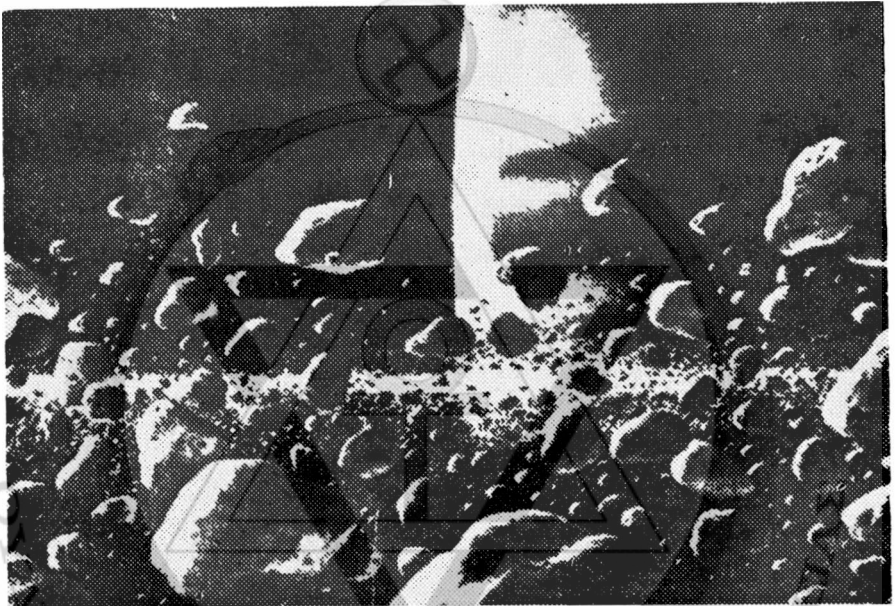
Ἄξιζε πράγματι τὸν κόπο νὰ σκεφτοῦμε τὴν γαλλικὴ ἀνίσταση. Δεκαετίες ἐλάττωσης τῆς αὐστηρότητας τῶν ποινῶν ἔφεραν λιγότερη ἀγριότητα, λιγότερο πόνο, πολὺ περισσότερὴ «ἀνθρωπιά». Εἶναι σωστὴ ἡ ἀντίρρηση, ὅτι

ἐπρόκειτο μόνο γιὰ ἕνα φαινόμενο ποσοτικὸ, ἀφοῦ τὸ ἀντιστάθμισμα ἦταν ἡ δημιουργία ἐνὸς ποινικοῦ συστήματος, πού κατάργησε τὶς σωματικὲς τιμωρίες καὶ καθιέρωσε τὶς ψυχικὲς, χωρὶς πάλι, νὰ πετύχει σημαντικὰ ἀποτελέσματα. Παραμένει πάντως γεγονός, ὅτι ἡ ἐπιστροφή στὴν ὠμότητα, στὸν πόνο, στὴ σκληρὴ φυλακὴ, σὰν ἐναλλακτικὴ λύση τῆς γκαλοῦνας, δὲν μπορούσε νὰ νάνει τίποτα ἄλλο, παρὰ νὰ αὐξήσει τὴν ἀγρία γιὰ ἕναν αἰῶνα πού εἶναι ἤδη φορτωμένος ἀπὸ τρομεροὺς ξεπεσμοὺς. Στρατόπεδα συγκεντρώσεως, βασανισμοί, γκούλαγκ, αἰματηροὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἀπέδειξαν ἀρκετὰ ὅτι τὸ «νὰ τεθεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη μορφή», δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸ μόνο τῶν ἐγκληματιῶν, πού ἀποτελοῦν μειοψηφία.

"Αν ὁ αἰῶνας μας ἀποφάσιζε νὰ φτάσει σὸ τέλος του μὲ μιὰ ἀπίστευτὴ ἐπιστροφή στὴν ἀγριότητα, θὰ πραγματοποιούσε τὴν τελευταία ἀπὸ τὶς τρέλλες του, ἄξια ὄλων ἐκείνων πού ἔγιναν κατὰ τὸ παρελθόν.

Πράγματι, ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου θὰ ἐξαφανιζόταν ἀπ' ὄλους τοὺς τόπους, ὅπου συνεχίσει νὰ ὑπάρχει. Ταυτόχρονα ἔμως, θὰ γινῶται πολὺ πρὸ βασανιστικὴ ἡ ζωὴ σὲ μιὰ ἐποχῆ, πού μοναδικὴ τῆς ἰκαριότητα εἶναι ἡ ἀγριότητα.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 4.7.79

Ὁ δακτύλιος τοῦ Κρόνου, ὅπως τὸν φωτογράφησε ὁ «Πρωτοπόρος II». Ἡ ἴδια ἀναταραχὴ ἐπικρατεῖ καὶ στὸν μυστηριώδη δορυφόρο τοῦ Τιτάνα, ποῦ ἡ διερεύνησίς του συνετάραξε τοὺς ἐπιστήμονες, διότι ὑποψιάζονται ὅτι ἐπαναλαμβάνεται σ' αὐτὸν ἡ «περιπέτεια» τῆς Γῆς, ὅταν, πρὶν ἀπὸ τέσσαρα δισεκατομῦρια ἔτη, ἔκανε τὴν ἐμφάνισή της ἡ πρώτη ζωικὴ ὑπαρξίς: μίᾱ ἀμοιβάδα!

Πρὸς τὸν Τιτάνα

Τὸ ἀμερικανικὸ διαστημόπλοιο «Πρωτοπόρος II», ἔστρεψε τὶς μηχανές του πρὸς τὸν Τιτάνα, δορυφόρο τοῦ Κρόνου, ποῦ οἱ ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι ἐνδέχεται νὰ περιέχει μιὰ πρωτόγονη μορφή ζωῆς.

Ἄφου διέσχισε τοὺς ἐπικίνδυνους δακτυλίους τοῦ Κρόνου, ὁ «Παϊονήρ» πέταξε δίπλα ἀπὸ τὸν Τιτάνα, ποῦ εἶναι ὁ γνωστότερος δορυφόρος τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, μεγαλύτερος ἀπὸ τὴ σελήνη, σὲ ἀπόσταση 920.000.000 μιλίων ἀπὸ τὴ γῆ.

Ἡ ἀτμοσφαιρική πίεσις τοῦ

Τιτάνα μπορεί να συγκριθεί με έκείνη της γης και οι επιστήμονες πιστεύουν ότι ίσως να υπάρχει κάποια πρωτόγονη μορφή ζωής, όπως οργανικές συνθέσεις, στον δορυφόρο αυτόν.

«Τò ταξίδι προς τὸν Κρόνο, τὸ πλέον μακρινὸ σημεῖο ἀπὸ τῆς γῆς, ὅπου ἔφθασε ποτὲ ἀνθρώπινη συσκευή, ὑπῆρξε ὁρόσημο στὴν ἱστορία τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ διαστήματος», ἐδήλωσε ὁ προϊστάμενος τοῦ συνεργείου φωτογραφίσεως τοῦ «Παιονήρ», ὀλλανδικῆς καταγωγῆς δρ. Τζιμ Γκέρελς.

Τὸ διαστημόπλοιο πού ζυγίζει 260 κιλά, ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο τὴν πρώτη εἰκόνα τοῦ Κρόνου ἀπὸ μικρὴ ἀπόσταση, ὅταν πέρασε ἀπὸ μιὰ λεπτὴ ζώνη, γνωστὴ ὡς ὁ δακτύλιος τοῦ πλανήτη, στὴν ἄκρη τοῦ συστήματος τοῦ φωτεινοῦ δακτυλίου.

Ἡ «ἀρχέγονη σούπα»

Πιθανὸν ἐπαναλαμβάνεται στὸν Τιτάνα ἡ περιπέτεια τῆς γήινης ζωῆς μέσα σ' ἓνα κοκταίηλ ἀπὸ ὕδρογόνο, ἀμμωνία καὶ μεθάνιο — τὴν «ἀρχέγονη σούπα», ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν οἱ επιστήμονες, στὴν ὁποῖαν πρωτοεμφανίσθηκε ὁ μακρινὸς πρόγονος τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἀμοβάδα!

Σ' αὐτὸν τὸν ἐφελκτικό ζῳμό σιγοβράζοντας κάτω ἀπὸ τὴ φωτιά τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ στροβιλιζόμενα ἀπὸ τὲς ἀστραπὲς συντέθηκαν τὰ μόρια τῆς ζωῆς· συνενώθηκαν σὲ ἀλυσίδες, ὅλο καὶ πιὸ πολυπλοκές, ἔμαθαν νὰ αὐτοαντιγράφονται καὶ κατέληξαν σὲ κύτταρα ὀπλισμένα μὲ ἓνα «γενετικὸ κώδικα», στὸν ὁποῖον ἔ-

πειτα ἀπὸ μιὰ ἰλιγγιώδη «ἐξελικτικὴ πορεία», γράφτηκε τελικὰ ἡ ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου. Μία τέτοια περιπέτεια θὰ μπορούσε νὰ ἐπαναληφθῆ καὶ ἄλλου καὶ ὁ Τιτάνας μοιάζει νὰ συγκεντρῶν ὅλες τὲς κατάλληλες προϋποθέσεις.

Οἱ προσδοκίες

Ὁ καθηγητὴς Ρενέ Μπυδέ τοῦ πανεπιστημίου Ρενέ - Ντεμάρτ, κρίνει ὅτι τὸ πρῶγμα «δὲν εἶναι καθόλου ἀπιθανο». Ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι επιστήμονες, περιμένει μὲ ἀνυπομονησία τὰ ἀποτελέσματα τῆς φασματοσκοπικῆς ἀναλύσεως τοῦ «Παιονήρ» δὲν δώσουν τὴν ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἐρώτημα — πῶς πάνω ἀπὸ τὸν Τιτάνα σὲ μιὰ ἀπόσταση 370.000 χιλιομέτρων — οἱ ἐπίδες θὰ περιμένουν ὡς τὲς 12 Νοεμβρίου 1980, τὴν ἡμερομηνία τῆς ἀφίξεως τοῦ «Βόγιατζερ», πού θὰ περάσει ἀπὸ τὸν Τιτάνα σὲ ἀπόσταση μικρότερη ἀπὸ 4.000 χιλιόμετρα.

Βέβαια δὲν θὰ ἀνακαλύψουμε «Τιτανεῖς», οὔτε καὶ πρωτόγονα ζῶα ἐφοδιασμένα μὲ κάποια ὑποβία νοημοσύνης· ἢ νοημοσύνη προϋποθέτει — ἔτσι πιστεύουν — ὀξυγόνο, τὸ ὁποῖο ἐμφανίσθηκε στὴ Γῆ, πολὺ μετὰ τὴν ἰδία τὴ ζωὴ καὶ πρὸ δὲν ὑπάρχει — ἀκόμα — στὸν Τιτάνα. «Παρ' ὅλα αὐτὰ ἂν ἐπισημαίναμε ὀργανικὰ μόρια, προάγγελους ἀμινοξέων ἢ καὶ παρόμοιο, θὰ ἦταν ἐκπληκτικό», ἀναφωνεῖ ὁ Ρενέ Μπυδέ. «Θὰ διαθέταμε ἓνα εἶδος ἐνδιάμεσου μετρητῆ, ἓνα γιγαντιαῖο

ἐργαστήριο, στο οποίο ή οικοδόμησις τῆς ζωῆς θά συνεχιζόταν ἐδῶ καί μερικά δισεκατομμύρια χρόνια».

Κατά τῶν «δίσκων»

«Γιὰ πενήντα ἑκατομμύρια λόγους», εἶπε ὁ καθηγητής Μπολότιν, τοῦ πανεπιστημίου τῆς Μελβούρνης, ἀποκλείεται οἱ λεγόμενοι «ἱπτάμενοι δίσκοι» νά εἶναι ὀχήματα ἐξωγήτων.

Ἄν αὐτό συνέβαινε πράγματι, θά πρέπει νά ἤρχοντο οἱ «δίσκοι» ἀπό ἕναν πολιτισμὸ ἀσυγκρίτως περισσότερο ἐξελιγμένον ἀπὸ τὸν γῆϊνον. Ἀπὸ τίς ἐξερευνήσεις τῆς Σελήνης καί τοῦ Ἄρεως προέκυψε ὅτι δέν ὑπάρχει ἴχνος ζωῆς σ' αὐτά τὰ δύο οὐράνια σώματα. Ἐπίσης δέν ὑπῆρξε καμμία ἐνδειξις ἀπὸ τίς φωτογραφῆσεις τοῦ Διὸς καί τῆς Ἀφροδίτης, ὅτι ἔχουν ἀτμόσφαιρα κατάλληλη γιὰ ὑπαρξή ζωῆς. Οἱ ἄλλοι πλανῆτες τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος εἶναι κι' αὐτοὶ ἐχθρικοί. Θά πρέπει, λοιπόν, οἱ δίσκοι νά ἔρχονται ἀπὸ ἄλλο ἡλιακὸ σύστημα. Ὅμως, τὸ πλησιέστερο ἀστὲρ εἶναι ὁ Κένταυρος, μόλις 40 ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων μακριά μας! Γιὰ νά φύγη ἀπὸ ἐκεῖ ἕνας δίσκος καί νά ἐπιστρέψῃ, θά ἔπρεπε νά διανύσῃ 80 ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων.

Μέ ποιὰ ταχύτητα; Τοῦ φωτός; Θά χρειαζόταν τέσσαρα χρόνια. Ἀλλά, δέν θά ἔπρεπε νά ἔχη ὕλη. Τὸ διαστημόπλοιο (ἢ δίσκος), ἔχει κάποια ὕλη. Τότε;

Γὰ γῆϊνα διαστημόπλοια ταξίδεψαν μέ ταχύτητα 40.000 χιλιόμετρα τὴν ὥρα. Γιὰ νά

φύγουν ἀπὸ τὸ ἡλιακὸ σύστημα θάθελαν ταχύτητα τετραπλάσια τοῦλάχιστον (160 χιλιάδες χιλιόμετρα). Ἄν τὴν εἶχαν, οἱ «δίσκοι» ἀπὸ τὸν Κένταυρο, θά ἐχρειάζοντο γιὰ νά φθάσουν στὴ Γῆ μας σχεδὸν 30.000 χρόνια! Ἀκόμη κι' ἂν ταξίδευαν μέ ταχύτητα πέντε ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων τὴν ὥρα, θάθελαν χίλια χρόνια!

Ἀκολουθοῦν οἱ ἄλλοι 49.999.999 λόγοι...

Τὸ ζήτημα τοῦ ὄρκου

Ὁ καθηγητής κ. Κ. Δεσποτόπουλος, προπρύτανις τῆς Παντείου, πού εἶχε ἀθωωθεί σὸ πλημμελειοδικεῖο γιὰ τὴν ἄρνηση ὄρκου, κατεδικάσθη σὸ Ἐφετεῖο (διὰ ψήφων 4—1).

Ὁ κ. καθηγητής ἐπεκαλέσθη, πλὴν τῶν ἄλλων, τὸ ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀπαγορεύει τὴν ὀρκοδοσία (Ἰησοῦς, κατὰ Ματθ. 5.33—37: Ἐλέχθη στοὺς ἀρχαίους νά μὴ ἐπιποροῦν. Ἐγὼ σᾶς λέγω οὔτε νά ὀρκίζεσθε. Ὁ λόγος σας νά εἶναι ναι—ναι καί ὄχι—ὄχι). Κατὰ τὸ δικαστήριο, αἱ διατάξεις πού ἐπιβάλλουν στοὺς Χριστιανοὺς τὸν ὄρκον εἶναι συνταγματικαὶ καί ὑποχρεωτικαί, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία δέν ἔχει ἀποφανθῆ ὅτι ὁ ὄρκος ἀπαγορεύεται ἢ δέν συνιστᾶται ἀπὸ τὸν Ἱδρυτὴ τῆς θρησκείας...

Ἔτσι τὸ ζήτημα θά κριθῆ ἐκ νέου στὸν Ἄρειο Πάγο, ὅπου θά προσφύγῃ ἀναιρεσιῶν ὁ κ. Δεσποτόπουλος.

Κόλασις ὑπάρχει!

Περικοπαὶ ἄρθρου τοῦ κ.

Κλώντ Περινιόν στη «Ματέν» τών Παρισίων:

«Η κόλασις και ὁ παράδεισος υπάρχουν! Ἀπαντώντας στην καθολικὴ κοινὴ γνώμη, ἡ Σύνοδος τῶν Καρδιναλίων γιὰ τὸ δόγμα τῆς πίστεως μᾶς τὸ θυμίζει, μὲ ἐπιστολὴ πού ἔστειλε στοὺς Ἐπισκόπους δλόκληρου τοῦ κόσμου. Ἀπὸ ἄλλη πλευρὰ ὅμως, στὴν Γαλλία, μιὰ σφυγμομέτρησις ἔδειξε ὅτι μόνο μιὰ ἐλάχιστη πλειοψηφία τῶν Καθολικῶν πιστεύει ὅτι ὑπάρχει μιὰ νέα ζωὴ μετὰ τὸν θάνατο.

Μακαριότητα ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, τὸ αἰώνιο μαρτύριο τῆς φωτιᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλη: ὁ παράδεισος και ἡ κόλασις ἦταν ἡ πολιτικὴ τοῦ καρότου και τῆς ράβδου, μὲ τὴν ὁποία ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατηύθυνε τὸ ποίμνιό της.

Ἐπειδὴ πρέπει «νά προσέχει νὰ μὴν ἀφήσει παιδαριώδη ἢ αὐθαίρετα στοιχεῖα νὰ μπερδεύουν μὲ τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἡ Ἐκκλησία ξανατονίζει: Ὁ παράδεισος και ἡ κόλασις, ὑπάρχουν.

Ἐξ αἰτίας τῆς «ἀνάγκης ἀπολυτῆς προσήλωσης στὶς θεμελιακὲς ἀλήθειες τῆς πίστεως», ἡ Ἐκκλησία ἐκρίνε «ἐπείγον και ὀρθό», νὰ ὑπογραμμίζει τὸ δόγμα της γιὰ τὴν «αἰώνια ζωὴ, πέρα ἀπὸ τὸν θάνατο». Ἡ Σύνοδος τῶν Καρδιναλίων γιὰ τὸ δόγμα τῆς πίστεως, ἀπευθυνόμενη στοὺς ἐπισκόπους δλόκληρου τοῦ κόσμου, ἐπιδιώκει νὰ διασαφηνίσει πάλι μιὰ κατάστασι, πού ἀκόμα και γιὰ τοὺς πιὸ φανατικούς Καθολικούς ἐγινε ἀσαφής.

Μιὰ σφυγμομέτρησις

Μιὰ σφυγμομέτρησις πού ἐναυσε ἡ Γαλλικὴ τηλεόρασις ἔδειξε ὅτι στὴν Γαλλία τὸ 8% τῶν ἐιργῶν Καθολικῶν, ἀπάντησε «δὲν ὑπάρχει τίποτα» στὸ ἐρώτημα «τὶ ὑπάρχει μετὰ τὸν θάνατο». Τὸ 8% δὲν ἐξέφρασαν καμιὰ γνώμη και τὸ 29% εἶπε «ὑπάρχει κάτι, ἀλλὰ δὲν ξέρω τί». Μόνο τὸ 55%, δηλαδὴ μιὰ ἐλάχιστη πλειοψηφία, πιστεύει «σὲ μιὰ καινούργια ζωὴ» (και μόνο τὸ 24% τῶν Καθολικῶν πού ἀσκοῦν χωρὶς φανατισμὸ τὰ θρησκευτικὰ τους καθήκοντα).

Ἡ ἄγνοια αὐτὴ τοῦ κώδικα ἀπὸ τοὺς Καθολικούς δὲν εἶναι μόνο ἀποτέλεσμα ἀφηρημάδας ἢ λήθης, ἀλλὰ ἐπίσης και τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μὴ συνηθῆς ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Πλοῦτος και φτώχεια

Ἡ ὀργάνωσις τῶν Ρώσων φοιτητῶν στὸ Παρίσι «Χριστιανικὴ Δράσις», στὸ τελευταῖο της συνέδριο, πού ἐγινε στὴν πόλη Μονζερὸν, ἔθεσε πρὸς ἐξέτασιν τὸ θέμα «Πλοῦτος και Φτώχεια».

Ὁ πατὴρ Ἰωάννης Μπρέκ, Ὁρθόδοξος Ρωσο-αμερικανός, ἀνεφέρθη στοὺς κανόνες και τίς συνήθειες τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Ἀκολούθησαν τρία σεμινάρια γιὰ τὰ σχετικὰ κείμενα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ Φραγκίσκου τῆς Ἀσσίζης και ἄλλα, γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς φτώχειας στὶς ὑπανάπτυκτες χώρες και στὴ σύγχρονη δυτικὴ κοινωνία.

Χριστιανοί — Μουσουλμάνοι

Στήν Τύνιδα συναντήθηκαν 20 Μουσουλμάνοι και 20 Χριστιανοί (Ορθόδοξοι, Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι), από 20 χώρες για να συζητήσουν μέτρα βελτιώσεως των σχέσεων μεταξύ των δύο θρησκειών. Υπεβλήθησαν πολλές προτάσεις για την ανάπτυξη της επικοινωνίας, τὰ ανθρώπινα δικαιώματα και την διαθρησκευτική εκπαίδευση. Συμφώνησαν να προωθείται ἡ ἐποικοδομητική κριτική.

Μινωϊκός πολιτισμός

Στήν ἑφημερίδα «Τέμπο» τῆς Ρώμης δημοσιεύθηκε ἀναπόκρισις τῆς ἀπεσταλμένης της στήν Κρήτη Ἄννα Μαρία Τουρί, ἀναφερόμενη στόν μινωϊκό πολιτισμό και στήν ἐπίδρασή του σ' ὀλόκληρο τόν ἀρχαῖο μεσογειακό χώρο και στόν εὐρωπαϊκό. «Ὁ γνωστός μύθος —γράφει— πού εἶχε σάν πρωταγωνιστές τὸ βασιλικὰ Μίνωα, τὴν κόρη του Ἀριάδνη και τόν Ἀθηναῖο Θηρέα, ὁ

ὁποῖος γιά νὰ ἀπαλλάξει τὴν πατρίδα του ἀπὸ ἓναν θαρὺ φόρο αἵματος ἀντιμετώπισε τὸ τέρας τοῦ Λαθυρίνου πού εἶχε κατασκευάσει ὁ Δαίδαλος, ἐπαναλαμβάνεται μὲ τὴν ἔννοια πὼς ἡ ἀνακάλυψις τῶν μυστικῶν τοῦ νησιοῦ, παρουσιάζεται πάντα σάν ἓνα δύσκολο ἐγχείρημα κι ὡστόστο ἀναγκαῖο.

Ἡ δημοσιογράφος γράφει ὅτι τὸ ὄνομα Μίνως δὲν ἀναφέρεται σ' ἓνα πρόσωπο, ἀλλὰ σ' ἓνα ἀξίωμα. Ἦταν ὁ τίτλος τοῦ βασιλεῖα (ὅπως Φαραώ). Προχωρώντας ἀναφέρει ὅτι ὁ Μινωϊκὸς πολιτισμὸς ἦταν πρόδρομος τοῦ ἑλληνικοῦ και διερωτᾶται:

—Εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν περίφημο μῦθο τοῦ Μίνωα και ἰδιαίτερα τὴν παράδοση γιά τὸ φόρο αἵματος πού πλήρωναν κάθε χρόνο οἱ Ἀθηναῖοι στὸ βασιλεῖα αὐτόν, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς εἶχε συνάψει ἓνα εἶδος «διαρκοῦς ὀφειλῆς» ἀπέναντι στόν μινωϊκό πολιτισμὸ, ὀφειλὴ πού ἀπαιτοῦσε ἐκ μέρους μας ἓνα εἶδος αἰώνιας ἀπότισης «φόρου τιμῆς»;

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ο «ΙΛΙΣΟΣ» ἀπευδύνει

ΘΕΡΜΙΕΣ ΕΥΧΙΕΣ

Σ' ὄλους τοὺς φίλους του

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς πλὴν Σαββάτου, 9 - 12 30 π.μ. Τηλ. Γραφείων 3246 837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαί μὲ τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ὁ κ. Ἅγις Σαρακηνὸς κατέθεσεν ὑπὲρ τοῦ ἸΛΙΣΟΥ δρχ 1 000 εἰς μνήμην Ἀγγέλου Ἰωακειμίδη, ἐπὶ τῇ συμπληρωσίᾳ 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς μεταστάσεώς του.

Ὁ κ. Κ. Μπερεδημας (Καλαμάτα) κατέθεσεν ὑπὲρ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι Δρχ 200, εἰς μνήμην Βασ. Κριμπά.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετάκρησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν, ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Γεωρ. Δελῆς, Λεωφ. Αθηνῶν 59-61
Παν. Διάμεσης, Μοσχονησιῶν 6.
Ἄπ. Κολτσιδόπουλος, Συμφορ.
Ἀρετὴ Κομνηνοῦ, Αἰόλου 70
Βαλεντίνη Κρασάρη, Κηφισίας 118
Ἐμ. Κρητικὸς, Ἀστυπалаίας 52
Γαλ. Κυριάκη, Δ. Φαληρέως 159,
Ν. Φάληρο
Δικ. Μαλούχου, Μελισσοῦ 16

Μαργ. Μαρίνου, Κηφισίας 108

Ἐλπίς Μπέρτου, Ἐθνικὴ Τράπεζα
Φρεῖδ Παγιατάκη, Ἀλκινόου - Κων/
Λεως 2 - 4

Εὐ. Πετρούλακης, Θήρας 86

Τούλα Πεχλιδανίδου, Καλομενοπού-
λου 12, Ψυχικὸ

Μιχ. Τσακαλιάς, Μπιζανίου 10, Χα-
λάνδρι

Νικ. Τσέλλης, Ἰακωβίδου 41

Κατ. Φράγκου, Σεβαστουπόλεως 12

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἄνδρ. Ἀγγελάκης, Σολομεῦ 19,
Χανιά

Γεωρ. Αδαμίδης, Βενιζέλου 121,
Δράμα

Ἐλένη Βαμβακούση, Δ. Γουναρη 5,
Θεσσαλονικὴ

Κων. Θεοδωρόπουλος, Ἴονικὴ - Λαι-
κὴ Τράπεζα, Λάρισα

Ἰασ. Καραδημητρίου, Γαλάτη 100,
Λάρισα

Ἄντ. Παπαδάκης, Κατεχάκη 2, Ἡ-
ράκλειον

Δρακ. Σαραντέας, Βενιζέλου 47,
Χαλκίς

Δημ. Τσακίρης, Μακεδονίας 29,
Θεσσαλονικὴ

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Δῆμος Ἀναστασόπουλος Ἀθήναι
Θεοδ. Βελιμέτης »
Γ. Γέτας »
Ἡλίας Καραλάς »
Ἀναστ. Κοφινιώτης »
Θεοδ. Παπαγιάννης »
Μαρία Φλαμπουριάδη, »
Γεωρ. Δουγατζῆς, Λίμνη Εὐβοίας

ΠΟΙΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ ΕΚ ΠΑΤΡΩΝ;

Στις 25.1.79 ἐλάβομεν ἐκ Πα-

τρών φάκελλον περιέχοντα δρχ. 200, χωρίς σημείωμα μέσα στον φάκελλο, χωρίς διεύθυνση του αποστολέα στον φάκελλο.

Προφανώς, είναι συνδρομή δια τὸν ΙΛΙΣΟΝ, τοῦ 1979. Ἄλλα ποίου;

Περιμέναμε νὰ λάβωμε παράπονα περὶ μὴ λήψεως τῆς ἀποδείξεως συνδρομῆς Ἄλλὰ δὲν ἐλάβαμε. Συνεπῶς, παρακαλοῦμε τὸν ἀποστολέα νὰ ἔχη τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς γράψῃ.

Ἰδιοκτῆτης: Ἐκδόσεις «Ἰλι-
σὸς» Συν.Π.Ε., Δραγατσανίου
6. Ἐκδότης - Διευθυντής: Κω-
στής Ν. Μελισσαρόπουλος,
Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 3,
Φιλοθέη. Προιστάμ. Τυπογρα-
φείου: Ε. Σωτηρόπουλος &
Σία, Κερατίνιου 72, Τ.Τ.
209-Τηλ. 5224728.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 50
Ἀθῆναι, Νοέμ. - Δεκ. 1979

ΒΙΒΛΙΑ

Ἐλένη Α. Σοφῶ Λινος Καρζῆς
(Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔργο του)

Βασίλη Γ. Βιτσαξῆ Σύγχρονη Ἰν-
δικὴ Ποίηση

Ἄννας Δερέκα. 69 ποιήματα ἀγά-
πης, 1979

Παν. Παπαντωνοπούλου: Ἀντιθέσεις
(ποίηση), Ἀθῆνα 1979

Κούλη Κάση: Τὸ Εὐαγγέλιό μου
(Καλοκαίρι 1979)

Σταύρου Παρζαλῆ: Ἑλληνικὲς φυ-
λές. Ἀθῆνα

Ρόζας Σταμούλη: Ἀπροσωποποίη-
ση (ποιήματα)

Καλ. Κολιοπούλου - Γρίβα: Σελίδες
Ἱστορίας, οἱ δρόμοι τῆς Ν. Σμύρ-
νης

Κώστα Θ. Παπανικολάου: Ἡλιολό-
γιο (ποιήματα). Πάτρα 1979

Ὁ Κρίκος (Ἰούλ. - Αὐγ., Σεπτ. -
'Οκτ.)

Ἐλεύθερη Σκέψη (Αὐγ.)

Κρητικὴ Ἔστια (Ἰούλ. - Αὐγ.)

Φθιώτικη Σκέψη (Μάιος - Αὐγ.)

Πνευματικὴ Κύπρος (Ἰούλ.-Αὐγ.)

Λαογραφικὴ Κύπρος (Μάης-Αὐγ.)

Σμύρνα (Ἰούλ. - Σεπτ.)

Ἀνοιχτοὶ Ὅριζοντες (Αὐγ., Σεπτ.)

Σύγχρονη Σκέψη (Αὐγ., Σεπτ.)

Προβλήματα ἐκκλησιαστικά - κοινω-
νικά (Ἰούλ. - Σεπτ.)

Ἰσραηλινὰ Νέα (Ἰούλ.-Αὐγ., Σεπτ.)

Χρονικά (Σεπτ., Ὀκτ.)

Πολιτικὸ Κριτήριο (Σεπτ., Οκτ.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Σεπτ. - Ὀκτ.,
Νοέμ. - Δεκ.)

Φύσις καὶ Ζωὴ (Χειμῶνας, Ἀνοιξη)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἡπειρωτικὴ Ἔστια (Μάος - Ἰούν.)

Τριφυλιακὴ Ἔστια (Ἰούν. - Ἰούλ.,
Αὐγ. - Σεπτ. - Ὀκτ.)

Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Μάιος Ἰούν.,
Ἰούλ. - Αὐγ.)

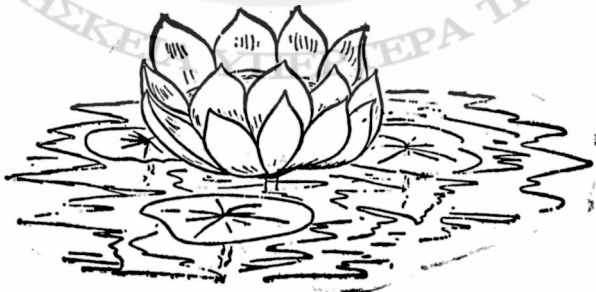
ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Εὐάγ. Φαρᾶς, Βιβλιοπωλεῖον, Πλατ.

Ἰπποδρομίου 10, τηλ. 265-042

ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ

Ἄντ. Στυλιανοῦ, Βιβλιοπωλεῖον,
Σαριπόλου 15, Λεμεσὸς

**Τὴν Πρωτοχρονιά
τοῦ 1980
ὁ ΙΛΙΣΟΣ
εἰσέρχεται στὸ
25ον ἔτος του**

Θὰ ἐορτάσῃ τὸ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ του μὲ προσπάθεια περαιτέρω βελτιώσεως τῆς ὕλης του

ΘΑ ΠΑΡΑΚΑΛΕΣΗ τοὺς συνδρομητὰς του νὰ συνεορτάσουν μὲ προσπάθεια ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΝΕΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

1ον) Διότι αὐτὸ ἐπιβαλλεται ἀπὸ τὸ καθήκον ὁλων μας, νὰ ἐπεκτείνωμε τὸν κύκλο μας καὶ σὲ ἄλλους ἀνθρώπους, ποὺ ἐπιθυμοῦν ἀνώτερη πνευματικὴ καλλιέργεια.

2ον) Διότι εἶναι ἓνα μέσον ἀντιμετωπίσεως τῶν ολοένα διογκουμένων ἐκδοτικῶν δαπανῶν λόγῳ τοῦ πληθωρισμοῦ.

Ο ΙΛΙΣΟΣ θὰ διατηρήσῃ καὶ γιὰ τὸ 1980 τὴν συνδρομὴν στὸ ἐπίπεδο τῶν 200 δραχμῶν, παρ' ὅλον ὅτι καὶ τὰ ἐργατικά καὶ τὸ χαρτί καὶ τὰ ταχυδρομικά ἔχουν οσοβαρὰ ἀυξηθῆ, διότι ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι προσίτος, ἰδιαιτέρα στοὺς μισθοβιώτους καὶ συνταξιούτους φίλους του.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ, ὁμως, μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὴν προσπάθειά μας πέραν τῆς ἀυξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν, ἀυξάνοντας ἐ θ ε λ ο ν τ ι κ ᾶ τὴν συνδρομὴν τους σὲ 300 δρχ.

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΦΙΛΙΑΣ θὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 1979

	Σελίς
Άλμπ. Άινστάιν: Θρησκεία και Έπιστήμη	163
Λένα Άναστασιάδη: Περί Ηρωισμού	337
M. H. Abdi: Η Ισλαμική αντίληψη για την Μετενσάρκωση	91
Σταύρος Βασαρδάνης: Η ποιήτρια Άλέκα Δήμου	378
Φωτεινή Βέη: Άνθρωποι (π.)	383
Βασ. Βιτσαξής: Τò κρυφò μονοπάτι (π.)	380
Έλ. Π. Blavatsky: Θέλησις και Έπιθυμία	28
» Ο έν Κανᾶ γάμος	183
Παν. Βλαχόπουλος: Ο άνατολικός μυστικισμός	57
» Σίδηρος και Άλχημεία	351
Thomas Brown: Έλλειψις χώρου (π.)	3
Άντιγ. Γαλανάκη - Βουρλάκη: Ταχεία άμαξοστοιχία (π.)	186
Z. Γουγουτᾶ: Η «έξυπνάδα» μας	36
» Κατανόηση και άνοχη	167
» Η καρδιά και η λογική	324
Άλέκα Δήμου: Έξάρτηση (π.)	46
» Χάι - Κάι (π.)	384
Κων. Δούκας: Η ψυχολογική έρμηνεία τών όνείρων	351
Ίωάννα Δρίβα: Άφιστε τὰ παιδιὰ (π.)	382
Στέφ. Δρυώτης: Άγαπῶ — Κατανοῶ (π.)	44
» Προσπάθησε (π.)	382
Όδυσσεύς Έλύτης: Άξιον έστι (άπόσπασμα) (π.)	305
Tom van Ert: Τò θαῦμα νὰ είναι κανείς άνθρωπος	9
Άχιλ. Ζαβαλλής: Στόν άγιο Ηρακλείδιο	210
Michel Zobert: Η πρόκλησις τοῦ έτους 2000	5
Geoffrey Hodson: Η Θεοσοφία και ό σύγχρονος κόσμος	55
Αιμιλία Ίβον: Οί χρυσοδάκτυλες κόρες τοῦ ήλιου	225
» Θεοσοφικές αλήθειες στόν «Προφήτη» τοῦ Γκιμπράν	258
Νίκος Καζαντζάκης: Άποσπάσματα από τραγωδίες του	176
Γιάννης Καραβίδας: Ξέρω μιὰ γλώσσα, Χιτώνες (π.)	381
Νίκος Καρθούνης: Συνεργασία, όχι άνταγωνισμός	49
» Οί πρωτοπόροι τῆς ζωῆς	200
» Νέους ρυθμούς	331
Rae Carr: 420.320.000.000 έτη (π.)	323
Γεώργιος Καψομένος: Ψυχολογική σημασία τών όνείρων	133
» Λαύρη φωτιά (π.)	45

Henry Clausen: Θρησκευτικές αίματαχυσίες	97
John Coats: Πρακτική Θεοσοφία	31
» Μία ἀδελφότης, ἕνας κόσμος	81
Θωμᾶς Κορτσάρης: Πιστεύω (π.)	43
» Ἄπορίες καὶ ἀπαντήσεις (π.)	188
Διον. Κουλεντιανός: 1979 — Διεθνὲς ἔτος παιδιοῦ (π.)	82
Κρισναμούρτι: Περὶ θανάτου	230
Λούλα Κωνσταντινίδου: Ἀπλότητα (π.)	187
» Τὸ προζύμι (π.)	187
» Τυφώνας Νταϊήνιτ (π.)	383
Δημ. Ααζογεώργος - Ἑλληνικός: Ἡ Κοιλιάδα τῶν Ρόδων	119
Ἄννα Μαχαιροπούλου: Τὰ τύμπανα (π.)	384
Κωστής Μελισσαρόπουλος: Ὁ Νόμος τῆς Μετενσαρκώσεως	19
» Μύση	100
» Βραχμανισμὸς καὶ Βουδδισμὸς	169
» Μυθολογία	241, 341
Ἄδα Μπρούμη: Ἡ γιορτὴ τῆς Μητέρας	275
» Ἀτομικότης - Προσωπικότης	353
Πετρούλα Παναγιωτίδη: Ὅταν νυχτώνει... (π.)	44
» Σὲ ζήτησα (π.)	94
» Πλησιάζεις τὸν Θεό... (π.)	189
» Ἄχ νὰ μοροῦσα (π.)	381
Θεοφ. Παπακωνσταντίνου: Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Κοραίου	94
Ἄνδρ. Α. Παπανδρέου: Τὸ μακελιὸ τῆς Γουιάνας	47
» Συνομιλώντας μὲ τὸν ἑαυτὸ μας	190
Γεώρ. Παπαχατζῆς: Ἡ Κοιλιάδα τῶν Ρόδων	130
Σαράντος Παυλέας: Ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ στὸν	
Μυστικὸ τοῦ Δεῖπνο	105
» Τὰ Κρόνια, Τὰ Λυσάνδρια	233
» Οἱ ληστὲς	336
Παν. Ηυρομάλλης: Βασιλεία καὶ Ἐκκλησία	310
Χρῆστος Ρίζοπουλος: Τὰ Νέα Βιβλία	151, 369
Τζελαεντίν Ρουμί: Ὁ πρίγκιπας καὶ ἡ κόρη	90
Georges Reyer: Μωάμεθ	83
Γεώρ. Σάντης: Τὸ μαῦρο μαντῆλι (π.)	46
Γιώργος Σιέττος: «Πωγωνοτροφία φιλόσοφον οὐ ποιεῖ»	59
Μαρίνα Σουκαρά: Ἡ Κοιλιάδα τῶν Ρόδων	125
Τ. Σπυρόπουλος: Νοσταλγὸς (π.)	386
Κ. Σταυρόπουλος: Στὴν ἄδεια νύχτα (π.)	45
Ἰαν. Στήβενσον: Ναί, μπορεῖ νὰ ὑπάρχει μετεμψύχωση	67
Λυγία - Ἑλίτσα Τ.: Μὴ ζηκᾶς... (π.)	386
Ραμπ. Ταγκόρ: Ξέρεις ποῦ εἶναι ὁ Θεός;	7
» Ὁ Ὠκεανὸς τῶν πραγμάτων	162
» Ἀπὸ ἄστρο σὲ ἄστρο	162

Κων. Τσαγκαλάκης: Ἡ γνῶσις τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου	207
N. B. Τωμαδάκης: Ἀγκάθια καὶ Ροδοπέταλα	161
René Philombe: Ἄνοιξέ μου, ἀδελφέ μου!	385
Walt Whitman: Ἀκούω πὼς μ' ἔχουνε μνηύσει (π.)	18
E. A. Wodehouse: Προσευχή (π.)	30

Δ Ι Α Φ Ο Ρ Α

Ὁ Ἀρχαιόφιλος Ὁμιλος Ἐκδρομῶν	4
Τὸ Μυστικὸ τῆς Ἀτλαντίδος	12
Ἡ 17η Φεβρουαρίου γιὰ τὴν Θεοσοφικὴ Ἐταιρία	29
8 Μαΐου ἡ ἡμέρα τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ	108
103ον Συνέδριον τῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας	180
Τζῶρτζ Σ. Ἀρανταίηλ	238
Θέματα Θεοσοφίας	362
Διαλογισμὸς γιὰ τὸ παιδί	309
Ὁ θρύλος τοῦ Ἀγ. Οὐμβέρτου	312
«Συνέντευξις» τοῦ Ἰησοῦ	317
Ἐκκλησία καὶ Κράτος	112
Ἐκκλησία καὶ ἐκκλησίασμα	256
Ὁ τεμαχισμὸς τῶν ἁγίων λειψάνων	253
Ὁ ὄρκος ὑπὸ κατάργησιν	249
Μᾶς ἀπειλεῖ νέος βιβλικὸς κατακλυσμὸς	191
Ἡ παγκόσμια ἡμέρα τῶν ζώων	277
Ἐπιλογή Περιοδικοῦ ΙΛΙΣΟΣ	325
Ποιητικὴ Ἀνθολογία ΙΛΙΣΟΥ	43, 186, 380
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ	
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν γιὰ τὸ ἔτος τοῦ παιδιοῦ	61
Ὁ Ἐλ. Βενιζέλος περὶ δεισιδαιμονίας	63
Ε. Π. Παπανοῦτσος: Ὁ ἐφιάλτης τοῦ θανάτου	146
Π. Παλαιολόγος: Ἀπὸ δρόμους ἀριστεροῦς	387
Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου	388

ΧΡΟΝΙΚΑ	72, 154, 213, 290, 390
Μεταξὺ μας	79, 159, 223, 303, 395

Βιβλία Krishnamurti

Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	40
Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Α΄ σειρά)	250
Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β΄ σειρά)	250
Ἐλευθερία - ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος	250
Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς	120
Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	180
Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	180
Τὸ πέταγμα τοῦ ἀετοῦ	180
Ὅμιλιες στὴν Εὐρώπη, 1967	200
Τὰ πρῶτα δῆματα τῆς μάθησης	250

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1980 δρχ. 200 ἑθελοντικῶς δρχ. 300
ἔξωτερικῶς δρχ. 300
ἀεροπορικῶς 500

Ἄλλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικῶς ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουσι τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α΄ Τριετία 1956—1957—1958

Β΄ Τριετία 1959—1960—1961

Γ΄ Τετραετία 1962—1965

ἕκαστον πρὸς δρχ. 200 ἀντὶ δρχ. 250

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 1980 εἶναι δρχ. 200 ἑθελοντικῶς δρχ. 300
Διὰ τὸ ἔξωτερικὸν δρχ. 300
Ἀεροπορικῶς δρχ. 500

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ
ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν — ὄχι μὲ ἐντολὴν — ἐπὶ
ὀνόματι Κωστῆ Μελισσαροπούλου ἢ ΙΛΙΣΟΥ, Δραγατσανίου 6,
Ἀθήνας 122.

Έτησία Συνδρομή ΙΛΙΣΟΥ

Δρχ. 200

έθελοντικῶς δρχ. 300

Έπιλογαί ΙΛΙΣΟΥ

Τριετίας 1956 — 1958

» 1959 — 1961

Τετραετίας 1962 — 1965

έκάστη Δρχ. 250

Διά τούς συνδρομητάς τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

μόνον Δρχ. 200

Νέα βιβλία :

H. P. Blavatsky < μετ. Αλμ. "Ιβου > :

Ἡ φωνή τῆς σιγῆς —

Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμό

Δρχ. 100

.....

J. J. van de Leeuw : Θεοὶ σὲ έξορία

Δρχ. 40